

Výroční zpráva

o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy
v Libereckém kraji za školní rok 2020/2021

Projednáno: Zastupitelstvem Libereckého kraje, usnesení č. 129/22/ZK ze dne 29. 3. 2022

Zpracoval: Odbor školství, mládeže, tělovýchovy a sportu Krajského úřadu Libereckého kraje

Obsah

1	ÚVOD	5
2	STAV A ZMĚNY JEDNOTLIVÝCH ÚROVNÍ VZDĚLÁVACÍ SOUSTAVY	6
2.1	Předškolní vzdělávání	6
2.2	Základní vzdělávání.....	9
2.3	Střední vzdělávání	13
2.3.1	Přijímací řízení ve středních školách	16
2.3.2	Maturitní zkoušky	17
2.4	Vyšší odborné vzdělávání	19
2.5	Poradenské služby	22
2.5.1	Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	22
2.5.2	Pedagogicko-psychologické poradny.....	25
2.5.3	Speciálně-pedagogická centra	26
2.6	Základní umělecké vzdělávání	28
2.7	Jazykové vzdělávání	30
2.8	Zájmové vzdělávání	33
2.9	Školská zařízení.....	35
2.9.1	Výchovná a ubytovací zařízení (domovy mládeže a internáty).....	35
2.9.2	Školská zařízení pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy.....	37
2.9.3	Zařízení školního stravování.....	39
2.10	Pracovníci ve školství.....	40
3	DALŠÍ PODPOROVANÉ OBLASTI	42
3.1	Celoživotní vzdělávání	42
3.2	Informační a komunikační technologie	43
3.3	Prevence rizikového chování a sociálně patologických jevů	47
3.4	Výchova k udržitelnému rozvoji a enviromentální vzdělávání	49
3.5	Vzdělávání cizinců a multikulturní výchova	50
4	AKTIVITY LIBERECKÉHO KRAJE VE ŠKOLNÍM ROCE 2020/21	53
4.1	Educa MyJob Liberec 2020	53
4.2	Stipendijní program Libereckého kraje.....	53
4.3	Spolupráce se zaměstnavateli	55
4.4	Bezpečnost a ochrana škol	56
4.5	Olympiáda dětí a mládeže, soutěže a ocenění ke Dni učitelů	56
4.6	Obědy do škol.....	57

5	MEZINÁRODNÍ, DOTAČNÍ A ROZVOJOVÉ PROGRAMY	58
5.1	Dotační programy z rozpočtu Libereckého kraje	58
5.1.1	Oblast podpory školství a mládeže	58
5.1.2	Oblast podpory sportu a tělovýchovy	58
5.2	Dotační programy spolufinancované Evropskou unií	59
5.2.1	Strategické plánování rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje	59
5.2.2	Naplňování krajského akčního plánu rozvoje vzdělávání Libereckého kraje II	60
5.3	Mezinárodní programy na školách zřizovaných Libereckým krajem	61
5.4	Rozvojové a dotační programy ze státního rozpočtu	62
6	EKONOMICKÁ ČÁST	63
6.1	Celkové výdaje na školy a školská zařízení zřizované Libereckým krajem	63
6.1.1	Přímé výdaje hrazené prostřednictvím krajských normativů	63
6.1.2	Provozní výdaje	63
6.1.3	Investiční výdaje, výdaje na rekonstrukci a modernizaci	64
6.1.4	Výdaje na rozvojové programy	64
6.2	Neinvestiční výdaje na školy a školská zařízení zřizované obcemi nebo svazky obcí	64
6.3	Finanční prostředky ze státního rozpočtu na činnost soukromých škol a zařízení	65
6.4	Přímé výdaje na vzdělávání	65
7	PŘEHLED A ZMĚNY V REJSTŘÍKU ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ	68
7.1	Přehled škol a školských zařízení všech zřizovatelů na území Libereckého kraje	68
7.2	Změny v rejstříku škol a školských zařízení ve školním roce 2020/2021	68
7.2.1	Změny v rejstříku škol a školských zařízení zřizovaných obcemi	69
7.2.2	Změny v rejstříku škol a školských zařízení zřizovaných Libereckým krajem	70
7.2.3	Změny v rejstříku škol a školských zařízení soukromých a církevních	70
8	ZÁVĚR	71
9	Seznam použitých zkratk	73
10	Seznam tabulek a grafů v příloze	75

1 ÚVOD

Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Libereckém kraji za školní rok 2020/2021 (dále jen „výroční zpráva“) zachycuje stav a změny jednotlivých segmentů vzdělávací soustavy na území kraje. Obsah je daný vyhláškou č. 15/2005 Sb.

Ke zpracování byly použity statistické údaje z výkazů škol a školských zařízení a další data dostupná odboru školství, mládeže, tělovýchovy a sportu Krajského úřadu Libereckého kraje. Výroční zpráva slouží jako podklad pro strategické směřování školství a vzdělávání v kraji.

Pro popis vývoje v jednotlivých segmentech výroční zpráva sleduje období předchozích tří let. Tento vývoj je vyhodnocován ve vztahu k aktuálnímu DZ LK 2020-2024 a k DZ ČR 2019-2023. Ekonomická část výroční zprávy obsahuje rozbor financování škol a školských zařízení, který se vztahuje k období kalendářního, resp. rozpočtového roku 2020.

Výroční zpráva je vždy zveřejňována prostřednictvím Informačního a vzdělávacího portálu Libereckého kraje www.edulk.cz.

Školní rok 2020/2021 oproti předchozímu ještě více poznamenala pandemie onemocnění Covid-19. Vláda po významné období roku omezila osobní přítomnost žáků ve školách a umožnila pouze distanční výuku. Účast na ní už ale byla díky novele školského zákona povinná.¹

Na podzim byla žákům a studentům vybraných oborů středních a vyšších odborných škol nařízena pracovní povinnost v sociálních a zdravotnických zařízeních. Protiepidemická opatření ovlivnila podobu přijímacího řízení a maturitních zkoušek. Dotkla se výrazně zájmového vzdělávání. Komplikovala výuku žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a se zdravotním postižením nebo dětí z dětských domovů. Zasáhla i do práce pedagogicko-psychologických poraden a speciálně-pedagogických center. Pouze předškolní vzdělávání probíhalo bez výraznějších omezení.

Kvůli pandemii onemocnění Covid-19 zajišťoval OŠMTS distribuci testů a ochranných pomůcek ze státních rezerv do škol a školských zařízení v kraji. Část nutného vybavení v podobě nano masek a testů poskytl kraj v průběhu roku také ze svého majetku.

Přes značná omezení se školám dařilo distanční výuku s menšími či většími obtížemi realizovat a konaly se i další aktivity v jiné, digitální podobě. OŠMTS sledoval dění a nabízel aktérům vzdělávání v kraji metodickou podporu, včetně organizování vzdělávacích seminářů a setkání pro ředitele a pedagogy v online formě.

Detailní popis situace a trendů v oblasti školství a vzdělávání v Libereckém kraji najdete v následujících kapitolách.

---

¹ Novelou zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, která vstoupila v platnost 25. 8. 2020, byla žákům uložena povinnost účastnit se distanční výuky jako součásti povinné školní docházky.

2 STAV A ZMĚNY JEDNOTLIVÝCH ÚROVNÍ VZDĚLÁVACÍ SOUSTAVY

2.1 Předškolní vzdělávání

Ve školním roce 2020/2021 v Libereckém kraji poskytovalo předškolní vzdělávání **239 mateřských škol**. Navštěvovalo je celkem **14 962 dětí**.

Od 1. 9. 2020 zahájily činnost dvě školy, a to Mateřská škola Všelibice, příspěvková organizace, a soukromá Mateřská škola – Happy Smile Liberec, s.r.o.

Oproti předchozím školním rokům se zvýšil počet běžných tříd. Zaznamenán byl ale také **pokles průměrné naplněnosti tříd** – běžných i speciálních. To plně **koresponduje s cíli a opatřeními DZ LK 2020-2024**.

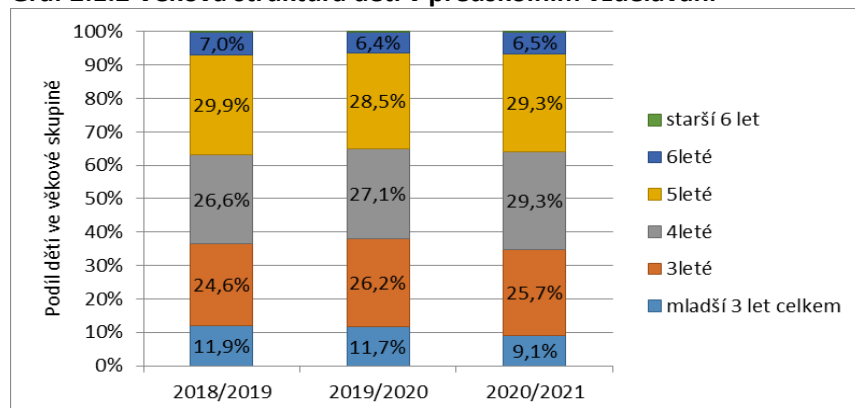
Tabulka 2.1.1 Vývoj počtu tříd a dětí v mateřských školách

	Školní rok		
	2018/2019	2019/2020	2020/2021
TŘÍDY			
běžné třídy	639	662	675
speciální třídy	34	35	35
třídy celkem	673	697	710
DĚTI			
děti BT	14738	14865	14623
děti ST	340	363	339
děti celkem	15078	15228	14962
PRŮMĚRNÁ NAPLNĚNOST TŘÍD			
naplněnost BT	23,1	22,5	21,7
naplněnost ST	10,0	10,4	9,7
naplněnost celkem	22,4	21,8	21,1

Zdroj: MŠMT, výkazy S-1 k 30. 9. v daném školním roce

Věková struktura dětí v předškolním vzdělávání zůstala **poměrně vyvážená a stabilní**. Nárůst zaznamenala kategorie čtyřletých (o 2,2 %), naopak k úbytku došlo u dětí mladších tří let (o 2,6 %). Zavedení povinného předškolního vzdělávání ani tento rok nemělo zásadní vliv na zvýšení počtu pětiletých dětí v mateřských školách.

Graf 2.1.2 Věková struktura dětí v předškolním vzdělávání

Zdroj: MŠMT, výkazy S-1 k 30. 9. v daném školním roce

Podrobné údaje k věkové struktuře dle jednotlivých obcí s rozšířenou působností jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka 2.1.3 Věková struktura dětí v předškolním vzdělávání dle obcí s rozšířenou působností

2020/2021	Česká Lípa	Frydlant	Jablonec nad Nisou	Jilemnice	Liberec	Nový Bor	Semily	Tanvald	Turnov	Železný Brod	CELKEM
DĚTI V BĚŽNÝCH TŘÍDÁCH											
k 1. 9. méně než 2 roky	4	0	3	2	2	3	1	0	0	0	15
k 1. 9. méně než 3 roky	135	23	65	57	100	55	23	19	28	1	506
dovrší 3 roky do 31. 12.	174	58	113	52	250	48	35	31	61	23	845
3leté	683	210	508	206	1174	238	219	142	321	109	3810
4leté	754	226	556	206	1405	245	246	178	349	126	4291
5leté	781	218	523	232	1406	247	250	180	332	102	4271
6leté	147	56	132	39	316	41	48	33	50	15	877
7leté a starší	0	0	0	0	8	0	0	0	0	0	8
DĚTI VE SPECIÁLNÍCH TŘÍDÁCH											
k 1. 9. méně než 2 roky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
k 1. 9. méně než 3 roky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
dovrší 3 roky do 31. 12.	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
3leté	0	0	2	1	20	0	1	0	5	3	32
4leté	1	0	14	2	51	2	6	0	10	3	89
5leté	12	0	13	2	68	3	10	0	8	3	119
6leté	8	0	13	3	43	2	8	0	15	5	97
7leté a starší	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
SOUHRNNĚ (v %)											
mladší než 3 roky	11,6	10,2	9,3	13,8	7,3	12,0	7,0	8,6	7,5	6,2	9,1
3leté	25,3	26,5	26,3	25,8	24,6	26,9	26,0	24,4	27,7	28,7	25,7
4leté	28,0	28,6	29,4	25,9	30,1	27,9	29,8	30,5	30,4	33,1	29,3
5leté	29,4	27,6	27,6	29,2	30,4	28,3	30,7	30,9	28,8	26,9	29,3
6leté	5,7	7,1	7,5	5,2	7,4	4,9	6,6	5,7	5,5	5,1	6,5
7leté a starší	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1

Zdroj: MŠMT, výkazy S-1 k 30. 9. v daném školním roce

Do předškolního vzdělávání patří také **přípravné třídy základních škol**, které jsou zřizovány se souhlasem krajského úřadu.

Ve školním roce 2020/2021 bylo v Libereckém kraji otevřeno **12 přípravných tříd**. To je o jednu víc než loni. Nově byla zřízena v ZŠ v Pěčíně.

Třídy jsou určeny dětem v posledním roce před zahájením povinné školní docházky. Předpokládá se, že zařazení dětí do těchto tříd vyrovná jejich vývoj.

Přednostně jsou tak přípravné třídy určeny dětem, kterým byl povolen odklad povinné školní docházky. O zařazování žáků do přípravné třídy ZŠ rozhoduje ředitel školy na základě písemného doporučení školského poradenského zařízení.

Tabulka 2.1.4 Přehled vydaných souhlasů s otevřením přípravné třídy základní školy

	Školní rok		
	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Základní škola			
ZŠ, Česká Lípa, 28. října 2733	2	3	3
ZŠ, Česká Lípa, Šluknovská 2904	0	0	1
ZŠ Nový Bor, nám. Míru 128	1	1	1
ZŠ U Lesa, Nový Bor, Boženy Němcové 539	0	1	1
ZŠ a MŠ, Kamenický Šenov, nám. Míru 616	0	1	1
ZŠ a MŠ Hrádek nad Nisou – Loučná	1	1	1
ZŠ Jablonec nad Nisou, Liberecká 1734/31	2	2	1
ZŠ, Liberec, Kaplického 384	1	1	1
ZŠ, Tanvald, Údolí Kamenice 238	0	1	1
ZŠ, Pěnčín 22	0	0	1
Celkem	7	11	12

Zdroj: OŠMTS KÚ LK

S ohledem na **DZ LK 2020-2024** lze konstatovat, že byly **doдрženy stanovené zásady a kritéria** rozvoje vzdělávací soustavy v uvedeném segmentu. Daří se pozvolna snižovat počty dětí ve třídách, a tím postupně zlepšovat možnosti individuálního přístupu pedagogů mateřských škol k dětem.

2.2 Základní vzdělávání

Základní vzdělávání je poskytováno v základních školách, základních školách speciálních a na nižších stupních víceletých gymnázií. Dosáhnout ho lze ale i po uplynutí povinné školní docházky absolvováním kurzu.²

Z celkového počtu 204 základních škol je v Libereckém kraji 68 malotřídních, z toho 5 s jednou třídou, 23 se dvěma, 23 se třemi, 7 se čtyřmi a 11 s pěti třídami. Zbývajících 136 jsou školy plně organizované.

Ve školním roce 2020/2021 se v základních školách všech zřizovatelů včetně základních škol speciálních vzdělávalo celkem **41 688 žáků**, vyjma žáků nižšího stupně víceletých gymnázií (tabulka 2.2.1).

Tabulka 2.2.1 Vývoj počtu tříd a žáků v základním vzdělávání

	Školní rok		
	2018/2019	2019/2020	2020/2021
TŘÍDY			
běžné třídy	1860	1915	1950
speciální třídy	198	198	206
třídy celkem	2058	2113	2156
ŽÁCI			
žáci BT	39339	39876	40037
žáci ST	1686	1698	1651
žáci celkem	41025	41574	41688
PRŮMĚRNÁ NAPLNĚNOST TŘÍD			
naplněnost BT	21,2	20,8	20,5
naplněnost ST	8,5	8,6	8,0
naplněnost celkem	19,9	19,7	19,3

Zdroj dat: zahajovací výkazy M3 podle stavu k 30. září v daném školním roce, MŠMT

Poznámka: Údaje zahrnují všechny školy poskytující základní vzdělávání všech zřizovatelů kromě MŠMT. Nejsou zahrnuti žáci nižšího stupně víceletých gymnázií.

V posledních pěti letech je **stále patrný trend růstu počtu žáků** vstupujících do základního vzdělávání. **Začíná však slábnout**, sledujeme doznívání „demografické vlny“. Zatímco mezi roky 2015 až 2017 přibývalo meziročně přes tisíc žáků, v předcházejícím školním roce jich přibylo 549 a v tomto školním roce pouze 114.

Tento vývoj není v Libereckém kraji rovnoměrný. V přechodích letech přibývalo nejvíc žáků v obvodu ORP Česká Lípa (nyní meziročně pouze 31 žáků), v současnosti přibývá nejvíc žáků v obvodu ORP Jablonec nad Nisou (meziročně 54). **Výrazný pokles** byl naopak zaznamenán **v obvodu ORP Jilemnice** (meziročně - 63 žáků). Vývoj počtu tříd a žáků v základním vzdělávání v členění podle obcí s rozšířenou působností je uvedený **v tabulce 2.2.2 v příloze**.

Změny v počtech tříd a žáků měly jen mírný dopad na hodnotu **průměrné naplněnosti tříd**. Ta se dlouhodobě ustálila v rozmezí **20-21 žáků v běžných třídách a 8 žáků ve speciálních třídách**.

² Základní vzdělávání se uskutečňuje v základních školách, a to jednak v oboru 79-01-C/01 Základní škola, který poskytuje stupeň základní vzdělání, jednak v oboru 79-01-B/01 Základní škola speciální, který poskytuje stupeň základy vzdělání. Základního vzdělání lze dosáhnout též absolvováním nižšího stupně víceletého gymnázia. Pro žáky, kteří v rámci povinné školní docházky nezískali stupeň základního vzdělání, existuje možnost jej získat v kurzu pro získání základního vzdělání. Umožňuje to ustanovení § 55 odst. 3 školského zákona.

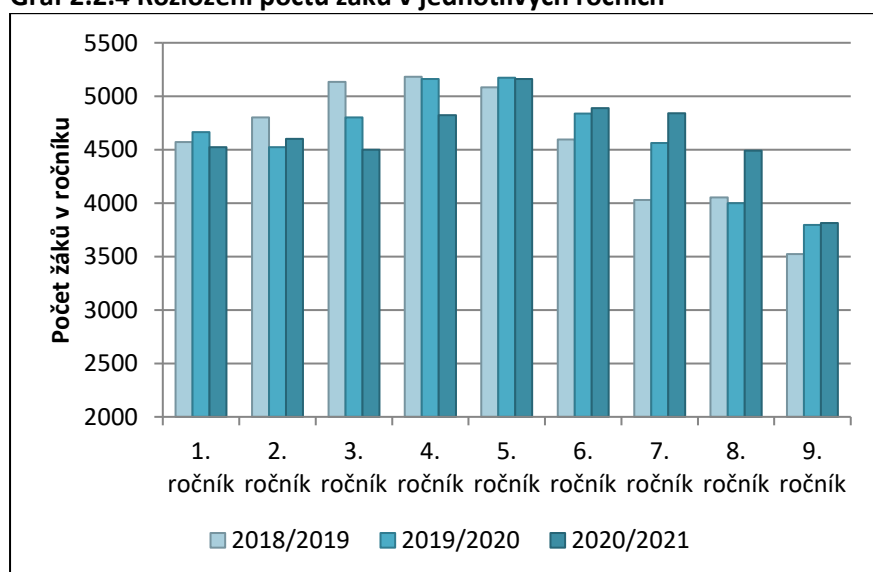
Tabulka 2.2.3 Vývoj počtu žáků v ročnících

ŽÁCI	Školní rok		
	2018/2019	2019/2020	2020/2021
1. stupeň	24808	24353	23647
2. stupeň	16217	17221	18041
celkem	41025	41574	41688
ŽÁCI	Školní rok		
	2018/2019	2019/2020	2020/2021
1. ročník	4572	4664	4523
2. ročník	4803	4522	4602
3. ročník	5135	4802	4499
4. ročník	5183	5162	4824
5. ročník	5082	5173	5161
6. ročník	4596	4839	4888
7. ročník	4028	4562	4841
8. ročník	4054	4000	4490
9. ročník	3522	3796	3814
10. ročník	50	54	46

Zdroj dat: zahajovací výkazy M3 podle stavu k 30. září v daném školním roce, MŠMT

Nástup silných ročníků v předcházejících letech se projevuje v rozložení počtu žáků v jednotlivých ročnících. Početně **nejsilnější ročníky se přesouvají do pátých a šestých tříd**. Školní docházku ukončuje **početně nejslabší devátý ročník**, který bude přecházet **do středního vzdělávání**. Na přechodu mezi pátým a šestým ročníkem je patrný také úbytek žáků způsobený jejich odchodem do osmiletých gymnázií (více níže v textu).

Graf 2.2.4 Rozložení počtu žáků v jednotlivých ročnících

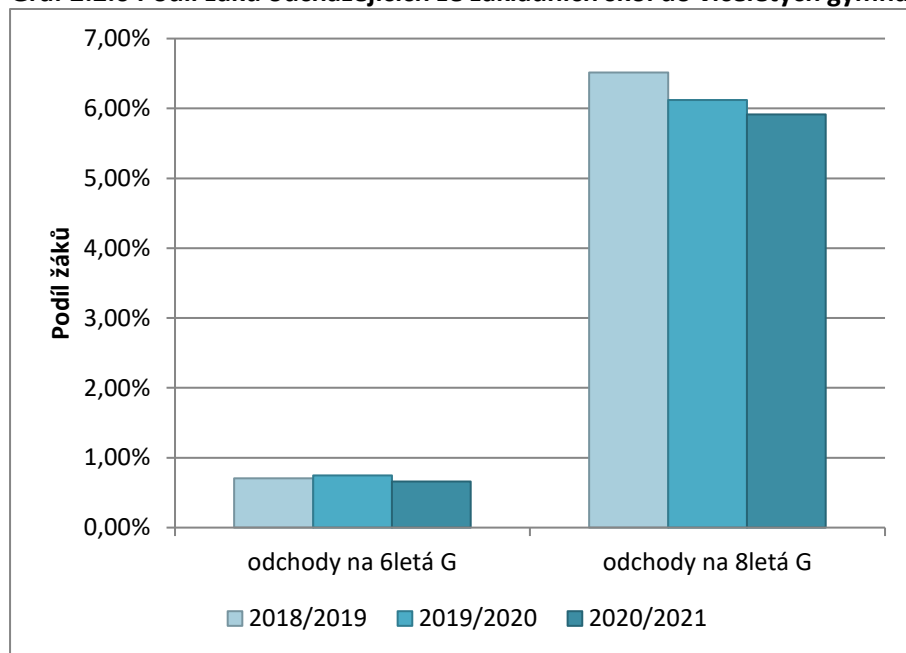

Zdroj dat: zahajovací výkazy M3 a M8 podle stavu k 30. září v daném školním roce

Více podrobností o počtech tříd a žáků v jednotlivých ročnících v členění podle obcí s rozšířenou působností najdete v **tabulce 2.2.5 v příloze**.

Sledovaným jevem v této souvislosti zůstává **počet žáků odcházejících ze základních škol na víceletá, převážně osmiletá gymnázia**. Téměř všechna gymnázia v kraji otevřela po jedné třídě osmiletého gymnázia (přehled gymnázií je v kap. 2.3). Podíl počtu žáků přijatých k osmiletému studiu k počtu žáků pátého ročníku základního vzdělávání představuje **5,92 %**. V šestiletém studiu je dlouhodobě otevírána pouze jedna třída, podíl žáků je na hodnotě **0,66 %**.

Graf 2.2.6 Podíl žáků odcházejících ze základních škol do víceletých gymnázií

Zdroj dat: zahajovací výkazy M3 a M8 podle stavu k 30. září v daném školním roce

Školský zákon umožňuje i jiné způsoby plnění povinné školní docházky, a to docházkou do školy v zahraničí, do české školy zřízené při zastupitelském úřadě nebo docházkou do zahraniční školy sídlící na území České republiky (§ 38 školského zákona). Základní vzdělání lze také uskutečňovat formou individuálního (nepřesně nazývaného „domácí“) vzdělávání (§ 41 školského zákona). Dítěti s hlubokým mentálním postižením stanovuje krajský úřad se souhlasem zákonného zástupce takový způsob vzdělávání, který odpovídá duševním a fyzickým možnostem dítěte, a to na základě doporučení lékaře a poradenského zařízení (§ 42 školského zákona).

Tabulka 2.2.7 Vývoj počtu žáků plnících povinnou školní docházku jiným způsobem

	Školní rok		
	2018/2019	2019/2020	2020/2021
§38 (vzdělávání v zahraničí)	338	372	372
§41 (individuální vzdělávání)	99	183	248
§42 (žáci s hlubokým mentálním postižením)	7	9	9
Celkem	444	564	629

Zdroj dat: zahajovací výkazy M3 podle stavu k 30. září v daném školním roce

Žáků plnících povinnou školní docházku v zahraničí meziročně nepřibylo, tímto způsobem se jich vzdělávalo 372. Podle signálů z praxe je **začleňování žáků vracejících se ze škol v zahraničí často obtížné** kvůli odlišnostem vzdělávacích systémů nebo skutečnosti, že žák školu v zahraničí vůbec nenavštěvoval.

Možnost **individuálního vzdělávání** byla novelou školského zákona rozšířena i na druhý stupeň, žáků takto se vzdělávajících bylo 248, což je oproti předchozímu období **nárůst o třetinu žáků** (tabulka 2.2.7). Tento vývoj do jisté míry podpořila i situace vyvolaná pandemií onemocnění Covid-19.

Liberecký kraj je také zřizovatelem **dvou základních škol při zdravotnických zařízeních**. Mohou se v nich vzdělávat žáci, kteří jsou umístěni v příslušném zdravotnickém zařízení. Jsou to Základní škola a Mateřská škola při dětské léčebně, Cvikov, Ústavní 531, příspěvková organizace, a Základní škola a Mateřská škola při nemocnici, Liberec, Husova 357/10, příspěvková organizace.

Občané, kteří v době plnění povinné školní docházky nedosáhli základního vzdělání, si jej mohou doplnit **v kurzu pro získání základního vzdělání**. V Libereckém kraji tyto kurzy organizuje Základní škola, Liberec, ul. 5. května 64/49, příspěvková organizace.

2.3 Střední vzdělávání

Ve středních školách všech zřizovatelů se ve školním roce 2020/2021 v Libereckém kraji vzdělávalo celkem **16 274 žáků**. Oproti předchozímu školnímu roku se počet žáků mírně zvýšil (o 516, tj. 3,27 %). **Nejvíce žáků** přibýlo v oborech **střední vzdělání s výučním listem a střední vzdělání s maturitou** (tabulka 2.3.1).

Tabulka 2.3.1 Počty žáků v jednotlivých kategoriích oborů vzdělání a forem vzdělávání

DOSAŽENÉ VZDĚLÁNÍ	ŠKOLNÍ ROK					
	2018/2019		2019/2020		2020/2021	
	denní	ostatní	denní	ostatní	denní	ostatní
střední vzdělání – C	40		39		36	
střední vzdělání s výučním listem – E	489		501		515	
střední vzdělání s výučním listem – H	3192	58	3307	66	3419	76
střední vzdělání – J	15		13		17	
střední vzdělání s maturitou – K 4leté	1543		1596		1625	
střední vzdělání s maturitou – K 6leté	159		162		161	
střední vzdělání s maturitou – K 8leté	2312		2276		2269	
střední vzdělání s maturitou – L0	663		652		662	
střední vzdělání s maturitou – L5	363	257	318	227	353	218
střední vzdělání s maturitou – M	6419	73	6546	55	6866	57
Celkový součet podle formy vzděl.	15195	388	15410	348	15923	351
CELKEM ZA VŠECHNY FORMY	15583		15758		16274	

Zdroj: Zahajovací výkazy M8 podle stavu k 30. 9. v daném školním roce

Kategorie oborů jsou uvedeny v souladu s nařízením vlády č. 689/2004 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

Obory vzdělání kategorie C, D, J – obory, jejichž absolvováním lze dosáhnout středního vzdělání.

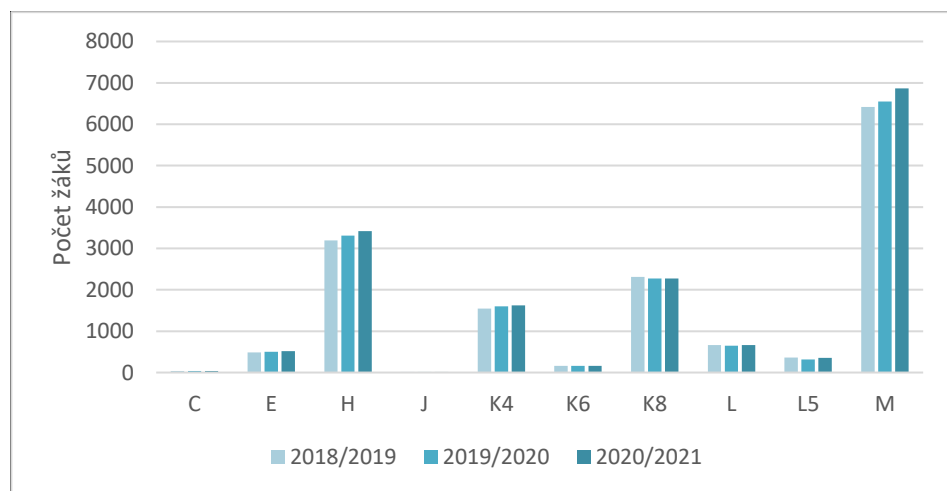
Obory vzdělání kategorie E, H – obory, jejichž absolvováním lze dosáhnout středního vzdělání s výučním listem.

Obory vzdělání kategorie L0, M, K – obory, jejichž absolvováním lze dosáhnout středního vzdělání s maturitní zkouškou.

Obory vzdělání kategorie L5 – obory nástavbového studia, jejichž absolvováním lze dosáhnout středního vzdělání s maturitní zkouškou.

Obory vzdělání kategorie N – obory vyššího odborného vzdělání.

Graf č. 2.3.2 Počty žáků v jednotlivých kategoriích oborů vzdělání v denní formě vzdělávání

Zdroj: Zahajovací výkazy M8 podle stavu k 30. 9. v daném školním roce

Ve školním roce 2020/2021 se v Libereckém kraji v **prvních ročnících** oborů **ukončených maturitní zkouškou** vzdělávalo nejvíce žáků ve středních odborných školách (kategorie M) a gymnáziích (kategorie K). V porovnání s loňským školním rokem počet žáků SOŠ vzrostl o 9,44 % a naopak počet žáků gymnázií klesl o 3,42 % (tabulka 2.3.3).

Oproti minulému školnímu roku také vzrostl počet žáků v prvních ročnících oborů **nástavbového studia** (kategorie L5).

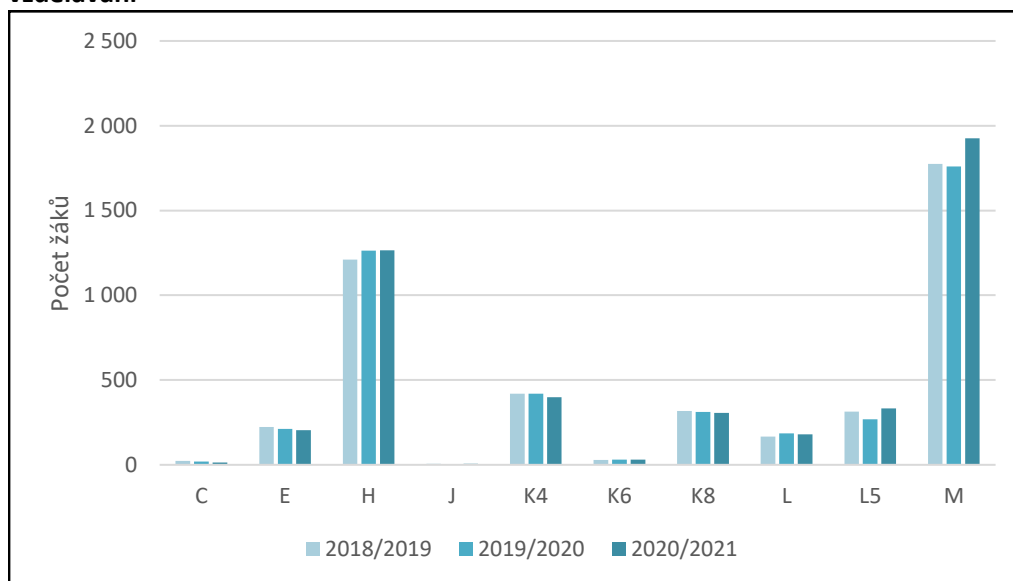
Tabulka 2.3.3 Žáci nově přijatí do 1. ročníku středního vzdělávání dle dosaženého vzdělání ve všech formách vzdělávání

	ŠKOLNÍ ROK		
	2018/2019	2019/2020	2020/2021
střední vzdělání – C	23	19	14
střední vzdělání s výučním listem – E	224	211	205
střední vzdělání s výučním listem – H	1 210	1 263	1 266
střední vzdělání – J	7	5	7
střední vzdělání s maturitou – K 4leté	419	420	399
střední vzdělání s maturitou – K 6leté	29	30	30
střední vzdělání s maturitou – K 8leté	317	311	306
střední vzdělání s maturitou – L0	167	185	179
střední vzdělání s maturitou – L5	314	269	332
střední vzdělání s maturitou – M	1 775	1 759	1 925
Celkový součet	4 485	4 472	4 663

Zdroj: Zahajovací výkazy M8 podle stavu k 30. 9. v daném školním roce

Ve školním roce 2020/2021 se v Libereckém kraji v **prvních ročnících** oborů vzdělání **ukončených výučním listem** vzdělával nejvyšší počet žáků v kategorii H, v porovnání se školním rokem 2019/2020 vzrostl počet žáků o 0,24 %.

Graf č. 2.3.4 Počty žáků nově přijatých v jednotlivých kategoriích oborů vzdělání ve všech formách vzdělávání

Zdroj: Zahajovací výkazy M8 podle stavu k 30. 9. v daném školním roce

Ve školním roce 2020/2021 se **zvýšil počet absolventů** škol poskytujících **úplné střední odborné vzdělání** (kategorie M) o 12,84 %. Zvýšil se také počet absolventů **gymnázií** (kategorie K) o 5,52 %, přičemž u čtyřletých se zvýšil o 12,50 %, u šestiletých se snížil o 3,85 % a u osmiletých se snížil o 2,65 % (tabulka 2.3.5).

Oproti loňskému školnímu roku došlo k výraznému **snížení počtu absolventů oborů nástavbového studia** (kategorie L5), a to o 13,87 %. Ve sledovaném období byly preferovány odborně zaměřené nástavby s ohledem na potřeby trhu práce. Nastavený podíl nově přijatých žáků do nástavbového studia oboru Podnikání byl zachován.

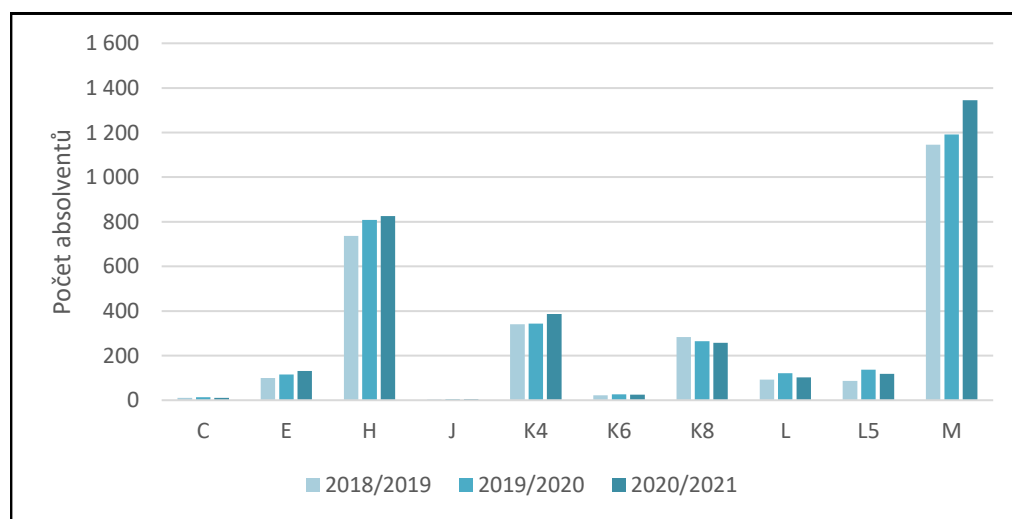
Tabulka 2.3.5 Absolventi středního vzdělávání dle dosaženého vzdělání ve všech formách studia

	ŠKOLNÍ ROK		
	2018/2019	2019/2020	2020/2021
střední vzdělání – C	11	13	10
střední vzdělání s výučním listem – E	99	116	131
střední vzdělání s výučním listem – H	737	808	826
střední vzdělání – J	3	5	5
střední vzdělání s maturitou – K 4leté	340	344	387
střední vzdělání s maturitou – K 6leté	22	26	25
střední vzdělání s maturitou – K 8leté	283	264	257
střední vzdělání s maturitou – L0	92	121	103
střední vzdělání s maturitou – L5	87	137	118
střední vzdělání s maturitou – M	1 145	1 192	1 345
Celkový součet	2 819	3 026	3 207

Zdroj: Zahajovací výkazy M8 podle stavu k 30. 9. v daném školním roce

V Libereckém kraji se ve sledovaném období **zvýšil počet absolventů** v oborech **střední vzdělání s výučním listem**, v kategorii E o 12,93 % a v kategorii H o 2,23 %.

Graf č. 2.3.6 Absolventi středního vzdělávání dle dosaženého vzdělání ve všech formách studia

Zdroj: Zahajovací výkazy M8 podle stavu k 30. 9. v daném školním roce

2.3.1 Přijímací řízení ve středních školách

Ve školním roce 2020/2021 bylo přijímací řízení stejně jako v roce předchozím ovlivněno pandemií Covid-19. Standardní podoba zkoušek byla postupně upravována³ v reakci na omezení osobní přítomnosti žáků ve školách. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy vydalo celkem 12 opatření obecné povahy (včetně dodatků), které se týkaly přijímacího řízení:

- zápisový lístek uchazečům o střední vzdělání mohla základní škola vydat až do 30. 4. 2021 (oproti původnímu termínu do 15. 3.),
- posun termínů konání jednotných přijímacích zkoušek z dubna (12. 4. a 13. 4.) na 3. 5. 2021 a 4. 5. 2021 u 4letých oborů vzdělání zakončených maturitní zkouškou,
- posun termínů konání jednotných přijímacích zkoušek z dubna (14. 4. a 15. 4.) na 5. 5. 2021 a 6. 5. 2021 u víceletých gymnázií,
- posun náhradního termínu jednotné přijímací zkoušky z května (12. 5. a 13. 5.) na 2. 6. a 3. 6. 2021,
- termíny školní přijímací zkoušky pro obory zakončené výučním listem se posunuly z dubna do období od 5. 5. do 19. 5. 2021,
- počet termínů pro první kolo zůstal zachován, tedy 2,
- prodloužení času u testů, tj. u testů z českého jazyka a literatury z 60 na 70 minut a u testů z matematiky a její aplikace ze 70 na 85 minut,
- ukončení hodnocení a vyhlášení výsledků bylo pro všechny obory stanoveno nejdříve 19. 5. 2021 a nejpozději 21. 5. 2021,
- pro náhradní termín bylo stanoveno ukončení hodnocení a vyhlášení výsledků nejdříve 14. 6. 2021 a nejpozději 16. 6. 2021 (oproti původnímu termínu koncem dubna),
- sjednotil se tak termín pro odevzdání zápisových lístků pro všechny obory, a to v závislosti na zveřejnění výsledků na 2., resp. 3., resp. 4. 6. 2021,
- odevzdání zápisového lístku pro náhradní termín byl 28., resp. 29., resp., 30. 6. 2021,
- ředitel mohl rozhodnout o nekonání jednotné přijímací zkoušky a školní přijímací zkoušky, pokud byl počet přihlášek do daného oboru vzdělání nižší nebo roven předpokládanému počtu přijímaných uchazečů,
- pro víceletá gymnázia platilo, že se jednotná přijímací zkouška konala vždy, a to ve dvou termínech,
- pokud uchazeč nevyužil jeden z termínů přijímací zkoušky, ať již v důsledku nekonání této zkoušky na jedné ze škol a nevyužití tohoto termínu na škole druhé, kde mohl zkoušku konat 2x, mohl tuto zkoušku ještě vykonat v náhradním termínu, a to bez ohledu na důvod jejího nekonání v řádném termínu.

Ve školním roce 2020/2021 bylo v Libereckém kraji **do jednotných přijímacích zkoušek** zapojeno **34 středních škol. Přihlásilo se 3 315 uchazečů**. Uchazeči podali celkem 5 196 přihlášek (lze podat až dvě přihlášky):

- 4 202 do čtyřletých oborů vzdělání
- 787 přihlášek do 8letých gymnázií
- 66 přihlášek do 6letých gymnázií
- 141 do oborů nástavbového studia

Největší zájem byl tradičně o gymnázia, o obory ekonomické a administrativní a o informatické obory.

- U 4letých oborů vzdělání činil skór podle cílové školy z Českého jazyka a literatury 56,7 %, ČR 57,9 %.
Z Matematiky a její aplikace 41,4 %, ČR 43,2 %.
- U 6letých oborů vzdělání činil skór podle cílové školy z Českého jazyka a literatury 59,4 %, ČR 60,5 %.
Z Matematiky a její aplikace 49,5 %, ČR 50,0 %.
- U 8letých oborů vzdělání činil skór podle cílové školy z Českého jazyka a literatury 54,2 %, ČR 56,3 %.
Z Matematiky a její aplikace 45,3 %, ČR 48,1 %.

³ Tento způsob úprav prostřednictvím opatření obecné povahy byl umožněn novelou školského zákona a včleněním § 184a. Nebylo tudíž třeba, tak jako v předchozím školním roce, vydávat „krizové“ právní předpisy.

Školy, které poskytovaly obory vzdělání zakončené výučním listem nebo obory středního vzdělání, jednotné přijímací zkoušky nekonaly. Ředitelé škol buď stanovili školní přijímací zkoušku anebo – jako se stalo ve většině případů – uchazeči přijímací zkoušku nekonali. Do oborů vzdělání s talentovou zkouškou umělecky zaměřených podali uchazeči do prvního kola 372 přihlášek do jedenácti nabízených oborů. Tyto obory nejsou zahrnuty do systému jednotných přijímacích zkoušek. **Proběhly zkoušky talentové,** zkoušky, které ověřují vědomosti a znalosti uchazečů v rámci kritérií ve většině případů stanoveny nebyly.

I přes veškeré komplikace s pandemií onemocnění Covid-19 pokračoval ve školním roce 2020/2021 systém jednotných přijímacích zkoušek v upravené podobě:

- Jedním z cílů **DZ LK 2016–2020** bylo pokračovat v systému společného přijímacího řízení. Tento cíl byl naplněn, jednotné přijímací zkoušky se konají v celé republice. Jedno z opatření – stanovení odpovídajících limitů úspěšnosti ve vybraných kategoriích vzdělání – však naplněno nebylo a není to už ani záměrem na celorepublikové úrovni.
- **DZ LK 2020–2024** si již neklade za cíl ukotvení a rozvoj systému jednotných přijímacích zkoušek, neboť ty se již konají na celostátní úrovni a jsou stanoveny jednotně.
- **DZ ČR 2019–2023** si jako jeden z prioritních cílů stanovil „Zdokonalit systémy přijímacího řízení a ukončování středoškolského vzdělávání“, což v případě přijímacího řízení znamená snížit administrativní a organizační náročnost systému přijímacího řízení.
- Znamenalo by to např. zavedení elektronické přihlášky nebo snížení počtu termínů zkoušek. Naopak stanovení hranice úspěšnosti pro jednotlivé obory na celostátní úrovni není centrálně stanovena a její zavedení se již nepředpokládá.

2.3.2 Maturitní zkoušky

Maturitní zkouška ve školním roce 2020/2021 doznala **výrazných změn ve struktuře společné a profilové části v souvislosti s novelizací školského zákona a vyhláškou č. 177/2009 Sb.:**

- Společnou část maturitní zkoušky žáci konali ze dvou povinných zkoušek, a to z předmětu český jazyk a literatura, cizí jazyk, nebo matematika. Žáci povinně konali zkoušku z českého jazyka a literatury, jako druhou povinnou zkoušku mohli zvolit zkoušku z cizího jazyka, nebo matematiky. Uvedenými právními předpisy nebyla žákům stanovena povinnost konat zkoušku z matematiky. Zkoušky společné části maturitní zkoušky žáci konali formou didaktického testu (písemný test). Žáci mohli ve společné části maturitní zkoušky vykonat max. dvě nepovinné zkoušky a volili z nabídky předmětů cizí jazyk, matematika a matematika rozšiřující.
- Profilová část maturitní zkoušky se skládala ze zkoušky z českého jazyka a literatury, zkoušky z cizího jazyka, pokud si jej zvolili ve společné části maturitní zkoušky. Dále žáci konali profilovou část maturitní zkoušky z dalších dvou nebo tří povinných zkoušek. Počet dalších povinných zkoušek je stanoven pro daný obor rámcovým vzdělávacím programem. Žáci mohli vykonat max. dvě nepovinné zkoušky. Nabídka povinných a nepovinných zkoušek byla určena ředitelem školy podle rámcového a školního vzdělávacího programu, včetně formy a témat těchto zkoušek.

Vzhledem k mimořádným opatřením v souvislosti s pandemií onemocnění Covid-19 byla od 14. října 2020 zakázána osobní přítomnost žáků a studentů ve středních a vyšších odborných školách. Vzdělávání probíhalo formou distanční výuky. Ředitelé středních škol organizačně zajistili od 18. listopadu 2020 individuální konzultace s ohledem na potřeby žáků. Maturantům byla od 25. listopadu 2020 umožněna prezenční výuka a ve středních školách mohlo probíhat prezenční praktické vyučování a praktická příprava.

MŠMT při úpravách maturitní zkoušky zohlednilo odlišnou teoretickou výuku žáků ve druhém pololetí 2019/2020 a v prvním pololetí 2020/2021. Snahou bylo vyřešit situaci vzniklou **nekonáním nebo značným omezením praktického vyučování.** V souvislosti s vyhlášením nového nouzového stavu dne 26. února 2021 a pokračováním zákazu osobní přítomnosti žáků závěrečných ročníků ve školách provedlo MŠMT další úpravy.

Maturitní a závěrečné zkoušky ve školním roce 2020/2021 probíhaly podle stávajících právních předpisů a v souladu s opatřením obecné povahy.⁴

- S ohledem na epidemickou situaci došlo k posunutí řádného termínu konání didaktických testů od 24. května 2021 do 26. května 2021, prodloužení času konání didaktický testů a posunutí termínu pro konání profilových zkoušek od 1. července 2021 do 23. července 2021.
- V případě praktické zkoušky se období prodloužilo do 27. srpna 2021.
- Opatřením obecné povahy došlo ke změnám v konání maturitní zkoušky pro žáky zdravotnických a sociálních oborů vzdělávání, kteří při splnění stanovených podmínek nemuseli konat povinné didaktické testy společné části maturitní zkoušky.
- Žákům konajícím řádný termín ve školním roce 2020/2021 byl navýšen počet opravných termínů při konání didaktických testů a praktických zkoušek.
- Dále byl opatřením obecné povahy stanoven mimořádný termín pro konání společné části maturitní zkoušky od 7. července 2021 do 9. července 2021. Maturitní zkouška se skládala ze zkušebních předmětů společné části a zkoušek profilové části tak jak stanovuje školský zákon, pouze v profilové části žáci posledních ročníků školního roku 2020/2021 nekonali zkoušku formou písemné práce ze zkušebního předmětu český jazyk a literatura a cizí jazyk. Tito žáci nemuseli konat ústní zkoušku z českého jazyka a literatury a cizího jazyka, pokud si jej zvolili ve společné části maturitní zkoušky.

Střední školy pravidelně aktualizovaly na svých webových stránkách informace k maturitním a závěrečným zkouškám, např. umožnění konzultací s vyučujícími, přijaté právní úpravy, kritéria hodnocení. Přestože maturitní a závěrečné zkoušky probíhaly za ztížených podmínek, podařilo se středním školám zajistit žákům veškeré podmínky pro přípravu ke zkouškám i jejich klidný průběh.

Ve školním roce 2020/2021 se přihlásilo k maturitní zkoušce **v jarním zkušebním období** celkem 2 528 žáků. Maturitní zkoušku konalo celkem 2 430 žáků a z tohoto počtu **uspělo 86,46 % žáků**. Společnou část maturitní zkoušky konalo celkem 2 430 žáků a uspělo 94,23 % žáků. Profilovou část maturitní zkoušky skládalo celkem 2 430 žáků a úspěšných bylo 90,29 % žáků. Nejvyšší úspěšnost žáků byla u zkoušky z cizího jazyka (96,86 %), naopak nejnižší u zkoušky z matematiky (90,71 %).

V podzimním zkušebním období se přihlásilo k maturitní zkoušce celkem 347 žáků. Maturitní zkoušku konalo celkem 334 žáků a z tohoto počtu **uspělo 63,47 % žáků**. Společnou část maturitní zkoušky konalo celkem 140 žáků a uspělo 40,71 % žáků. Profilovou část maturitní zkoušky skládalo celkem 244 žáků a úspěšných bylo 75,00 % žáků. Nejvyšší úspěšnost žáků byla u zkoušky z matematiky (42,85 %), naopak nejnižší u zkoušky z cizího jazyka (37,68 %).

Maturitní zkoušku ve zkušebním období 2021 vykonalo úspěšně:

- ze zkušebního předmětu český jazyk a literatura 97,83 % žáků
- ze zkušebního předmětu matematika 93,99 % žáků
- ze zkušebního předmětu cizí jazyk 97,71 % žáků

Krajský úřad Libereckého kraje obdržel ve školním roce 2020/2021 **pouze jednu žádost o přezkoumání** průběhu a výsledku profilové části maturitní zkoušky konané formou ústní zkoušky před zkušební maturitní komisí ze zkušebního předmětu anglický jazyk. Při posuzování žádosti poskytovala Krajskému úřadu součinnost Česká školní inspekce a škola, v níž žák zkoušku konal. Krajský úřad na základě zjištěných skutečností svým rozhodnutím výsledek zkoušky potvrdil. Pokles počtu žádostí byl ovlivněn zejména tím, že ve společné části maturitní zkoušky žáci neskládali dílčí zkoušku konanou formou písemné práce ze zkušebního předmětu český jazyk a literatura a cizí jazyk.

⁴ Jednalo se o opatřením obecné povahy č.j.: MSMT-3267/2021-3 a č.j.: MSMT:3258/2021-1 (dále jen „opatření obecné povahy“), které upravilo podobu a způsob konání těchto zkoušek.

2.4 Vyšší odborné vzdělávání

Ve školním roce 2020/2021 bylo v rejstříku škol a školských zařízení v Libereckém kraji zapsáno 6 vyšších odborných škol. Aktivně působilo **5 vyšších odborných škol**. Všechny byly součástí subjektu, který vykonává činnost střední školy.

Vyšší odborné školy ve školním roce 2020/2021 navštěvovalo celkem **224 studentů**, tj. o 25 studentů víc než v roce minulém. Přesto zůstávají počty studentů v tomto segmentu vzdělávání stále nízké.

Tabulka 2.4.1 Počet studentů v jednotlivých formách vzdělávání ve vyšších odborných školách

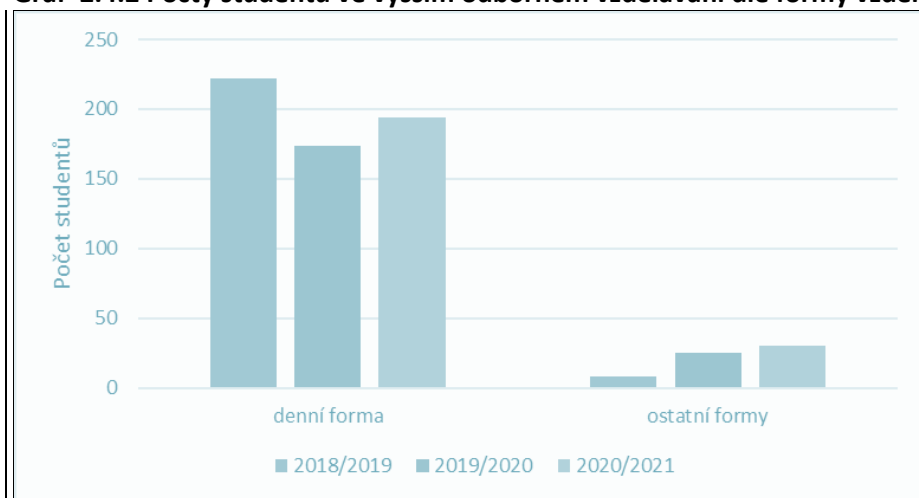
		2018/2019	2019/2020	2020/2021
Počet škol		6	6	6
Počet studentů	denní forma	222	174	194
	ostatní formy	8	25	30
	Celkem	230	199	224

Zdroj: OŠMTS KÚLK

Počet vyšších odborných škol v kraji se nezměnil a zůstává na šesti. Aktivně ale nepůsobí VOŠ při Vyšší odborné škole sklářské a Střední škole, Nový Bor, Wolkerova 316, příspěvková organizace. Už třetím rokem nepřijala studenty ke vzdělávání kvůli malému zájmu ze strany uchazečů.

Ve školním roce 2020/2021 vzrostl počet studentů **v ostatních formách vzdělávání** z 25 na 30 (graf 2.4.2). Ostatní formy vzdělávání nabízely dvě vyšší odborné školy. Jedná se o **formu kombinovanou**, přičemž Střední průmyslová škola strojní a elektrotechnická a Vyšší odborná škola, Liberec 1, Masarykova 3, příspěvková organizace nabízí pouze tuto formu vzdělávání a Střední uměleckoprůmyslová škola a Střední uměleckoprůmyslová škola a Vyšší odborná škola, Turnov, Skálava 373, příspěvková organizace nabízí kromě kombinované také denní formu vzdělávání.

Graf 2.4.2 Počty studentů ve vyšším odborném vzdělávání dle formy vzdělávání

Zdroj: výkonové výkazy v daném školním roce

Vyšší odborné školy v Libereckém kraji nabízely **celkem 7 aktivních vzdělávacích programů ze 4 skupin oborů** vzdělání. **Nejvyšší počet studentů** ve školním roce 2020/2021 vykazoval tradičně **obor Ekonomika a administrativa**, a to 92 studentů. Meziročně v oboru došlo k nárůstu o 6 studentů. Také ve všech dalších oborových skupinách počet studentů rostl.

Tabulka 2.4.3 Počet studentů vyšších odborných škol dle jednotlivých skupin oborů (všechny formy)

Skupiny oborů		2018/2019	2019/2020	2020/2021
26	Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika	12	18	22
53	Zdravotnictví	59	56	62
63	Ekonomika a administrativa	104	86	92
82	Umění a užité umění	55	39	48

Zdroj: Výkonové výkazy

V **prvních ročnících** vyššího odborného vzdělávání se ve školním roce 2020/2021 vzdělávalo 111 studentů, což představovalo nárůst o 17 studentů oproti předchozímu školnímu roku. V tabulce je rozlišen celkový počet studentů v prvních ročnících a počet nově přijatých studentů. Z toho je zřejmé, že **někteří studenti se vzdělávají v prvním ročníku opakovaně**. Ve školním roce 2020/2021 se jednalo o 7 studentů. Počty přijatých studentů do prvních ročníků zůstávají meziročně zhruba na stejných hodnotách. Největší zájem o studium zaznamenaly stejně jako v předchozích letech obory Ekonomika a administrativa, a to 49 uchazečů. Zájem o tyto obory je dlouhodobě největší.

Tabulka 2.4.4 Počet studentů vzdělávajících se v 1. ročníku vyšších odborných škol a počet nově přijatých studentů dle jednotlivých skupin (všechny formy)

Skupiny oborů		2018/2019		2019/2020		2020/2021	
		celkem	noví	celkem	noví	celkem	noví
26	Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika	12	12	15	15	13	13
53	Zdravotnictví	23	23	25	25	26	25
63	Ekonomika a administrativa	55	47	41	36	49	45
82	Umění a užité umění	21	20	13	12	23	21
Celkem		111	102	94	88	111	104

Zdroj: Výkonové výkazy

Vyšší odborné vzdělávání ve školním roce 2020/2021 úspěšně **absolvovalo 40 studentů**, což představuje oproti předchozímu školnímu roku nárůst o 7 studentů. **Nejvyšší počet** absolventů zaznamenaly skupiny oborů **Ekonomika a administrativa** a **Zdravotnictví**, a to 17 resp. 14 absolventů. V obou skupinách došlo oproti loňsku jen k nepatrnému nárůstu.

Tabulka 2.4.5 Počet absolventů vyšších odborných škol dle jednotlivých skupin oborů

Skupiny oborů		2018/2019	2019/2020	2020/2021
26	Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika	0	0	1
53	Zdravotnictví	13	13	14
63	Ekonomika a administrativa	14	13	17
82	Umění a užité umění	8	7	8
Celkem		35	33	40

Zdroj: Výkonové výkazy

Ve školním roce 2020/2021 bylo vyšším odborným školám doporučeno s ohledem na vysokou míru samostatnosti jejich studentů, aby výuka probíhala v co největší míře online s využitím nejrůznějších digitálních nástrojů a online zdrojů pro individuální a skupinovou práci. Učivo se nemělo realizovat podle

standardního rozvrhu, ale mělo se sdružovat do tematických celků s delším časovým úsekem. Opatřením obecné povahy se prodloužilo období pro konání absolutorií, a to od 1. června do 31. srpna 2021, a bylo také umožněno prodloužit statut studenta do dne konání absolutoria.

Cíl **DZ LK 2020–2024** podporovat vyšší odborné školy s vysokou uplatnitelností na trhu práce je cílem novým, který nahradil cíl zachování sítě vyšších odborných škol v kraji z období 2016-2020. Kraj jako zřizovatel se jej bude snažit naplňovat i nadále podporou technicky zaměřených oborů a oborů unikátních. S ohledem na omezené množství nabízených oborů budou tato opatření směřovat téměř do všech oborů vyššího odborného vzdělávání v Libereckém kraji.

Segment vyššího odborného vzdělávání dlouhodobě spíše stagnuje a nenabízí další vzdělávací programy. Navíc ve školním roce 2020/2021 nebyl opakovaně otevřen obor 82-41-/N13 Tvorba uměleckého skla ve Vyšší odborné škole sklářské a Střední škole, Nový Bor, Wolkerova 316, příspěvková organizace.

Od 1. 9. 2020 se nabídka vyšších odborných škol rozšířila o obor ze skupiny Zdravotnictví, a to 53-43-N/21 **Diplomovaný zdravotní laborant**, který je zapsán ve Střední zdravotnické škole a Vyšší odborné škole zdravotnické, Liberec, Kostelní 9, příspěvková organizace, noví studenti budou přijímáni od školního roku 2021/2022.

Úzká spolupráce se zaměstnavateli v Libereckém kraji je podporována dlouhodobě.

Opatření uvedená v DZ ČR 2019-2023 si nově kladou za cíl inovace v nových akreditovaných vzdělávacích programech, rozšíření nabídky programů vyššího odborného vzdělávání a pokračování v diskusi o prostupnosti mezi vyšším odborným vzděláváním a vysokoškolským vzděláváním, včetně propojení procesu akreditace programů vyššího odborného vzdělávání se zápisem do školského rejstříku. Tyto cíle jsou stanoveny na období 2019–2023, k jejich naplňování ale zatím nedošlo. Stejně tak dosud nedošlo k naplnění opatření modulového systému výuky, s nímž se počítalo už v roce 2020. Cílem byla podpora modernizace metod hodnocení studentů tak, aby byly v souladu s metodami vzdělávání.

2.5 Poradenské služby

2.5.1 Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Vzdělávání dětí, žáků a studentů se SVP postupuje všemi úrovněmi vzdělávacího systému. Tito žáci se vzdělávají **buď za pomoci podpůrných opatření v běžných školách, nebo ve speciálních školách**. Forma vzdělávání je zvolená na základě doporučení ŠPZ po posouzení individuálních vzdělávacích potřeb dítěte/žáka.

Liberecký kraj zřizuje školy, kde se vzdělávají děti a žáci s vadami řeči, sluchu, tělesným i mentálním postižením, kombinovanými vadami či autismem. V těchto školách se vzdělávání uskutečňuje ve třídách se sníženým počtem dětí/žáků. Školy intenzivně spolupracují se ŠPZ.

Dětem, žákům, studentům, jeho zákonným zástupcům a pedagogům v běžné škole poskytují **odbornou péči** ŠPZ, školní metodici prevence, výchovní poradci, školní speciální pedagogové a školní psychologové.

Následující tabulky uvádějí **počty dětí se zdravotním postižením (dále jen „ZP“) v jednotlivých segmentech** vzdělávání v Libereckém kraji. V předškolním vzdělávání počet dětí se ZP ve speciálních třídách klesl o 24. Oproti tomu počet dětí se ZP v běžných třídách vzrostl o 19.

Tabulka 2.5.1 Děti se zdravotním postižením podle § 16 odst. 9 ŠZ v mateřských školách podle druhu postižení a zařazení do tříd, bez rozdílu zřizovatele

Druh postižení	zařazení do běžných (BT) a speciálních tříd (ST), školní rok					
	2018/2019		2019/2020		2020/2021	
	ST	BT	ST	BT	ST	BT
Mentální postižení	14	14	9	9	8	10
Sluchové postižení	9	6	11	5	8	7
Zrakové postižení	15	4	6	3	6	9
Vady řeči	214	36	226	36	212	39
Tělesné postižení	11	11	14	11	12	16
S více vadami	42	4	55	13	45	17
Vývojové poruchy učení	13	25	4	12	2	5
Vývojové poruchy chování			14	17	16	16
Autismus	19	11	23	13	29	19
Celkem podle postižení	337	111	362	119	338	138
Bez rozlišení postižení ve ST	3	-	1	-	1	-
Celkem ve speciálních třídách	340	-	363	-	339	-

Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 30. 9. v daném školním roce

V základních školách počet žáků se ZP ve speciálních třídách klesl o 47, naopak v běžných třídách vzrostl počet o 119.

Tabulka 2.5.2 Žáci se zdravotním postižením podle § 16 odst. 9 ŠZ v základních školách podle druhu postižení a zařazení do tříd, bez rozdílu zřizovatele

Druh postižení	zařazení do běžných (BT) a speciálních tříd (ST), školní rok					
	2018/2019		2019/2020		2020/2021	
	ST	BT	ST	BT	ST	BT
Mentální postižení	835	160	929	184	893	195
Sluchové postižení	13	24	16	26	23	28
Zrakové postižení	3	38	2	48	1	51
Vady řeči	125	282	133	328	119	356
Tělesné postižení	13	48	13	44	12	42
S více vadami	436	131	402	107	335	93
Vývojové poruchy učení	116	1700	99	2133	98	2182
Vývojové poruchy chování	36	463	43	604	51	630
Autismus	9	50	53	68	112	84
Celkem podle postižení	1586	2896	1690	3542	1644	3661
Bez rozlišení postižení ve ST	100	-	8	-	7	-
Celkem ve speciálních třídách	1686	-	1698	-	1651	-

Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 30. 9. v daném školním roce

Ve středních školách byl zaznamenán ve speciálních třídách nárůst o 12 žáků se ZP, zatímco v běžných třídách poklesl počet o 42. V případě vyššího odborného vzdělávání nebyl evidován žádný student se SVP.

Tabulka 2.5.3 Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami v denní formě středního vzdělávání podle druhu postižení, bez rozdílu zřizovatele

Druh postižení	zařazení do běžných (BT) a speciálních tříd (ST), školní rok					
	2018/2019		2019/2020		2020/2021	
	ST	BT	ST	BT	ST	BT
Mentální postižení	138	14	160	33	168	24
Sluchové postižení	1	10	0	15	0	14
Zrakové postižení	1	6	2	6	2	5
Vady řeči	5	12	8	19	6	17
Tělesné postižení	4	5	3	15	3	12
S více vadami	35	6	45	12	43	13
Vývojové poruchy učení	25	261	31	296	31	256
Vývojové poruchy chování	17	24	29	32	29	41
Autismus	3	6	4	14	12	18
Celkem podle postižení	229	344	282	442	294	400

Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 30. 9. v daném školním roce

Z níže uvedených dat vyplývá, že **děti a žáků se SVP stále přibývá**, od školního roku 2018/2019 do školního roku 2020/2021 jejich **počet vzrostl o 1 140**.

Tabulka 2.5.4 Počty dětí se speciálními vzdělávacími potřebami v MŠ

Školní rok	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Mateřské školy – děti celkem	15078	15228	14962
Děti se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP)	606	832	798
z počtu SVP zdravotně postižených (§16 odst. 9 ŠZ)	448	481	476
se zdravotním postižením ve speciálních třídách	337	362	338
se zdravotním postižením v běžných třídách	111	119	138

Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 30. 9. v daném školním roce

Tabulka 2.5.5 Počty žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v ZŠ

Školní rok	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Základní školy – žáci celkem	41025	41574	41688
Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP)	5630	6406	6492
z počtu SVP zdravotně postižených (§16 odst. 9 ŠZ)	4482	5232	5305
se zdravotním postižením ve speciálních třídách	1586	1690	1644
se zdravotním postižením v běžných třídách	2896	3542	3661

Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 30. 9. v daném školním roce

Tabulka 2.5.6 Počty žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v SŠ

Školní rok	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Střední školy (pouze denní forma vzdělání)	15195	15410	15923
Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP)	706	886	792
z počtu SVP zdravotně postižených (§16 odst. 9 ŠZ)	573	724	694
se zdravotním postižením ve speciálních třídách	229	282	294
se zdravotním postižením v běžných třídách	344	442	400

Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 30. 9. v daném školním roce

Tabulka 2.5.7 Počty dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v MŠ, ZŠ a SŠ

Školní rok	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Děti a žáků v LK celkem	71298	72212	72573
Děti a žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP)	6942	8124	8082
z počtu SVP zdravotně postižených (§16 odst. 9 ŠZ)	5503	6437	6475
se zdravotním postižením ve speciálních třídách	2152	2334	2276
se zdravotním postižením v běžných třídách	3351	4103	4199
děti a žáci bez zdravotního postižení	65795	65775	66098
Děti a žáci bez speciálních vzdělávacích potřeb	64356	64088	64491

Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 30. 9. v daném školním roce

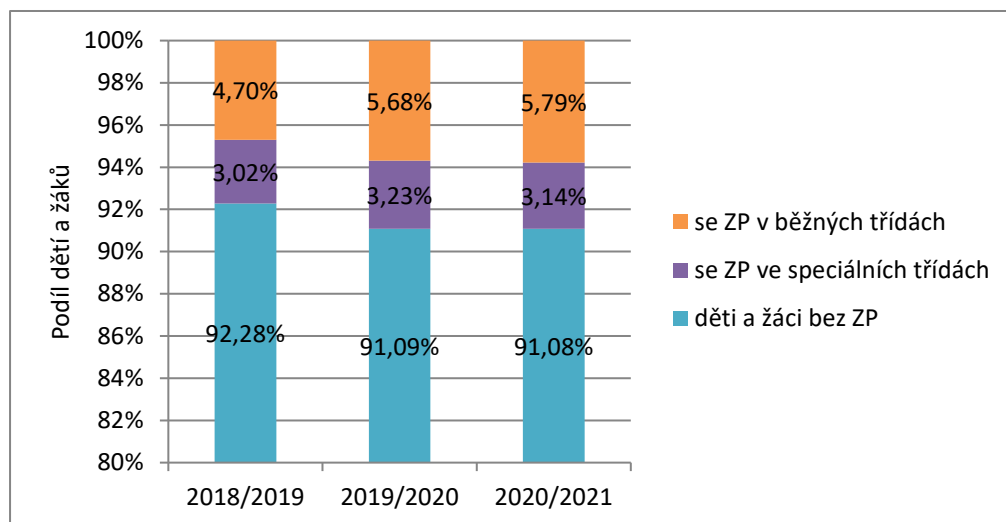
V běžných třídách se vzdělává 5,79 % dětí a žáků se ZP z celkového počtu žáků v běžných třídách.

Ve speciálních třídách se vzdělává 3,14 % dětí a žáků z celkového počtu dětí a žáků.

Níže uvedený **graf 2.5.8** ukazuje **stále stoupající tendenci vzdělávání dětí, žáků a studentů v běžných třídách**. Dále je patrné, že pomalu postupně klesá počet dětí a žáků bez ZP.

Graf 2.5.8 Děti a žáci se zdravotním postižením (§16 odst. 9 ŠZ) podle zařazení do běžných a speciálních tříd

Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 30. 9. v daném školním roce

2.5.2 Pedagogicko-psychologické poradny

PPP se účastní vzdělávacího procesu v případech, kdy je nějakým způsobem znesnadněn. Hlavní součástí aktivit PPP je **přímá práce s dětmi, žáky a studenty** ve věku od tří let do ukončení středního, resp. vyššího odborného vzdělávání, a rovněž práce s jejich rodiči. PPP poskytují pomoc zejména **formou individuální, ale i skupinové péče**.

Na základě doporučení PPP je volen nebo upravován vzdělávací proces dítěte, žáka nebo studenta. PPP aktivně ovlivňují proces přijímání a upevňování poznatků, postojů a hodnotové orientace (volba vhodného učebního stylu, rodinná terapie apod.). Dále poskytují **kariérové poradenství** a aktivně se podílí na činnostech v systému **přímární prevence rizikového chování** u dětí a mládeže. Činnost PPP realizuje zejména ambulantně a návštěvami odborných zaměstnanců ve školách a školských zařízeních.

V Libereckém kraji působí čtyři PPP (v každém okrese jedna):

- Pedagogicko-psychologická poradna, Liberec 2, Truhlářská 3, příspěvková organizace,
- Pedagogicko-psychologická poradna, Jablonec nad Nisou, příspěvková organizace,
- Pedagogicko-psychologická poradna a speciálně pedagogické centrum, Semily, příspěvková organizace,
- Pedagogicko-psychologická poradna, Česká Lípa, Havlíčkova 443, příspěvková organizace.

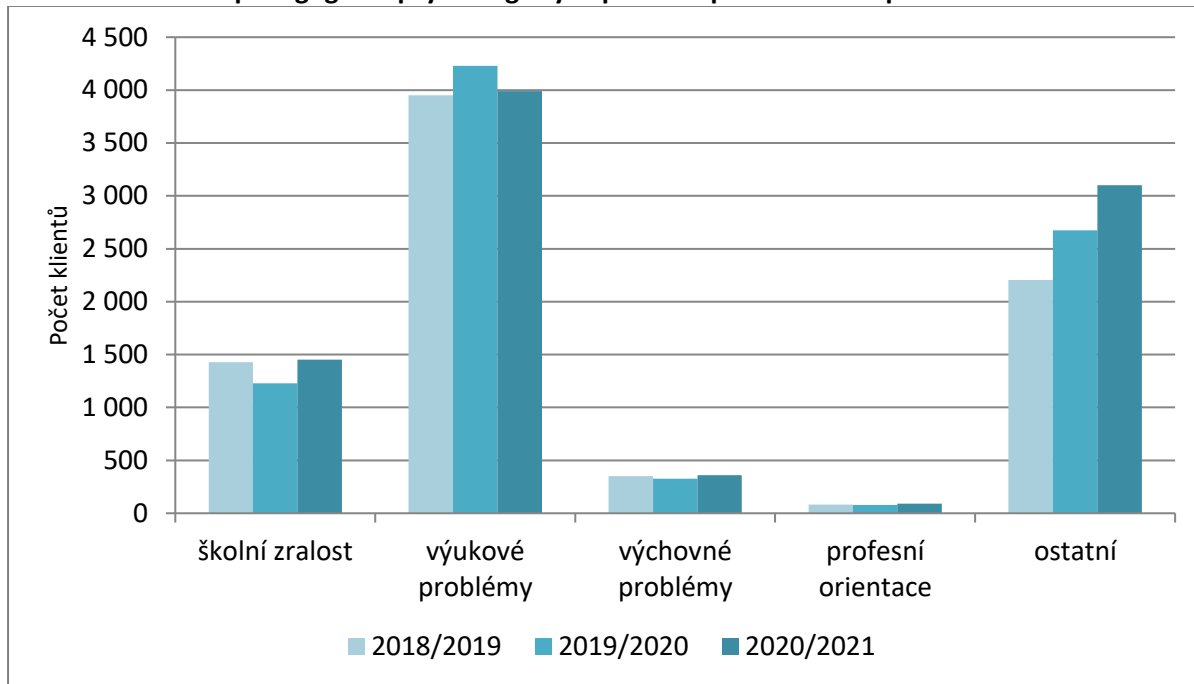
Tabulka 2.5.9 Přehled klientů pedagogicko-psychologických poraden

Klienti	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Mateřská škola	1 688	1 524	1 800
Přípravná třída / stupeň	21	62	77
Základní škola	5 453	6 156	6 377
Střední škola	831	772	711
Konzervatoř	2	1	1
VOŠ	7	1	3
Rodiče a jiní	18	20	29
Celkem	8 020	8 536	8 998

Zdroj: MŠMT – výkaz o pedagogicko-psychologické poradně k 30. 9. v daném školním roce

Ve školním roce 2020/2021 se počet klientů PPP meziročně zvýšil celkem o 462 klientů.

Graf 2.5.10 Klienti pedagogicko-psychologických poraden podle důvodu příchodu

Zdroj: MŠMT – výkaz o pedagogicko-psychologické poradně k 30. 9. v daném školním roce

2.5.3 Speciálně-pedagogická centra

Základ odborného týmu SPC tvoří **speciální pedagog, psycholog a sociální pracovník**. Podle druhu a stupně zdravotního postižení klientů jednotlivých SPC může být tým doplněn dalšími odborníky. Obsahem činnosti SPC je zabezpečovat speciálně pedagogickou, psychologickou a další potřebnou podpůrnou péči klientům se ZP. Zároveň SPC poskytují odbornou pomoc v procesu pedagogické a sociální integrace, a to ve spolupráci s rodinou, školou, školskými a dalšími zařízeními a dalšími odborníky.

Na území Libereckého kraje působí pět SPC:

- Speciálně pedagogické centrum logopedické a surdopedické, příspěvková organizace (pro klienty s narušenou komunikační schopností a sluchově postižené),
- SPC při Základní škole a Mateřské škole pro tělesně postižené, Liberec, Lužická 920/7, příspěvková organizace (pro klienty tělesně postižené a klienty s poruchami autistického spektra),
- SPC při Základní škole a Mateřské škole při nemocnici, Liberec, Husova 357/10, příspěvková organizace (pro zrakově postižené klienty),
- SPC při Základní škole, Jablonec nad Nisou, Liberecká 1734/31, příspěvková organizace (pro mentálně postižené klienty nebo se souběžným postižením více vadami),
- SPC při Pedagogicko-psychologické poradně a speciálně pedagogickém centru, Semily, příspěvková organizace (pro klienty s poruchami autistického spektra).

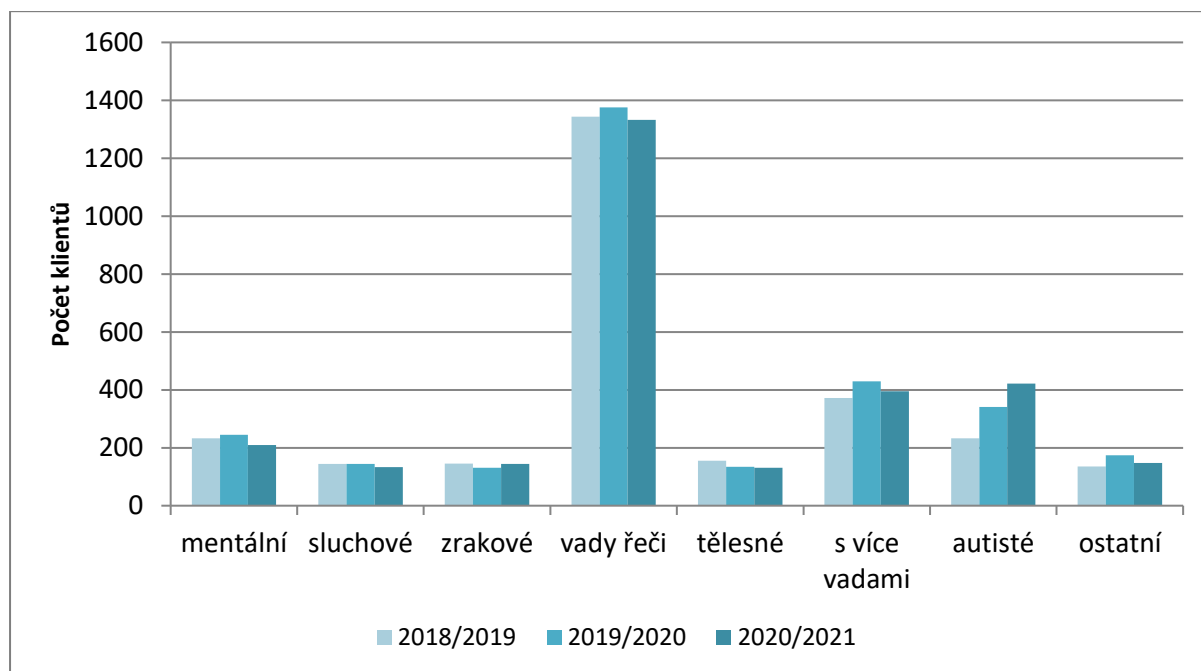
Tabulka 2.5.11 Přehled klientů speciálně pedagogických center

Klienti	Druh školy, PS, PT	2018/2019	2019/2020	2020/2021
z běžných škol	MŠ	474	522	477
	PT	14	16	16
	ZŠ	958	1023	1074
	SŠ	146	164	164
	KON	2	2	2
	VOŠ	1	2	0
ze speciálních tříd a škol	MŠ	311	284	304
	PS	20	20	14
	ZŠ	673	769	683
	SŠ	75	89	95
	KON	0	0	0
	VOŠ	0	0	0
Rodiče a školsky nezařazení		87	83	86
Celkem		2761	2974	2915

Zdroj: MŠMT – výkazy Z 33-01 k 30. 9. v daném školním roce

Ve školním roce 2020/2021 se počet klientů **SPC meziročně snížil celkem o 59 klientů.**

Graf 2.5.12 Přehled klientů speciálně pedagogických center podle druhu postižení

Zdroj: MŠMT – výkazy Z 33-01 k 30. 9. v daném školním roce

2.6 Základní umělecké vzdělávání

Základní umělecké vzdělávání poskytuje základy vzdělání v uměleckých oborech – hudebním, tanečním, výtvarném a literárně-dramatickém.

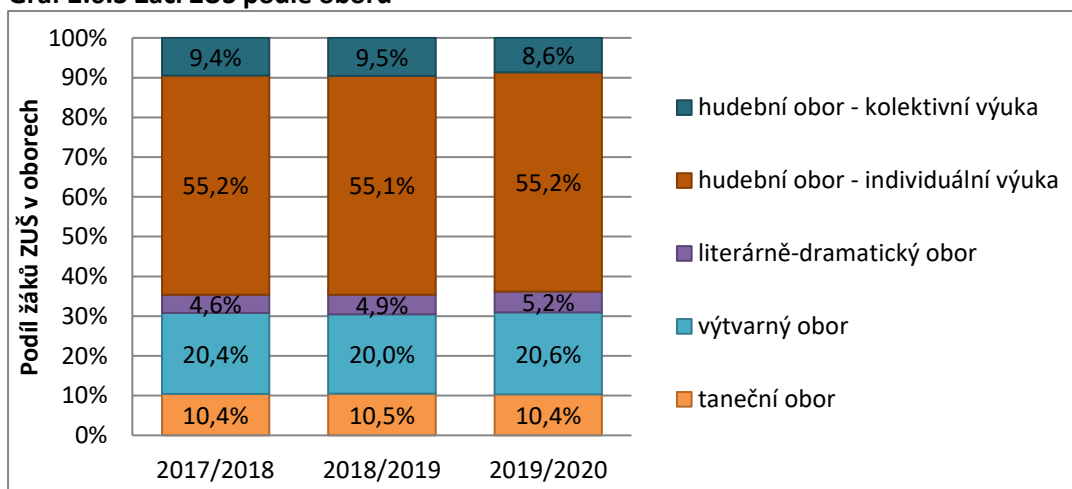
Na území Libereckého kraje působí **21 základních uměleckých škol** (dále jen „ZUŠ“), všechny jsou zřizovány obcemi. Převažují ZUŠ zřízené jako samostatné právnické osoby, pouze tři (Liberec Jabloňová, Frýdlant a Hrádek nad Nisou) jsou organizačně spojeny se základní školou. **K 1. 9. 2020 byla nově zapsána** do rejstříku škol a školských zařízení **ZUŠ v Hrádku nad Nisou**. Její činnost vykonává Základní škola a Základní umělecká škola T. G. Masaryka, Hrádek nad Nisou, Komenského 478, okres Liberec, příspěvková organizace. Do té doby poskytovala v Hrádku nad Nisou základní umělecké vzdělání ZUŠ Liberec, Frýdlantská. Přehled ZUŠ včetně všech míst poskytovaného vzdělávání je uveden v **tabulce 2.6.1 v příloze**.

Ve školním roce 2020/2021 se do základního uměleckého vzdělávání **zapsalo 9 596 účastníků**. Oproti předchozímu roku se počet snížil o 143 žáků. Využití celkové kapacity škol meziročně pokleslo z 94,7 % na 86,9 %, což způsobil zápis nové ZUŠ v Hrádku nad Nisou, která je v prvním roce po otevření naplněna jen ze 33 %. Některé ZUŠ mají kapacitu už mnoho let naplněnou (např. Jilemnice, Jablonec nad Jizerou, Český Dub, Turnov, Železný Brod), jiné ji mají naopak kapacitu volnou (např. Cvikov). Podrobné údaje jsou uvedeny v **tabulce 2.6.2 v příloze**.

DZ LK 2020–2024 v kritériích rozvoje **umožňuje nárůst kapacit** stávajících ZUŠ, ovšem v souladu s demografickým vývojem dané věkové kategorie. Je to změna oproti předchozímu platnému DZ LK, kdy navýšení kapacit ZUŠ možné nebylo. DZ LK vychází z DZ ČR, který nově stanoví možnost navýšení kapacity ZUŠ **tam, kde podíl kapacit ZUŠ na populaci ve věku 6-18 let nepřekračuje 20 %**. V Libereckém kraji tvoří tento podíl pouze 17 %, jsou zde však velké rozdíly mezi okresy, kdy okres Semily s 30 % vysoce převyšuje ostatní okresy. Ve všech okresech Libereckého kraje s výjimkou okresu Semily je tak dán **prostor pro vyrovnání rozdílů v dostupnosti** základního uměleckého vzdělávání v rámci kraje, a to především zřízením odloučených pracovišť stávajících základních uměleckých škol, nebo navýšením kapacit již zapsaných pracovišť. Podpora dostupnosti základního uměleckého vzdělávání bude směřována **do menších obcí či socioekonomicky slabých oblastí**, kde je podpora tohoto vzdělávání žádoucí.

Procentuální rozložení celkového počtu žáků mezi jednotlivé obory zůstalo beze změny, nejvíce žáků je zapsáno v hudebních oborech s individuální či skupinovou výukou (64,3 % ze všech zapsaných žáků ZUŠ), následuje výtvarný obor s 20,3 % a taneční obor s 10,1 % zapsaných žáků (viz graf 2.6.3).

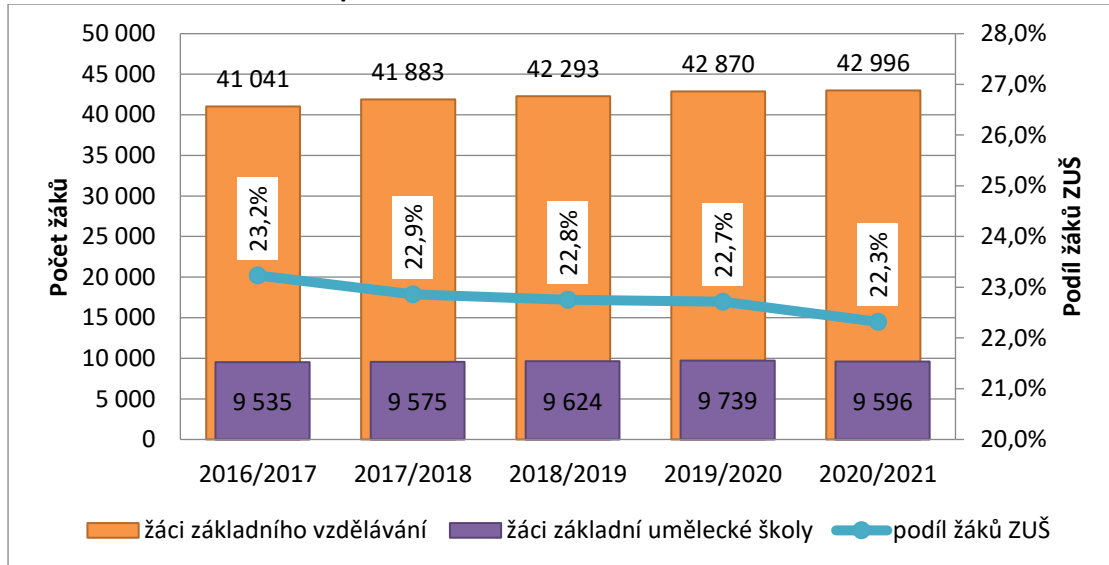
Graf 2.6.3 Žáci ZUŠ podle oboru

Zdroj dat: zahajovací výkazy M3, M8 a S24 podle stavu k 30. 9. v daném školním roce

Počty žáků, kteří se účastní základního uměleckého vzdělávání, meziročně mírně poklesly. Podíl počtu žáků docházejících do ZUŠ vůči počtu všech žáků v základním vzdělávání se snižuje – kapacity ZUŠ zůstávají téměř stejné a přibývá žáků v základním vzdělávání (viz graf 2.6.4) v souvislosti s pozitivním demografickým vývojem v segmentu žáků v základním vzdělávání.

Graf 2.6.4 Podíl žáků ZUŠ k počtu žáků v základním vzdělávání

Zdroj dat: zahajovací výkazy M3, M8 a S24 podle stavu k 30. září v daném školním roce

Poznámka: Údaj o žácích v základním vzdělávání zahrnuje žáky základních škol a nižšího stupně víceletých gymnázií.

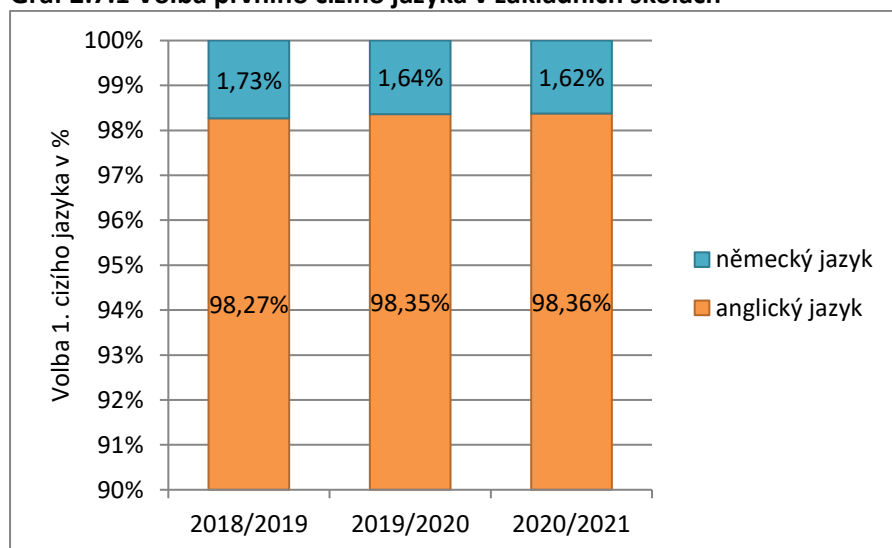
Údaj o žácích ZUŠ nezahrnuje vzdělávání dospělých.

2.7 Jazykové vzdělávání

Největší objem výuky cizích jazyků se realizuje v základních a středních školách. Hodinová dotace je stanovena v rámcových vzdělávacích programech (RVP). Školy si způsob výuky dále stanoví ve svých školních vzdělávacích programech (ŠVP). Výuka prvního cizího jazyka na ZŠ probíhá povinně od 3. do 9. ročníku a má časovou dotaci 3 hodiny týdně. Další cizí jazyk se do výuky zařazuje nejpozději od 8. ročníku. RVP pro základní vzdělávání doporučuje školám zařadit jako první cizí jazyk angličtinu, a to zejména kvůli situacím, kdy žák přechází do jiné školy. Jako další cizí jazyk musí škola nabídnout angličtinu těm žákům, kteří si ji nezvolili jako první cizí jazyk.

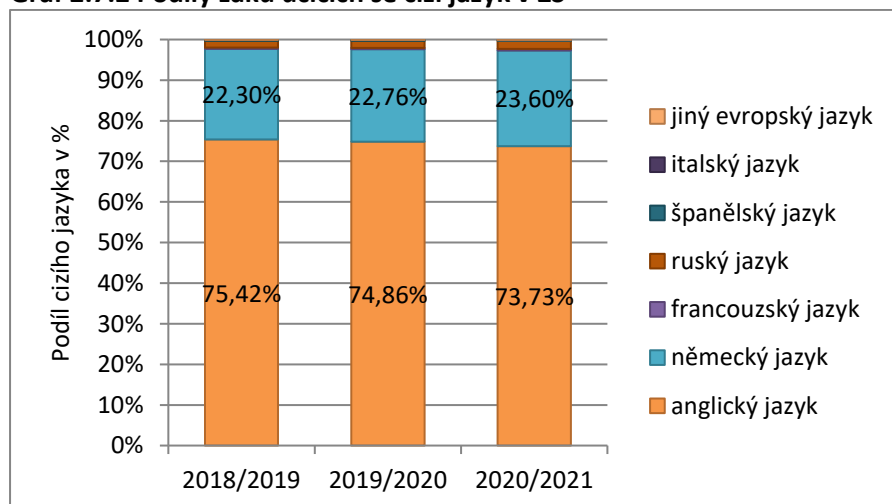
Angličtina zůstává dlouhodobě prvním cizím jazykem v základních školách ve víc než 98 procentech a tento podíl mírně roste. **Německý jazyk jako první cizí jazyk sleduje opačný trend** a nedosahuje ani dvou procent. Volba ostatních cizích jazyků je zcela ojedinělá. Tento trend pokračoval i ve školním roce 2020/2021. Nejčastější kombinací prvního cizího jazyka s dalším cizím jazykem byl anglický a německý jazyk, a to v součtu ve více než 97 % případů (každý žák je započten tolikrát, kolika cizím jazykům se učí).

Graf 2.7.1 Volba prvního cizího jazyka v základních školách

Zdroj: MŠMT, výkonové výkazy k 30. 9. daného školního roku

Graf 2.7.2 Podíly žáků učících se cizí jazyk v ZŠ

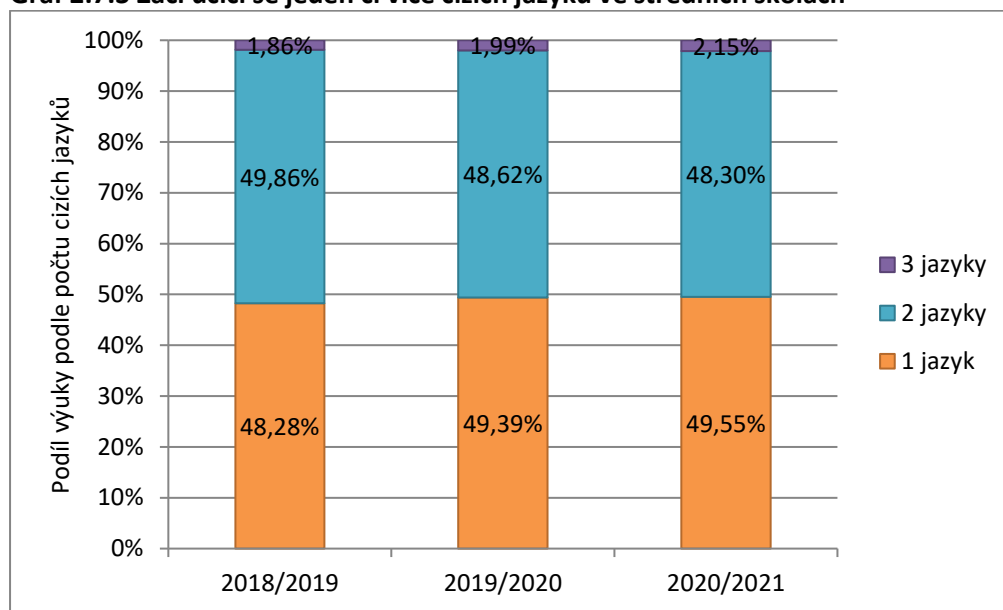
Zdroj: MŠMT, výkonové výkazy k 30. 9. daného školního roku

Poznámka: Každý žák je do celku započítán tolikrát, kolika cizím jazykům se učí.

Zastoupení jednotlivých cizích jazyků je v čase téměř neměnné (graf 2.7.2). Především zastoupení anglického a německého jazyka ve výuce v základních i středních školách zůstává stabilní a nelze očekávat výrazný posun ani v příštích letech. Kromě kompatibility vzdělávacích programů zde hraje důležitou roli také personální zajištění výuky cizích jazyků.

Střední školy vyučují podle oboru vzdělání jeden, dva a v malé míře i tři cizí jazyky. **Více než polovina žáků ve středních školách se učí dvěma nebo třem cizím jazykům** (graf 2.7.3).

Graf 2.7.3 Žáci učící se jeden či více cizích jazyků ve středních školách

Zdroj: MŠMT, výkonové výkazy k 30. 9. v daném školním roce

V Libereckém kraji má podle rejstříku škol a školských zařízení sídlo **jedna jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky**, a to Obchodní akademie a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky, Liberec, Šamánkova 500/8, příspěvková organizace, kterou zřizuje Liberecký kraj. Pražské vzdělávací středisko – jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky, s.r.o., které zřizuje soukromý subjekt, má v Liberci pouze místo poskytovaného vzdělání.

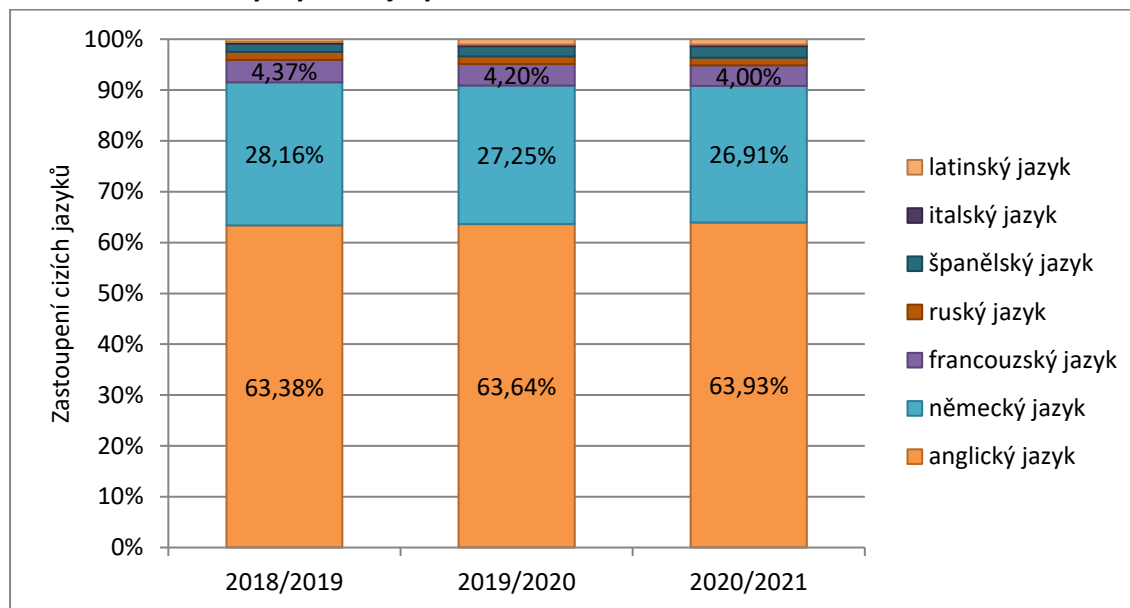
Školy mohou k rozvoji jazykového vzdělávání využít i **spolufinancování z evropských fondů**. Jedná se např. o šablony CLIL ve výuce na středních školách (zvolilo 10 SŠ), vzdělávání pedagogických pracovníků SŠ, VOŠ a DM – DVPP v rozsahu 8 hodin, cizí jazyky (zvolilo 24 SŠ, 2 VOŠ a 2 DM), klub komunikace v cizím jazyce (zvolilo 10 SŠ).

Rozvoji výuky cizích jazyků se ve svých aktivitách **věnovaly také MAP**, nejčastěji financováním rodilých mluvčích ve výuce anglického jazyka na základních školách.

Podpora zahraničních mobilit je hrazena převážně z programu Domu zahraniční spolupráce **Erasmus+**. Střední a vyšší odborné školy jsou také partnery v projektech **přeshraniční spolupráce**, např. Škola a sklo – inkubátor na cestě do života (Střední uměleckoprůmyslová škola sklářská, Kamenický Šenov, Havlíčkova 57, příspěvková organizace) nebo Kompetence 4.0 (Střední průmyslová škola strojní a elektrotechnická a Vyšší odborná škola, Liberec 1, Masarykova 3, příspěvková organizace a Vyšší odborná škola mezinárodního obchodu a Obchodní akademie, Jablonec nad Nisou, Horní náměstí 15, příspěvková organizace). Blíže k tomu v kapitole 5.3 Mezinárodní programy na školách zřizovaných Libereckém krajem.

Z grafu 2.7.4 je dobře patrné, že **nejčteněji jsou ve výuce ve středních školách opět zastoupeny jazyky anglický a německý**, s velkým odstupem následuje jazyk francouzský a dále, ruský, španělský, italský a latinský.

Graf 2.7.4 Četnost výuky cizích jazyků ve středních školách

Zdroj: MŠMT, výkonové výkazy k 30. 9. daného školního roku.

Poznámka: Každý žák je započítán tolikrát, kolika cizím jazykům se učí.

Ve školním roce 2020/2021 bylo libereckým **krajským pracovištěm NPI** zrealizováno celkem 136 vzdělávacích akcí pro pedagogickou veřejnost, z toho **19 zaměřených na jazykové vzdělávání**. Jazykové programy nabízené NPI ČR v tomto školním roce byly školami finančně pokrývány z velké části z prostředků projektu Šablony II:

- vzdělávací programy nabízené široké pedagogické veřejnosti (5).
  - Tematicky se jednalo především o metodiku výuky cizích jazyků (převážně angličtiny), metodické náměty do výuky (zahrnuta i němčina), didaktiku a rozvoj řečových dovedností. Pedagogům bylo také umožněno doplnění kvalifikace pro výuku cizího jazyka v rámci Didaktického studia německého jazyka.
- programy, které byly realizovány pro pedagogy konkrétních škol na základě poptávky (14).
  - Velkou oblibu zaznamenaly programy dlouhodobého charakteru (převážně angličtina, méně němčina) – tzv. Bran jazyků a konverzací, které byly realizovány v různé časové dotaci a přispěly ke zlepšení jazykových kompetencí účastníků.

Krajské pracoviště NPI v Liberci realizuje cílenou **podporu školám pro děti a žáky cizince** při jejich adaptaci na nové prostředí. Blíže o vzdělávání dětí a žáků cizinců pojednává kapitola 3.5 Vzdělávání cizinců a multikulturní výchova.

2.8 Zájmové vzdělávání

Zájmové vzdělávání se uskutečňuje ve školských zařízeních, a to ve střediscích volného času, školních družinách a školních klubech. Školní družiny a školní kluby působí především v rámci základních škol, základních škol speciálních a víceletých gymnázií. Střediska volného času pracují zpravidla jako samostatný subjekt.

Střediska volného času

Na území Libereckého kraje působilo **17 středisek volného času**. Kromě Střediska volného času Narnie v Liberci, které zřizuje církev Jednota bratrská, jsou všechna ostatní zřizována obcemi. Přehled středisek je uveden v **tabulce 2.8.1 v příloze**.

Zájmová činnost ve střediscích volného času probíhá formou pravidelných činností, příležitostných akcí, nabídkou spontánních aktivit či pořádáním pobytových, putovních nebo příměstských táborů. Střediska se v rámci péče o nadané děti a žáky ve spolupráci se školami a krajským úřadem podílejí na organizaci soutěží a přehlídek. Počty zájmových útvarů a účastníků jsou uvedeny v tabulce 2.8.2.

V rámci kraje se **zvýšil počet zájmových útvarů, ale snížil se počet účastníků do nich docházejících**; snížil se tedy jejich průměrný počet v odděleních.

Tabulka 2.8.2 Přehled činnosti středisek volného času

Počet /podíl	Školní rok		
	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Středisek	17	17	17
Zájmových útvarů	849	912	932
Účastníků zájmových útvarů	9925	10041	8925
Účastníků v odděleních – průměrný počet	11,7	11,0	9,6
Žáků základního vzdělávání	42293	42870	42996
Účasti žáků základního vzdělávání na zájmovém vzdělávání	23,5 %	23,4 %	20,8 %

Zdroj: statistické zahajovací výkazy k 30. 9. (resp. 31. 10.) v daném školním roce

Pozn.: Údaje o žácích základního vzdělávání zahrnují i žáky nižšího stupně víceletých gymnázií.

Školní družiny a školní kluby

Zájmové vzdělávání je poskytováno i ve školní družině a školním klubu. Činnost školní družiny je určena přednostně pro žáky prvního stupně základní školy přihlášené k pravidelné denní docházce, přičemž pravidelná denní docházka je definována jako zájmové vzdělávání v rozsahu nejméně čtyři dny v týdnu po dobu nejméně pěti po sobě jdoucích měsíců. Činnost školního klubu je určena přednostně pro žáky druhého stupně základní školy, žáky nižšího stupně šestiletého nebo osmiletého gymnázia přihlášené k pravidelné denní docházce nebo pravidelné docházce (pravidelná docházka je vymezena jako zájmové vzdělávání v rozsahu nejméně jedenkrát za dva týdny po dobu nejméně pěti po sobě jdoucích měsíců).

V rejstříku škol a školských zařízení bylo k 31. 8. 2021 **zapsáno 197 školních družin a 18 školních klubů**, z toho jich obce zřizují 200, Liberecký kraj 8, registrované církve zřizují 3 a ostatní právnické osoby (tzv. soukromé školy) 4 školní družiny či kluby. Počty účastníků zájmového vzdělávání a počty oddělení ve školních družinách a školních klubech jsou uvedeny v tabulce 2.8.3.

Tabulka 2.8.3 Účastníci zájmového vzdělávání ve školních družinách

	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021
účastníci zájmového vzdělávání ve ŠD	12 414	12 852	12 877	12 762	12 557
oddělení	486	498	504	514	522
průměrný počet účastníků v oddělení	25,5	25,8	25,5	24,8	24,1

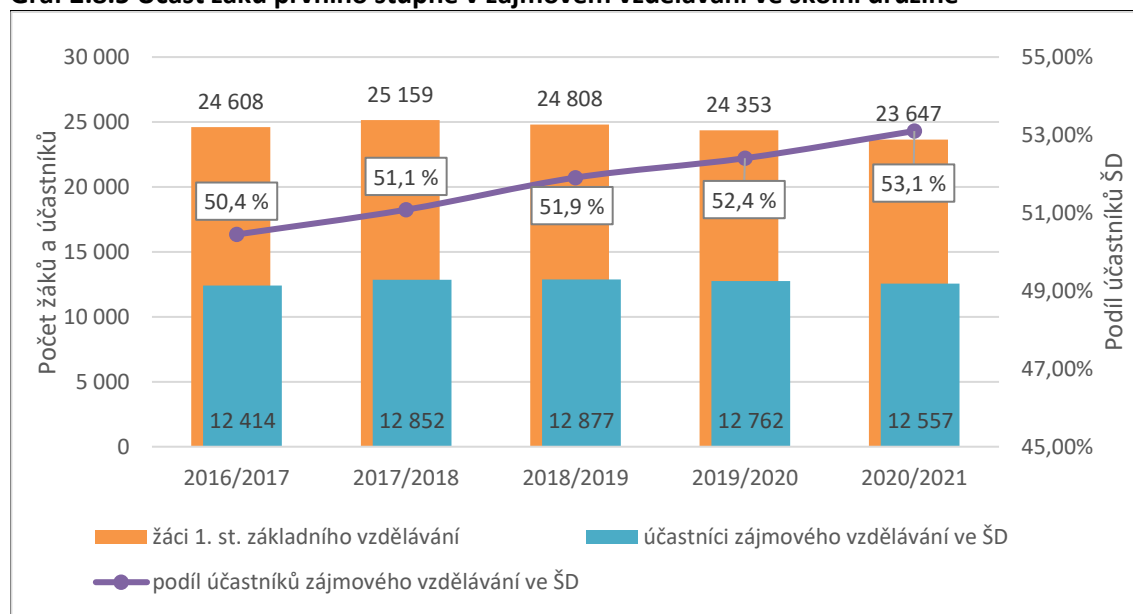
Zdroj: zahajovací statistické výkazy podle stavu k 31. 10. v daném školním roce, MŠMT

Údaje o počtech účastníků zájmového vzdělávání a počtech oddělení v členění podle obcí s rozšířenou působností jsou uvedeny v **tabulce 2.8.4 v příloze**.

Z hlediska **DZ LK 2020-2024** jsou v něm stanovená **opatření týkající se školních družin naplňována**. V předcházejících letech vstupovalo do základního vzdělávání více žáků, s tím rostla poptávka po zařazení žáků do zájmového vzdělávání ve školní družině. Kapacity školních družin nelze z úrovně krajského úřadu snižovat, naopak DZ LK platný pro období školního roku 2020/2021 v kritériích rozvoje stanovil, že kapacity školních družin lze navyšovat tak, aby umožňovaly docházku 50 % žáků prvního stupně příslušné základní školy. Výjimkou mohou být kapacity družin v obcích s nedostatečnou dopravní obsluhností a nízkou mírou jiných volnočasových aktivit žáků. Základním školám, které toto kritérium splňovaly a podaly žádost o navýšení kapacity školní družiny, bylo vyhověno.

Meziročně bylo i přes pokles počtu žáků na 1. stupni otevřeno více oddělení školní družiny. Ze základních škol je přesto stále patrný tlak na další navyšování kapacit školních družin s tím, aby byl **plně uspokojen zájem** o přijetí pro žáky 1. stupně.

Graf 2.8.5 Účast žáků prvního stupně v zájmovém vzdělávání ve školní družině

Zdroj: zahajovací statistické výkazy podle stavu k 30. 9., resp. k 31. 10. v daném školním roce, MŠMT

2.9 Školská zařízení

2.9.1 Výchovná a ubytovací zařízení

Na území Libereckého kraje bylo ve školním roce 2020/2021 provozováno **17 školských výchovných a ubytovacích zařízení**, z toho 15 domovů mládeže a 2 internáty. 14 domovů mládeže a oba internáty zřizoval Liberecký kraj a 1 domov soukromá osoba, všechny jsou součástí střední školy. Kapacita všech zařízení byla 2 267, počet vykázaných lůžek činil 2 095.

Celková lůžková kapacita domovů mládeže činila 1 878 lůžek a internátů 90 lůžek. Ubytování žáci a studenti obsadili 1 482 lůžek, jiných osob bylo ubytováno 20. **K 1. 4. 2020 byl zapsán nový domov mládeže** ve Střední odborné škole, Liberec, Jablonecká 999, příspěvková organizace. Internát nebyl kapacitně plně vytížen a škola ubytovávala i žáky bez postižení. Původní kapacita internátu 120 míst tak byla rozdělena na 42 míst pro internát a 78 míst pro domov mládeže. Tím došlo ke zvýšení počtu lůžek u domovů mládeže a snížení počtu lůžek u internátů. Lůžková kapacita domova mládeže, který zřizovala soukromá osoba, činila 127 lůžek, žáci ho plně obsadili.

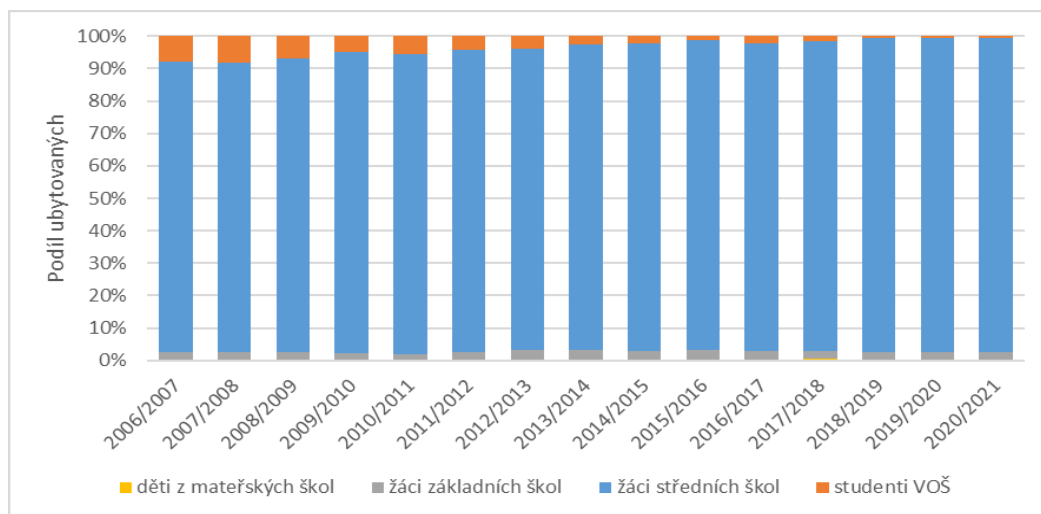
Tabulka 2.9.1 Počty ubytovaných dětí, žáků a studentů ve školských výchovných a ubytovacích zařízeních bez rozdílu zřizovatele (domovy mládeže a internáty)

		2018/2019	2019/2020	2020/2021
Počet ubytovaných žáků/studentů	MŠ	2	3	2
	ZŠ	38	36	43
	SŠ	1 462	1 533	1 626
	VOŠ	9	9	10
Počet ubytovaných jiných osob		20	16	20
Celkem dětí, žáků a studentů		1 511	1 581	1 681
Celkem ubytovaných		1 531	1 597	1 701

Zdroj: výkonové výkazy

Největší podíl ubytovaných v domovech mládeže a internátech představovali tradičně **žáci středních škol**. Počet těchto ubytovaných se meziročně zvýšil o 93 žáků. Tak jako i v předchozích dvou letech meziročního srovnání, jde o nárůst počtu ubytovaných. Počet ubytovaných studentů vyšších odborných škol se meziročně zvýšil na 10. **Celkově se meziročně zvýšil počet ubytovaných dětí, žáků a studentů o 100 ubytovaných** a meziroční nárůst všech ubytovaných činil 104 ubytovaných.

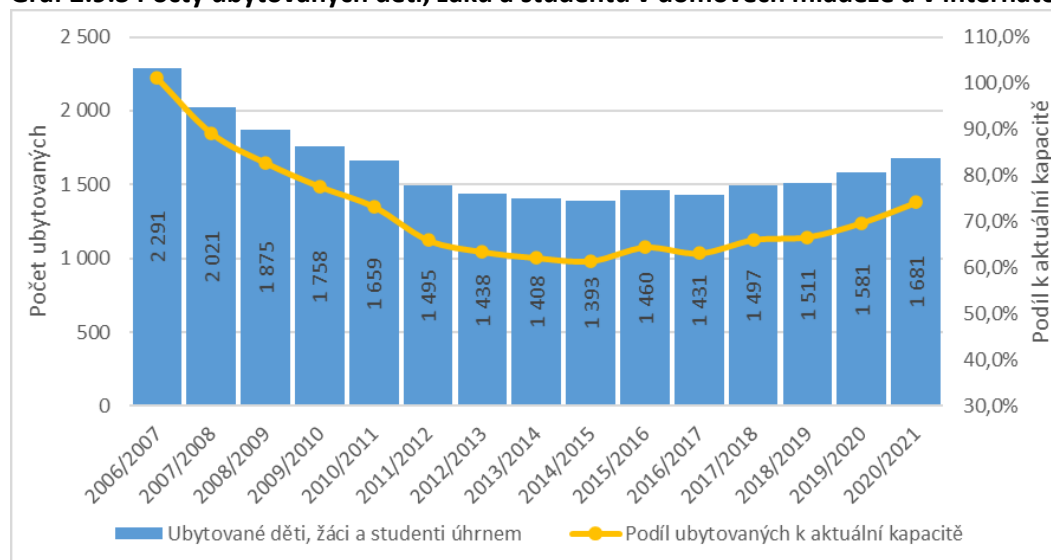
Graf 2.9.2 Podíl ubytovaných dětí, žáků a studentů v domovech mládeže a v internátech podle školy

Zdroj: výkonové výkazy

Ve školním roce 2020/2021 došlo opět ke **zvýšení zájmu o ubytování** ve školských výchovných a ubytovacích zařízeních. Tento trend je patrný už čtvrtým rokem. **Obsazenost** školských výchovných a ubytovacích zařízení ve školní roce 2020/2021 činila **74,2 %**.

Graf 2.9.3 Počty ubytovaných dětí, žáků a studentů v domovech mládeže a v internátech v LK

Zdroj: výkonové výkazy

Ve školním roce 2020/2021 byly ve školských výchovných a ubytovacích zařízeních ubytovány i děti z mateřské školy. Ubytovaní byli rovněž žáci základních škol, a to v internátu. Jedná se zpravidla o žáky se zdravotním či mentálním postižením. Děti, žáci a studenti ubytovaní ve školských ubytovacích zařízeních byli rozděleni do výchovných skupin. Ve školním roce 2020/2021 bylo v domovech mládeže a internátech zřízeno **72 výchovných skupin**, do kterých bylo rozděleno 1 636 žáků a studentů. Meziročně se počet výchovných skupin zvýšil o 7.

Tabulka 2.9.4 Počty výchovných skupin a žáků a studentů

	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Výchovné skupiny celkem	66	65	72
Výchovné skupiny pouze VOŠ	0	0	0
Výchovné skupiny – žáci podle § 16 odst. 9	7	7	8

Zdroj: výkonové výkazy

Provoz domovů mládeže a internátů byl rovněž ovlivněn pandemií Covid-19. Provoz byl omezen, doporučovalo se vyčlenit prostory pro případně pozitivně testovaného ubytovaného, dále pak pracovat v oddělených směnách, které se vzájemně nepotkávají. Samozřejmostí bylo dodržování hygienických pravidel stanovených Ministerstvem zdravotnictví. Úplata za ubytování se přiměřeně snížila za dobu, po kterou byla zakázána osobní přítomnost dětí, žáků a studentů ve školách.

Cíle DZ LK 2020-2024 se podařilo naplnit částečně. Kapacita školských ubytovacích zařízení stále neodpovídá reálným potřebám segmentu středního a vyššího odborného školství. **Kapacity zařízení, zejména domovů mládeže, jsou nad reálnými potřebami.** Domovy mládeže a internáty byly naplněny z cca 74 %, volných míst tak zbývalo 414 (počítána obsazenost žáků a studentů k celkové lůžkové kapacitě). Zájem o ubytování byl sledován od školního roku 2006/2007. V prvních letech klesal. Trend trval do školního roku 2014/2015, kdy počet ubytovaných dosáhl nejnižšího čísla 1 393. V následujících letech došlo k nárůstu a ve školním roce 2020/2021 činil počet ubytovaných dětí, žáků a studentů 1 681. K nárůstu tak dochází 6 let za sebou (od nejnižšího počtu ubytovaných se zvýšil o 288).

Dle předpokladů ve střednědobém vývoji budou **počty ubytovaných nadále mírně stoupat. Dramatický nárůst zájmu o ubytování však nepředpokládáme.** Vývoj počtu ubytovaných v těchto zařízeních do značné míry kopíruje vývoj počtu žáků, kteří vstupují do segmentu středního vzdělávání. **Kapacity školských výchovných a ubytovacích zařízení budou i nadále dostatečné.** Na počet ubytovaných působí různé faktory, např. demografický vývoj, rozložení sítě středních škol a jejich dostupnost, zájem o nabízené obory a jejich dostupnost, ekonomická síla rodičů, slevy na jízdném apod. V dalších letech je pak třeba počítat s mírným nárůstem. Negativem tohoto segmentu je skutečnost, že se **dosud nepodařilo stanovit standardy pro materiální vybavení domovů mládeže.** Volnočasové aktivity jsou v těchto zařízeních dlouhodobě podporovány.

2.9.2 Školská zařízení pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy

Dětský domov pečuje o děti podle jejich individuálních potřeb, plní zejména úkoly výchovné, vzdělávací a sociální. Účelem dětského domova je zajišťovat péči o děti s nařízenou ústavní výchovou, které nemají závažné poruchy chování. Tyto děti se vzdělávají ve školách, které nejsou součástí dětského domova. Do dětského domova mohou být umísťovány děti ve věku zpravidla od tří do osmnácti let.

Pobyt klienta po dovršení zletilosti je možný, pokud je mu soudně prodloužena ústavní výchova do devatenácti let a také v případě, pokud se připravuje na budoucí povolání a požádá písemně o dobrovolné prodloužení pobytu. Zařízení může dále poskytovat plné přímé zaopatření zletilé nezaopatřené osobě po ukončení výkonu ústavní výchovy připravující se na budoucí povolání, nejdéle však do dvaceti šesti let, a to za podmínek sjednaných ve smlouvě mezi nezaopatřenou osobou a dětským domovem.

Dětské domovy se svou strukturou a péčí přibližují běžnému fungování rodiny. Všechny dětské domovy se zapojují do aktivit v obcích, kde sídlí. Děti navštěvují školy a volnočasové aktivity mimo domovy.

Liberecký kraj zřizuje **sedm dětských domovů**. V domovech je **celkově 230 lůžek**. Jedná se o:

- Dětský domov, Česká Lípa, Mariánská 570, příspěvková organizace,
- Dětský domov, Jablonné v Podještědí, Zámecká 1, příspěvková organizace,
- Dětský domov, Dubá – Deštná 6, příspěvková organizace,
- Dětský domov, Jablonec nad Nisou, Pasecká 20, příspěvková organizace,
- Dětský domov, Frýdlant, Větrov 3005, příspěvková organizace,
- Dětský domov, Semily, Nad Školami 480, příspěvková organizace,
- Dětský domov, Základní škola a Mateřská škola, Krompach 47, příspěvková organizace.

Dále jsou v Libereckém kraji **tři zařízení zřizovaná MŠMT**:

- Dětský diagnostický ústav, středisko výchovné péče a základní škola, Liberec, příspěvková organizace,
- Dětský domov se školou, základní škola a školní jídelna, Hamr na Jezeře, Školní 89, příspěvková organizace,
- Dětský domov se školou, základní škola a školní jídelna, Chrastava, Školní 438, příspěvková organizace.

V Libereckém kraji také působí středisko výchovné péče, jež je součástí příspěvkové organizace Dětský diagnostický ústav, středisko výchovné péče a základní škola, Liberec, příspěvková organizace, s pobočkami v Liberci, Frýdlantu a České Lípě.

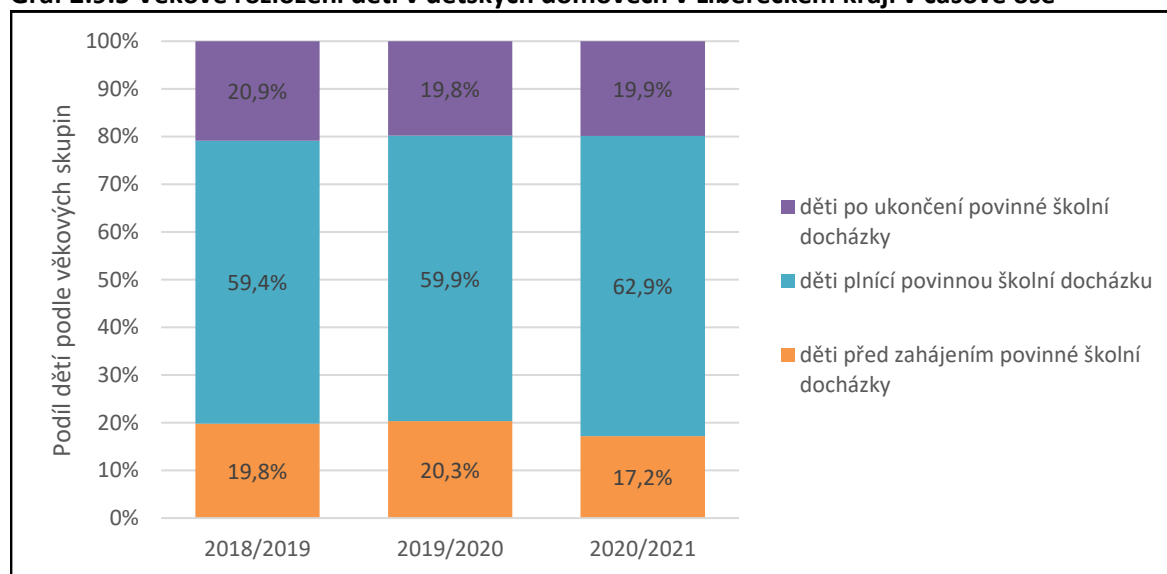
Od druhé poloviny školního roku 2019/2020 se dětské domovy potýkaly s dopady pandemie onemocnění Covid-19 a musely realizovat nařízená opatření. Průběžně byly zásobovány ochrannými a dezinfekčními prostředky. Ředitelé a zaměstnanci domovů byli nuceni reagovat na mimořádné situace, jak v případech nákazy mezi zaměstnanci či dětmi, tak v případech, kdy byly dočasně uzavřeny školy, ve kterých se děti vzdělávaly.

Ve školním roce 2020/2021 bylo v **dětských domovech** umístěno **186 dětí**. V období od 1. 9. 2020 do 31. 8. 2021 bylo **nově přijato 28 dětí** převážně ve věku, který odpovídá předškolnímu a základnímu vzdělávání. Naopak dětské domovy **opustilo 45 dětí, z toho 11 do pěstounské péče**.

Dětské domovy se starají také o děti se speciálními vzdělávacími potřebami. Celkem je takových dětí 88. Nejčastějším důvodem speciálních vzdělávacích potřeb je zdravotní postižení, zejména pak postižení mentální, které se týká 47 dětí.

Z níže uvedeného grafu vyplývá, že nejvyšší zastoupení počtu umístěných dětí, je vykazováno každoročně u dětí plnících povinnou školní docházku (62,9 %), oproti minulému roku následují děti po ukončení povinné školní docházky (19,9 %) a nejméně jsou v tomto typu zařízení zastoupeny děti před zahájením povinné školní docházky (17,2 %).

Graf 2.9.5 Věkové rozložení dětí v dětských domovech v Libereckém kraji v časové ose

Zdroj dat: výkaz o zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy podle stavu k 31. 10. v daném školním roce

Ve všech dětských domovech zřízených Libereckým krajem pracovalo celkem 78 odborných zaměstnanců. Strukturu těchto zaměstnanců zachycují následující tabulky.

Tabulka 2.9.6 Odborní zaměstnanci podle stavu k 31. 10. 2020

	Fyzické osoby	z toho spec. ped.	Přepočtené úvazky
Speciální pedagogové	2	2	2
Vychovatelé	62	28	59,2
Asistenti pedagogů	4	2	4
Psychologové	0	0	0
Zdravotničtí pracovníci	0	0	0
Sociální pracovníci	8	0	5,8
Ostatní odborní pracovníci	2	0	2

Zdroj dat: výkaz o zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy podle stavu k 31. 10. v daném školním roce

Pozn.: Nejsou zahrnuty počty v zařízeních zřízených MŠMT.

Tabulka 2.9.7 Odborní zaměstnanci podle stavu v časové řadě

	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Fyzické osoby	80	80	78
Přepočten na plně zaměstnané	77,1	73,5	73

Zdroj dat: výkaz o zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy podle stavu k 31. 10. v daném školním roce
Pozn.: Nejsou zahrnuty počty pracovníků v zařízeních zřizovaných MŠMT.

Meziročně došlo k mírnému poklesu odborných zaměstnanců, avšak v přepočtu na plně zaměstnané, činil pokles pouze o 0,5 úvazku. Počty odborných zaměstnanců jsou v meziročních srovnáních víceméně stabilní, rozdíly jsou v jednotkách.

2.9.3 Zařízení školního stravování

V Libereckém kraji bylo podle stavu k 31. 10. 2020 ve školním roce 2020/2021 celkem **394 zařízení školního stravování**. V rejstříku škol a školských zařízení bylo zařazeno celkem 292 školních jídelen, 2 školní jídelny – vývařovny a 100 školních jídelen – výdejen. **Kapacity** zařízení školního stravování **byly navyšovány** a nová místa zapisována v souladu s kritérii a zásadami rozvoje vzdělávací soustavy v daném segmentu.

V zařízení školního stravování se ve školním roce 2020/2021 stravovalo celkem **58 472 zapsaných stravovaných (děti, žáků a studentů)**. V uvedeném školním roce došlo k mírnému poklesu v počtu zapsaných stravovaných v případě mateřských škol a základních škol, v případě středních škol byl nárůst v počtu zapsaných stravovaných 2,8 %.

Stravovací služby poskytované v zařízeních školního stravování ovlivňuje nejen právní úprava, ale i zvyšující se nároky na kvalitu a pestrost poskytovaných stravovacích služeb.

Tabulka 2.9.8 Počet zapsaných stravovaných podle druhu školy, školského zařízení (bez ohledu na zřizovatele)

Strávníci (děti, žáci a studenti) celkem	Školní rok		
	2018/2019	2019/2020	2020/2021
z mateřských škol	15 087	15 156	14 982
ze základních škol	34 096	34 639	34 571
z nižšího stupně 6 - 8letých gymnázií	893	1 100	951
ze středních škol	7 517	7 741	7 956
z vyšších odborných škol	11	6	8
ze školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy	4	2	4
Celkem (děti, žáci, studenti)	57 608	58 644	58 472
z toho v režimu dietního stravování	23	25	28
Pracovníci škol a školských zařízení	8 091	8 471	8 713
Cizí strávníci	5 398	5 857	5 521

Zdroj: výkonové výkazy

2.10 Pracovníci ve školství

Ve školním roce 2020/2021 pracovalo ve školách a školských zařízeních na území Libereckého kraje **přes 6 000 učitelů** (v přepočtu na plně zaměstnané). Oproti předchozímu školnímu roku se jejich počet zvýšil o 185.

Jde především o důsledek reformy financování regionálního školství spuštěné od 1. 1. 2020. Díky ní nejsou rozpočty škol stanovovány v závislosti na počtu žáků, ale podle skutečného rozsahu výuky, což vede mimo jiné i ke zvyšování počtu pedagogů. Současně jsou v posledních letech stále navyšovány platy učitelů (viz tabulky 6.1.3 a 6.2.3 v příloze), zájem o pedagogickou profesi tak mírně vzrostl. Přesto stále platí, že získání kvalitních a kvalifikovaných zaměstnanců do školství bude i nadále v některých oborech obtížné.

Nejvíc učitelů meziročně přibylo na druhých stupních základních škol.

Z níže uvedené tabulky také vyplývá, že **nejvyšší mírou nekvalifikovanosti učitelů trpěly vyšší odborné školy.**

Tabulka 2.10.1 Učitelé (přepočtení na plně zaměstnané)

Druh vzdělání	Školní rok									meziroční rozdíl 2020/2021 – 2019/2020
	2018/2019			2019/2020			2020/2021			
	Celkem	z toho bez kvalifikace		Celkem	z toho bez kvalifikace		Celkem	z toho bez kvalifikace		
		počet	podíl v%		počet	podíl v%		počet	podíl v%	
Mateřská škola	1259,2	27,7	2,2	1389,3	67,0	4,8	1419,0	77,4	5,5	29,7
Přípravný stupeň ZŠ speciální	5,0	1,0	20,0	3,0	0,0	0,0	3,0	0,0	0,0	0,0
Přípravná třída ZŠ	6,0	0,0	0,0	10,0	2,0	20,0	10,0	0,0	0,0	0,0
1. stupeň ZŠ	1421,3	116,6	8,2	1455,8	141,6	9,7	1460,0	153,7	10,5	4,2
2. stupeň ZŠ	1393,0	116,0	8,3	1468,2	131,9	9,0	1573,1	164,7	10,5	104,9
Střední škola	1422,7	69,9	4,9	1485,6	90,9	6,1	1529,9	96,7	6,3	44,3
VOŠ	31,8	3,3	10,4	19,3	2,7	14,0	20,7	3,2	15,5	1,4
Celkem	5539,0	334,5	6,0	5831,2	436,1	7,5	6015,7	495,7	8,2	184,5

Zdroj: výkaz o ředitelství škol k 30. 9. v daném školním roce, MŠMT

Věkovou strukturu pedagogických pracovníků ve středních školách zřizovaných krajem za poslední tři roky zobrazuje tabulka 2.10.2. **Největší zastoupení** mezi pedagogy má v přepočtu na plně zaměstnané věková **kategorie 51 let – důchodový věk, tj. 39,44 %**. Stále také **mírně vzrůstá počet pedagogických pracovníků ve věku 41–50 let**. Dlouhodobý trend stárnutí pedagogického sboru se částečně zpomalil. Tabulka ale odhaluje, že přilákat ty nejmladší do 30 let, stejně jako učitele do 40 let se stále nedaří.

Tabulka 2.10.2 Věková struktura pedagogických pracovníků ve středních školách zřizovaných krajem (přepočtení na plně zaměstnané)

Počet pedagogických pracovníků ve věku	Školní rok					
	2018/2019		2019/2020		2020/2021	
	počet	podíl v %	počet	podíl v %	počet	podíl v %
<30 let	60,29	4,4	70,01	5,0	67,10	4,61
31–40 let	244,49	17,9	233,71	16,8	235,53	16,19
41–50 let	404,38	29,6	413,84	29,7	456,29	31,36
51 let – důchodový věk	547,37	40,1	550,92	39,6	573,88	39,44
Důchodový věk	108,27	7,9	124,34	8,9	122,41	8,41
Celkem	1 364,80	100,0	1 392,83	100,0	1 455,21	100,0

Zdroj: výroční zprávy o činnosti škol a školských zařízení zřizovaných Libereckým krajem za daný školní rok

3 DALŠÍ PODPOROVANÉ OBLASTI

3.1 Celoživotní vzdělávání

Význam celoživotního vzdělávání **roste nejen spolu s vývojem nových technologií, ale i v souvislosti se změnami přístupu ke vzdělávání.** Je zřejmé, že v reakci na aktuální dění ve společnosti není možné spoléhat pouze na vzdělávání primární. V posledních dvou letech se kvůli pandemii onemocnění Covid-19 proměnila i struktura celoživotního vzdělávání. Důraz byl a nadále bude kladen především na informační technologie. Spolu s výukou na dálku se proměnily také přístupy a formy vzdělávání. Všechny vzdělávací instituce, nejen školy a školská zařízení, musely na změny reagovat.

Kurzy celoživotního vzdělávání poskytují střední školy zpravidla podle svého odborného zaměření. Jedná se tedy například o kurzy zaměřené na ekonomii, právo nebo pedagogiku, dále o kurzy sociální, zdravotnické nebo v oblasti poskytování služeb, ale také o kurzy všeobecně vzdělávací, zájmové, technické či umělecké.

Specifickou kategorií v oblasti dalšího vzdělávání je ověřování profesních kvalifikací. Také ve školním roce 2020/2021 byly středními školami nabízeny kurzy profesní kvalifikace ve smyslu zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů, a to například v oblastech: příprava teplých pokrmů, výroba jemného pečiva, montáž elektrických sítí, obsluha CNC obráběcích strojů, pěstební činnost a ochrana lesa, truhlářství – nábytkářství a další.

Tabulka 3.1.1 Přehled škol nabízejících uznávání profesních kvalifikací

Škola	Počet profesních kvalifikací
Obchodní akademie, Hotelová škola a Střední odborná škola Turnov, Zborovská 519, příspěvková organizace	1
Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Česká Lípa, 28. října 2707, příspěvková organizace	26
Střední škola gastronomie a služeb, Liberec, Dvorská 447/29, příspěvková organizace	14
Střední škola strojní, stavební a dopravní, Liberec II, Truhlářská 360/3, příspěvková organizace	16
Střední škola, Lomnice nad Popelkou, Antala Staška 213, příspěvková organizace	9
Vyšší odborná škola sklářská a Střední škola, Nový Bor, Wolkerova 316, příspěvková organizace	3
Střední škola hospodářská a lesnická, Frýdlant, Bělíkova 1387, příspěvková organizace	29
Euroškola Česká Lípa střední odborná škola s.r.o., příspěvková organizace	1
Celkem	99

Zdroj: výroční zprávy o činnosti škol a školských zařízení zřizovaných Libereckým krajem

V rámci Střední odborné školy a mateřské školy, Na Bojišti 15, Liberec, příspěvková organizace, působí **Centrum vzdělanosti Libereckého kraje.** Zabývá se dalším vzděláváním pedagogických pracovníků (dále jen „DVPP“), pořádáním kurzů celoživotního vzdělávání a realizací aktivit a projektů s tím spojených.

Také do činnosti Centra vzdělanosti Libereckého kraje negativně zasáhla opatření vyvolaná pandemií onemocnění Covid-19. Výukové semináře nemohly probíhat prezenčně. V roce 2020 se tak v rámci DVPP podařilo realizovat 43 kurzů z původně zamýšlených 106 a v roce 2021 pouhých 18 kurzů z plánovaných 66. Uvedená čísla zahrnují i kurzy dlouhodobé. Z nich se **největšímu zájmu těší kvalifikační „Studium pro asistenty pedagoga“.**

3.2 Informační a komunikační technologie

Epidemická situace výrazně zasáhla do oblasti digitálního vzdělávání a využívání prostředků ICT. Mnoho škol dokázalo už na jaře 2020 distanční výuku realizovat, byť v různé míře a kvalitě. Zároveň ale bylo zřejmé, že bez finanční, metodické a technické podpory bude uskutečňování kvalitního a pro všechny dostupného distančního vzdělávání obtížné. Jedním z kroků v tomto směru bylo **posílení rozpočtu regionálního školství na pořízení ICT zařízení**. Většina základních škol toho využila už začátkem školního roku 2020/2021.⁵

Digitální vzdělávání se bude dále proměňovat. V říjnu 2020 schválená **Strategie vzdělávací politiky ČR 2030+** klade důraz právě na modernizaci výuky a metodickou podporu školám v této oblasti, včetně ICT vybavení. Peníze na digitální vzdělávání a vybavení se ke školám mají dostat i díky Národnímu plánu obnovy, ve kterém má MŠMT na starosti komponentu Inovace ve vzdělávání v kontextu digitalizace.⁶ Zároveň ve školním roce 2020/2021 probíhala **revize RVP pro základní vzdělávání**, která do programu začlenila jako novou digitální klíčovou kompetenci. Revidovaný RVP ZV zavádí nový vzdělávací obor informatika s povinnou časovou dotací 2 hodiny na 1. stupni ZŠ a 4 hodiny na 2. stupni ZŠ, a to na úkor přírodovědných, společenských a uměleckých vzdělávacích oblastí. Informatika se má zaměřit především na rozvoj informatického myšlení a na porozumění základním principům digitálních technologií. Revize RVP ZV je jedním z opatření prvního implementačního období Strategie 2030+ (2020-2023).

Dostupnost a kvalita výpočetní techniky je jedním z klíčových parametrů v rozvoji digitálních kompetencí dětí, žáků a studentů a důležitým faktorem při zavádění ICT do vzdělávání. Nejedná se vždy pouze o předměty přímo zaměřené na informační technologie, ale o využívání prostředků ICT napříč celým vzdělávacím procesem. Tento trend by se měl dotýkat žáků i učitelů, kteří musí být schopni použít své digitální kompetence nejen pro svou potřebu, ale i pro podporu výuky.

V Libereckém kraji se v posledních letech daří školám obnovovat počítače jak v desktopové verzi, tak i počítače přenosné. Z tabulky 3.2.1 je zřejmý nárůst podílu nových zařízení ve stáří do 2 let u stolních počítačů i u přenosných zařízení.

Tabulka 3.2.1 Počítače podle typu a stáří ve školách v Libereckém kraji

Typ/stáří počítače		2018/2019		2019/2020		2020/2021	
		Stolní	Přenosný	Stolní	Přenosný	Stolní	Přenosný
Počítače přístupné dětem, žákům a studentům	do 2 let	13 %	27 %	20 %	45 %	24 %	58 %
	starší	87 %	73 %	80 %	55 %	76 %	42 %

Zdroj: MŠMT, výkazy R-13 v daném školním roce.

Poznámka: Od školního roku 2019/2020 se změnila metodika sledování prostředků ICT, školní rok 2018/2019 je zpětně přepočítán podle současného způsobu vykazování.

Zvyšují se absolutní počty počítačů ve školách. Meziročně se zvýšil jak podíl počítačů přístupných žákům, tak podíl počítačů s připojením na internet. Z hlediska typu zařízení stále převládá zastoupení stolních stanic, ale meziročně došlo k výraznějšímu posunu **ve prospěch přenosných zařízení**. Počty počítačů, jejich přístupnost žákům a rozlišení podle typu ukazují tabulky 3.2.2 a 3.2.3.

⁵ Zároveň bylo možné tyto prostředky využít na náklady vzniklé od 1. 1. 2020 do 31. 12. 2020 za účelem pořízení učebních pomůcek využitelných k realizaci distanční online výuky. Jednalo se o pomůcky typu přenosná digitální zařízení s možností internetového připojení, kterými jsou zejména notebook nebo tablet, softwarové vybavení (např. licence nebo online služba využitelná při vzdělávání distančním způsobem či sloužící jako prostředek ke vzdělávání, dále příslušenství k přenosnému digitálnímu zařízení (např. dokovací stanice, externí kamera, mikrofon, náhlavní set, myš, klávesnice, konferenční systém či jeho prvky jako prostorový mikrofon či kamera).

⁶ Komponenta Inovace ve vzdělávání v kontextu digitalizace by měla pomoci zvýšit úroveň digitálních dovedností žáků i pedagogů, zapojení digitálních technologií do výuky a zpřístupnit digitální vzdělávání všem bez ohledu na omezenou možnost některých dětí a žáků používat digitální technologie a služby.

Tabulka 3.2.2 Počítače ve školách v Libereckém kraji

	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Zařízení celkem	18 509	20 418	22 260
z toho přístupné dětem/žákům/studentům	56 %	55 %	58 %
přístupné dětem/žákům/stud. a s připojením na internet	55 %	54 %	58 %

Tabulka 3.2.3 Počítače podle typu ve školách v Libereckém kraji

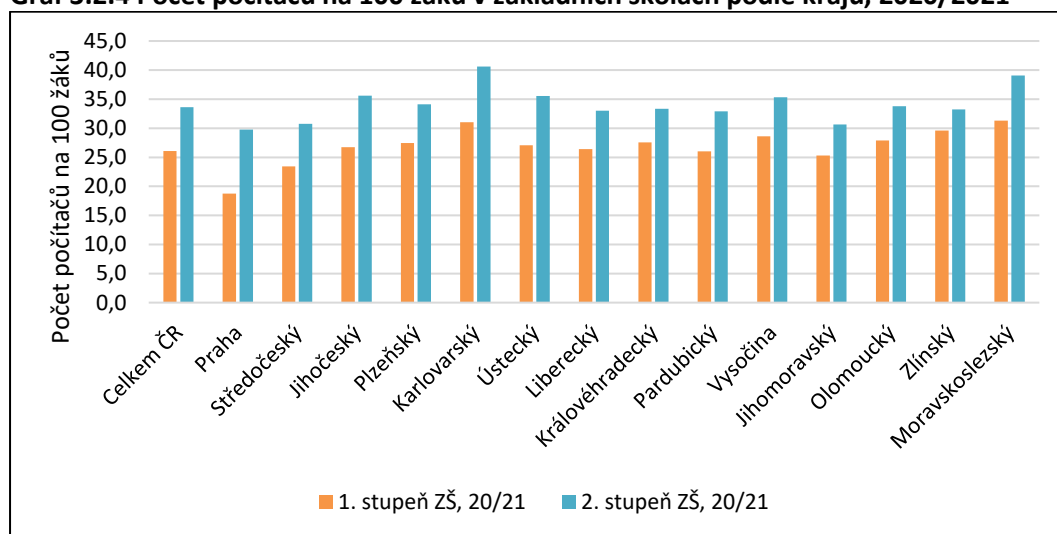
Typ zařízení	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Stolní (PC)	65 %	64 %	57 %
Přenosný (notebook, netbook)	35 %	36 %	43 %

Zdroj (obě tabulky): MŠMT, výkazy R-13 v daném školním roce.

Poznámka: Od školního roku 2019/2020 se změnila metodika sledování prostředků ICT, školní rok 2018/2019 je zpětně přepočítán podle současného způsobu vykazování.

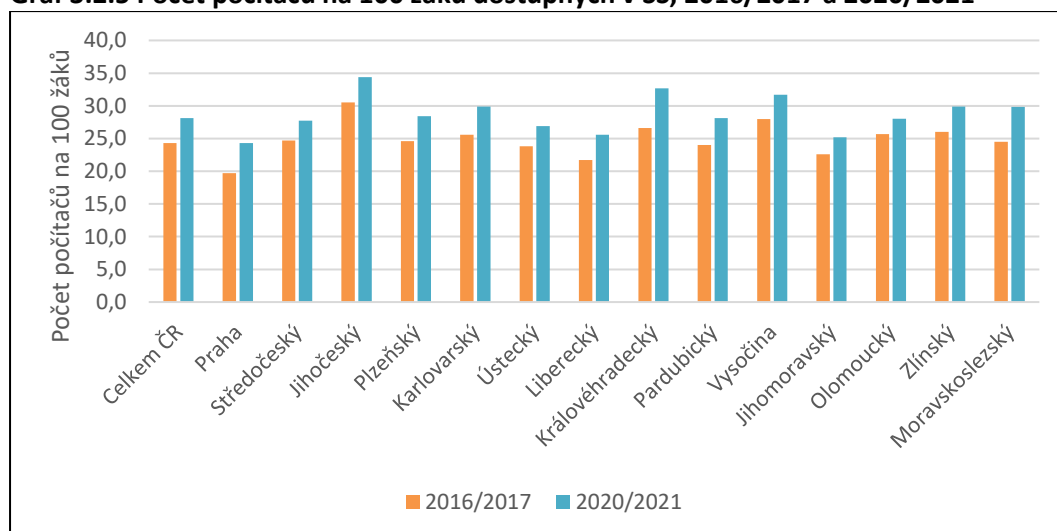
Pro porovnání dostupnosti počítačů ve školách v Libereckém kraji může sloužit indikátor „počet počítačů na 100 žáků“. Z grafů 3.2.4 a 3.2.5. je patrná vyrovnanost mezi kraji více v ZŠ než v SŠ.

Graf 3.2.4 Počet počítačů na 100 žáků v základních školách podle krajů, 2020/2021

Zdroj: Primárním zdrojem dat jsou výkazy R-13 v daném školním roce.

Graf 3.2.5 Počet počítačů na 100 žáků dostupných v SŠ, 2016/2017 a 2020/2021

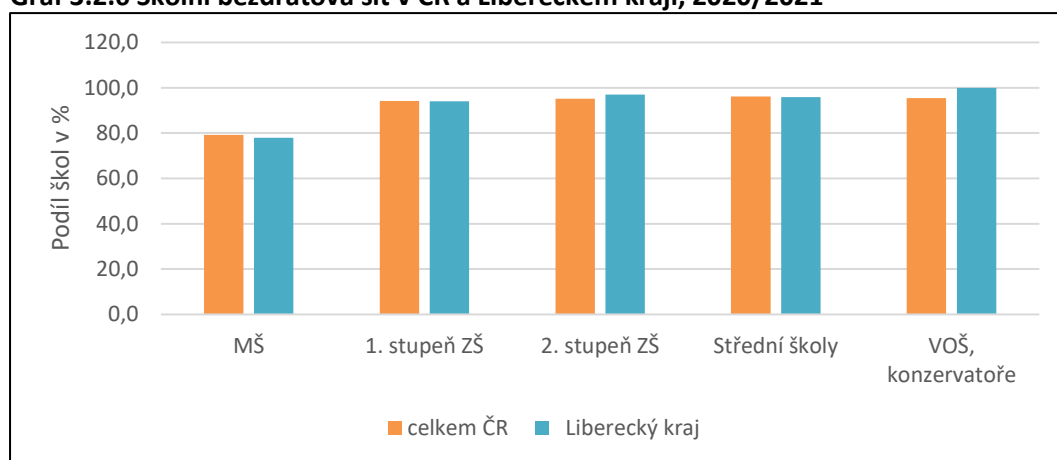
Zdroj: Primárním zdrojem dat jsou výkazy R-13 v daném školním roce

Údaje za ČR jsou převzaty z materiálu „Informační technologie ve školách v České republice, 2020“, autorem je ČSÚ. Vlastní úprava.

Z grafu 3.2.5 lze vyčíst zvýšení dostupnosti počítačů pro žáky středních škol mezi školními roky 2016/2017 a 2020/2021 ve všech krajích. Míra zvýšení tohoto indikátoru se liší podle krajů, v Libereckém kraji se podobá průměru za celou ČR.

Dostupnost školní bezdrátové sítě ve školách v Libereckém kraji se pohybuje přibližně **na úrovni průměru za celou ČR**. Situaci zobrazuje graf 3.2.6, kde je zaznamenán stav ve školním roce 2020/2021 v ČR a Libereckém kraji podle druhu školy a stupně. Vybavenost vlastním intranetem, který rozšiřuje možnosti využívání informačních technologií, ukazuje graf 3.2.7. Údaje zachycují stav ve školním roce 2020/2021. Zde je průměr za Liberecký kraj mírně pod úrovní ČR pouze v základních školách, v ostatních druzích škol podíl škol s intranetem převyšuje nebo je vyrovnaný s průměrem v České republice.

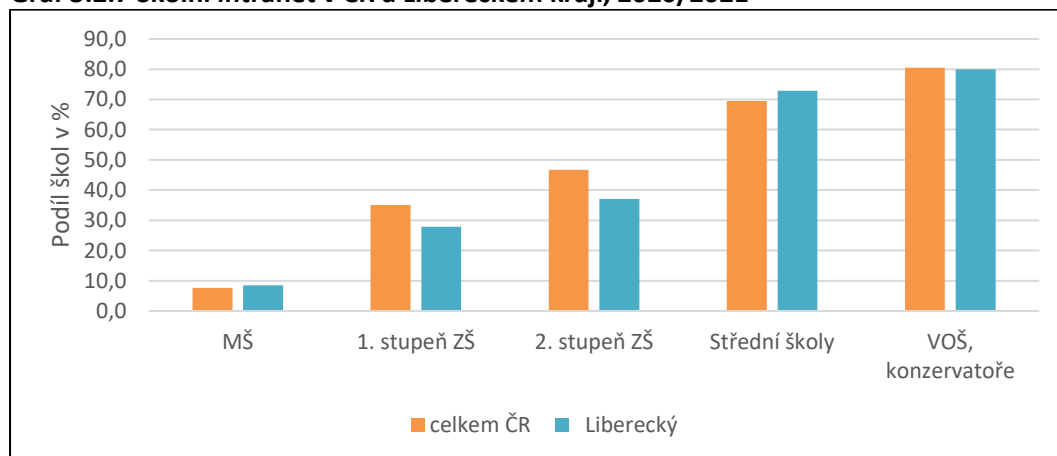
Graf 3.2.6 Školní bezdrátová síť v ČR a Libereckém kraji, 2020/2021

Zdroj: Primárním zdrojem dat jsou výkazy R-13 v daném školním roce

Údaje za ČR jsou převzaty z materiálu „Informační technologie ve školách v České republice, 2020“, autorem je Český statistický úřad. Vlastní úprava.

Graf 3.2.7 Školní intranet v ČR a Libereckém kraji, 2020/2021

Zdroj: Primárním zdrojem dat jsou výkazy R-13 v daném školním roce.

Údaje za ČR jsou převzaty z materiálu „Informační technologie ve školách v České republice, 2020“, autorem je Český statistický úřad. Vlastní úprava.

Na podporu rozvoje digitálních kompetencí byly ve školním roce zaměřeny **projekty zjednodušeného vykazování** z Výzvy č. 02_18_065 Šablony pro SŠ a VOŠ II – MRR. Jednalo se zejména o šablony Vzdělávání pedagogických pracovníků SŠ, VOŠ a DM – DVPP v rozsahu 8 hodin: Digitální kompetence (zvolilo 22 SŠ, 1 VOŠ a 3 DM), Využití ICT ve vzdělávání v SŠ v různém rozsahu (zvolilo 10 SŠ), Zapojení ICT technika do výuky v SŠ (zvolilo 6 SŠ).

Rozvoji digitálních kompetencí na základních školách a osvětovým aktivitám pro rodiče v oblasti kyberbezpečnosti se věnovaly také MAP v území. Na modernizaci učeben a digitální infrastruktury byly využity finance z IROP (např. Modernizace učeben pro výuku cizích jazyků a ICT ve Střední škole hospodářské a lesnické, Frýdlant, Bělíkova 1387, příspěvková organizace). V iQLANDII působí regionální Digitální centrum Elixíru do škol, kde se každý měsíc schází pedagogové v rámci kolegiálního vzdělávání pro učitele nadšené do digitálních technologií.

Ve školním roce 2020/2021 bylo **krajským pracovištěm Národního pedagogického institutu v Liberci (NPI)** zrealizováno celkem 136 vzdělávacích akcí pro pedagogickou veřejnost, z toho 117 zaměřených na informační a komunikační technologie. Vzdělávací programy v oblasti ICT byly realizovány kmenovým pracovištěm NPI ČR **ve spolupráci s projektem SYPO** – v rámci Kabinetu ICT proběhlo 95 vzdělávacích akcí formou workshopů (14), metodických setkání (1), metodických konzultací k ICT na základě individuálních požadavků škol (54), individuálních (6) či skupinových konzultací (20). Obsahově byly tyto vzdělávací akce zaměřeny na aktuální prioritní témata v oblasti ICT, mezi která patří v současné době především revize RVP ZV – byly nabízeny webináře pro ředitele škol a následně tzv. Startovací balíčky pro celou školu. V první vlně se jednalo o školy, které se přihlásily k revizi ICT od září 2021, posléze i pro další zájemce. V této podpoře bude NPI pokračovat i v následujícím školním roce. Dále proběhly vzdělávací programy k tématům nové informatiky, rozvoje digitálních kompetencí v ostatních výukových předmětech a také programy pro pedagogické sbory a vychovatele školních družin konkrétní školy, které byly realizovány na základě poptávky a uzpůsobeny potřebám pedagogů.

3.3 Prevence rizikového chování a sociálně patologických jevů

Rizikové chování, někdy též sociálně nežádoucí chování, je pojem posledních let, který stále častěji nahrazuje dřívější pojem sociálně patologické jevy. **Rizikovým chováním** rozumíme takové vzorce chování, v jejichž důsledku **dochází k prokazatelnému nárůstu zdravotních, sociálních, výchovných a dalších rizik** pro jedince i pro společnost.

Vertikální struktura systému primární prevence:

- celorepubliková úroveň – MŠMT – oddělení základního vzdělávání
- úroveň kraje – Krajský úřad Libereckého kraje – funkce koordinátora primární prevence pro školy
- okresní úroveň – v rámci jednotlivých Pedagogicko-psychologických poraden působí v oblasti specifické primární prevence rizikového chování oblastní metodici, kteří jsou zastoupeni vždy jedním zástupcem pro každý okres
- úroveň jednotlivých škol – funkce **školního metodika prevence**

Školní metodik prevence (ŠMP) působí převážně na plně organizovaných základních školách. V malotřídkách tuto funkci často zastávají kumulovaně výchovní poradci nebo ředitelé škol. Jednotlivé školy v Libereckém kraji mají zpracované preventivní programy, ŠMP jsou součástí školního poradenského pracoviště a spolupracují s ostatními pedagogy. Současně mají školy zpracované také krizové plány pro základní typy rizikového chování.

Ve spolupráci MŠMT, Kliniky adiktologie a Národního pedagogického institutu ČR byl vytvořen online **systém evidence preventivních aktivit** (dále jen „SEPA“). Má za cíl sjednotit a zjednodušit podobu plánování preventivních aktivit ve školách a jejich hodnocení na konci roku.

Ve školním roce 2020/2021 bylo do systému SEPA **zapojeno celkem 257 škol** z celkového počtu 280 základních a středních škol v Libereckém kraji. Meziročně nepatrně klesl počet vyplněných výkazů preventivních aktivit, v daném školním roce jich bylo celkem 75. Výkazy tedy vyplnila necelá třetina škol (29,18 %).

Tabulka 3.3.1 Přehled počtu vyplněných výkazů preventivních aktivit

Školní rok	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Vyplněných výkazů	155	109	82	75

Zdroj dat: výkaz systému evidence preventivních aktivit (SEPA) za školní rok 2020/2021

Z vyplněných výkazů preventivních aktivit vyplynulo, že ŠMP **na základních školách** ve školním roce 2020/2021 nejvíce řešili **špatné vztahy mezi žáky**, a to především v 4., 5., 6., 7. a 8. ročnících, dále pak záškoláctví, a to především v 6., 7., 8. a 9. ročnících, zde je alarmující, že v téměř stejném počtu případů se jednalo o podezření na **skryté záškoláctví s vědomím rodičů**.

Na základních školách pak byl zjištěn **velký počet případů opakovaného záměrného psychického i fyzického ubližování**, naproti tomu na středních školách není evidován žádný případ.

Významný podíl ve výkazu pak má počet žáků, u kterých bylo zjištěno užívání tabáku, a to v 6., 7., 8. a 9. ročnících, stejně tak v nižších ročnících středních škol, tedy před dosažením věku 18 let. Byť se nejedná o sledovaný údaj, lze doplnit informaci, že v průběhu školního roku bylo na středních, ale i základních školách zjištěno užívání nikotinových sáčků, které se nechají volně rozpustit v ústech a jsou volně v prodeji jako tzv. „puky“. Byť nejsou z hlediska platné legislativy zařazeny mezi tabákové výrobky a jejich prodej tak není nijak omezen, obsahují několikanásobně větší množství nikotinu, než který je obsažen v jedné cigaretě.

Téměř 40 % ŠMP působí ve funkci deset a více let, následování jsou metodiky působícími ve funkci čtyři až pět let, kterých je 20 %. Většina metodiků vykonává zároveň funkci třídního učitele, v procentuálním vyjádření se konkrétně jedná o 72 % z nich.

Tabulka 3.3.2 Výskyt rizikového chování

Sledovaný jev	MŠ	ZŠ	SŠ, VOŠ
Špatné vztahy mezi žáky (počet případů, nikoliv počet žáků)	0	414	27
Vyloučení určitých jedinců z kolektivu, ostrakizace (počet případů, nikoliv počet žáků)	0	101	10
Případy opakovaného záměrného psychického i fyzického ubližování (počet případů, nikoliv počet žáků)	0	77	0
Případy využití elektronických prostředků (např. mobilní telefon, sociální sítě) k opakovanému záměrnému psychickému ubližování (počet případů, nikoliv počet žáků)	0	53	3
Projevy rasismu a xenofobie (počet případů, nikoliv počet žáků)	0	17	2
Slovní či fyzické útoky na pracovníky školy (výskyt u počtu žáků)	0	83	10
Záškolačství (výskyt u počtu žáků)	0	197	91
Podezření na skryté záškolačství (záškolačství s vědomím rodičů) (výskyt u počtu žáků)	0	130	40
Rizikové chování ve sportu, rizikové pohybové aktivity, extrémní sporty atd. (výskyt u počtu žáků)	0	5	0
Rizikové chování v dopravě (výskyt u počtu žáků)	0	14	5
Rizikové sexuální chování a nevhodné projevy sexuality (výskyt u počtu žáků)	1	29	8
Poruchy příjmu potravy (výskyt u počtu žáků)	0	44	26
Sebepoškozování a autoagrese (výskyt u počtu žáků)	0	48	26
Kriminální chování – přestupky, provinění, trestné činy (výskyt u počtu žáků)	0	20	3
Zanedbávání, zneužívání či týrání dítěte (výskyt u počtu žáků)	0	11	4
Užívání* tabáku (výskyt u počtu žáků)	0	166	222
Užívání* alkoholu (výskyt u počtu žáků)	0	12	23
Užívání* konopných látek (např. marihuana, hašiš) (výskyt u počtu žáků)	0	8	22
Užívání* dalších návykových látek (např. extáze, pervitin atd.) (výskyt u počtu žáků)	0	0	1
Závislostní chování pro nelátkové závislosti (hazard, počítačové hry apod.) (výskyt u počtu žáků)	0	29	7

*Pod termín „užívání“ zahrnujeme užití opakované i jednorázové experimentování s látkou atd.

Zdroj dat: výkaz systému evidence preventivních aktivit (SEPA) za školní rok 2020/2021

Preventivní programy jsou realizovány nejčastěji nestátními organizacemi (např. MAJÁK, o.p.s., ADVAITA, z.ú. nebo MOST K NADĚJI), dále komerčními subjekty, školskými poradenskými zařízeními, Policií ČR a městskou policií.

Liberecký kraj finančně podporoval v roce 2021 primární prevenci rizikového chování dvěma způsoby:

- účelovou neinvestiční dotací na podporu činnosti **organizace MAJÁK o.p.s.**, s názvem „Krizová intervence 2021“ ve výši 200.000 Kč z kapitoly 917 04,
- **dotáčním programem** na specifickou primární prevenci rizikového chování (v kap. 5.4)

Dále se Liberecký kraj už **od roku 2016** podílí na projektu „**Kraje pro bezpečný internet**“, jehož hlavním realizátorem je Kraj Vysočina. Na tento projekt poskytuje Liberecký kraj každoročně dotaci ve výši 50.000 Kč a účastní se jej vždy několik desítek žáků a studentů jednotlivých škol. Ti, kteří úspěšně absolvují vědomostní test, jsou zařazeni do slosování o věcné ceny od společnosti Microsoft.

3.4 Výchova k udržitelnému rozvoji a environmentální vzdělávání

Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta (EVVO) byly ve školním roce 2020/2021 po odborné a metodické stránce garantovány odborem životního prostředí a zemědělství Krajského úřadu Libereckého kraje.

Praktickou ekologickou výchovu zajišťoval odbor životního prostředí prostřednictvím své příspěvkové organizace **Středisko ekologické výchovy Libereckého kraje (STŘEVLIK)**. Stěžejní činností organizace byly pobytové výukové programy pro školní kolektivy. Školy se mohly také objednávat na několikahodinové výukové programy. V nabídce byly blokové a pobytové programy cílené pro věkové kategorie dětí z mateřských škol, žáky 1. a 2. stupně základních škol a žáky středních škol. Kapacitní možnosti střediska byly prvním pololetí školního roku 2020/2021 naplněny s velkým časovým předstihem. Realizace praktické EVVO však byla bohužel značně narušena omezeními souvisejícími s pandemií onemocnění Covid-19.

STŘEVLIK se intenzivně věnoval přípravě a realizaci programů pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, především učitelek mateřských škol. Svou nabídkou se snažil doplňovat program, který organizuje další významné středisko ekologické výchovy **ZOO Liberec – SEV DIVIZNA**. STŘEVLIK zajišťoval realizaci projektu Mrkvička – síť mateřských škol zabývajících se environmentální výchovou. Během školního roku byly připraveny tři semináře a proběhly tři tištěné rozesílky informačních materiálů. Pro základní a střední školy byla environmentální výchova zajišťována prostřednictvím projektu MRKEV (metodika a realizace komplexní ekologické výchovy), který byl koordinován ZOO Liberec – SEV DIVIZNA. Celkem čtyři tištěné rozesílky informací (časopis pro ekogramotnost Bedrník, tematické publikace a aktuální informační materiály) byly doplněny různorodou nabídkou seminářů. STŘEVLIK také uspěl s žádostí o podporu projektu Dobré otázky pro environmentální výchovu – vzdělávání pedagogů a lektorů z národního programu Životní prostředí. Projekt je realizován ve spolupráci s Karlovou univerzitou.

Informace týkající se EVVO jsou poskytovány prostřednictvím internetového portálu **www.ekovychovalk.cz**. V rámci Kalendáře akcí resortu životního prostředí a zemědělství Libereckého kraje bylo během školního roku 2020/2021 realizováno vzhledem k omezením zapříčiněným pandemií onemocnění Covid-19 pouze osm akcí. Jednalo se o akce s celokrajskou působností (např. krajské kolo Ekologické olympiády pro střední školy) i s mikroregionálním významem (především eko dny po rodiny s dětmi). Akce byly opět směřovány do všech částí kraje. Od roku 2021 není vydávána tištěná verze kalendáře a aktivity jsou propagovány na webových stránkách Libereckého kraje.

Mezi vůdčí organizace v Libereckém kraji patřily, vedle organizace STŘEVLIK, Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě a již zmíněná ZOO Liberec – SEV DIVIZNA. Jedná se o příspěvkové organizace, jejichž finanční stabilita jim umožňuje dlouhodobou koncepční práci. Z neziskových organizací dosahovaly velmi dobrých výsledků také SEV Český ráj a Geopark Ralsko o. p. s.

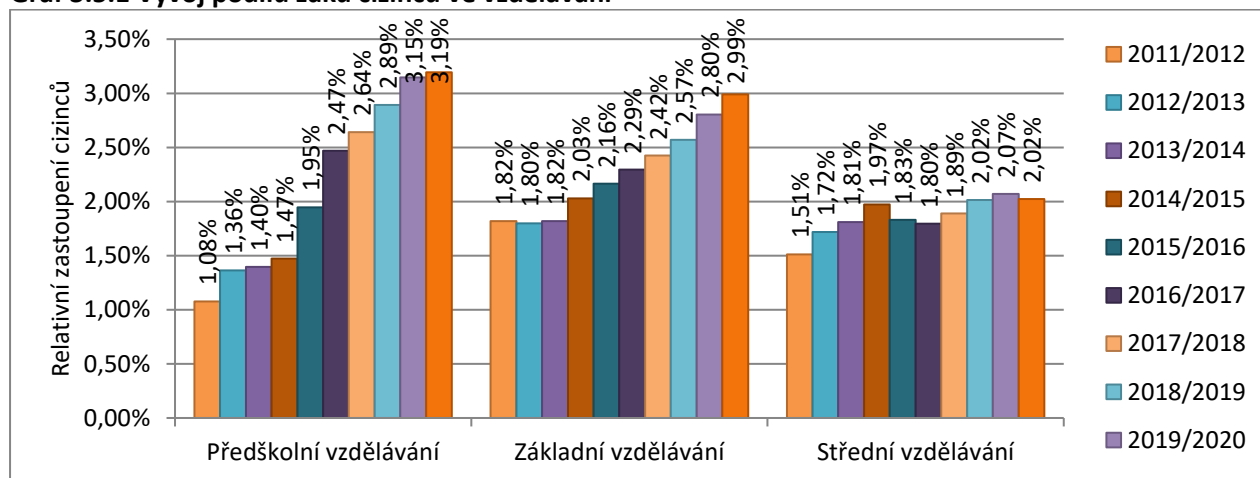
Program Dotačního fondu Libereckého kraje č. 8.1 Podpora ekologické výchovy a osvěty byl pro rok 2021 po roční přestávce způsobené pandemií Covid-19 opět vyhlášen. Z 50 přijatých žádostí umožnila navýšená finanční alokace podpořit celkem 24 projektů v celkové výši 2 664 000 Kč.

V průběhu školního roku 2020/21 byly za koordinace pracovní skupiny zpracovávány **Koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty Libereckého kraje pro období 2021–2030** a Akční plán EVVO Libereckého kraje pro období 2021–2023. EVVO bude pro školy v těchto strategických dokumentech jednou ze stěžejních oblastí. V rámci koncepce bude preferována dlouhodobá realizace EVVO na školách, a to i na úkor několikahodinových výukových programů středisek ekologické výchovy. Koncepce a akční plán projednala Rada a Zastupitelstvo Libereckého kraje v říjnu 2021.

3.5 Vzdělávání cizinců a multikulturní výchova

Povinné předškolní vzdělávání a povinná školní docházka se vztahují na státní občany České republiky a na občany jiného členského státu Evropské unie, kteří na území ČR pobývají déle než 90 dnů. Povinná školní docházka se týká také cizinců, kteří jsou oprávněni pobývat na území ČR trvale nebo přechodně po dobu delší než 90 dnů, a účastníků řízení o udělení mezinárodní ochrany.⁷

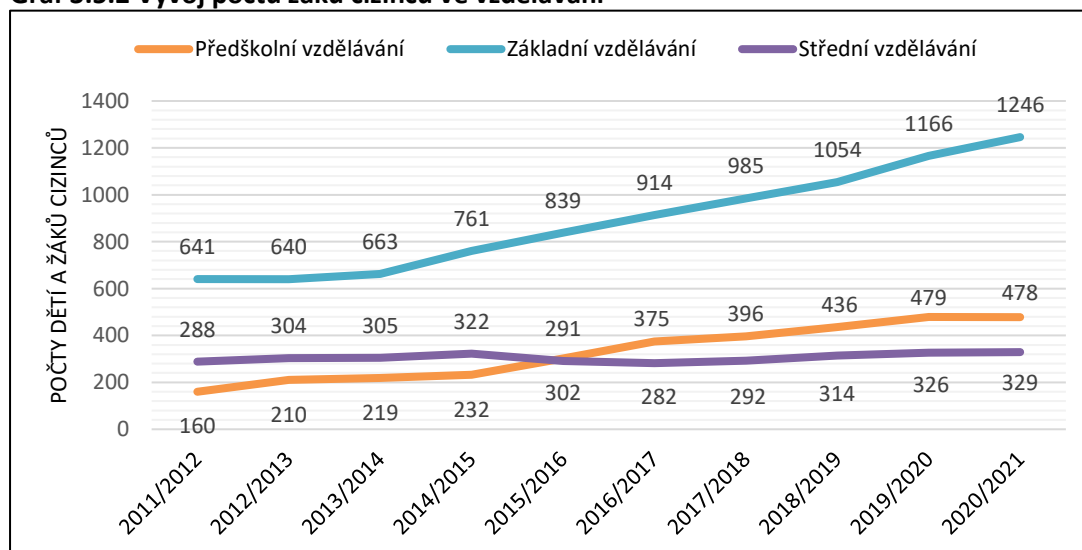
Graf 3.5.1 Vývoj podílu žáků cizinců ve vzdělávání

Zdroj dat: zahajovací výkazy S1, M3 a M8 podle stavu k 30. září v daném školním roce

Ve vztahu ke všem účastníkům předškolního, základního a středního vzdělávání představují děti/žáci cizinci: v předškolním vzdělávání 3,19 %, v základním vzdělávání 2,99 % a ve středním vzdělávání 2,02 %. Dlouhodobé směřování je zřejmé: **od školního roku 2014/2015 přibývá dětí cizinců v mateřských školách a žáků cizinců v základních školách.** Lze predikovat, že jde o nezvratný proces, na který musí všechny stupně vzdělávání reagovat. Detailně v grafech 3.5.1 a 3.5.2.

Graf 3.5.2 Vývoj počtu žáků cizinců ve vzdělávání

Zdroj dat: zahajovací výkazy S1, M3 a M8 podle stavu k 30. září v daném školním roce

⁷ Vzdělávání dětí a žáků cizinců probíhá v souladu se školským zákonem, kde je v § 20 stanoveno, že občané Evropské unie a jejich rodinní příslušníci mají přístup ke vzdělávání a školským službám za stejných podmínek jako občané České republiky. Občané ostatních zemí mají přístup ke vzdělávání a školským službám za určitých podmínek stanovených školským zákonem.

Pokud jde o zemi původu dětí a žáků cizinců, stejně jako v ostatních částech republiky jsou nejpočetněji zastoupeny **děti z Ukrajiny, Slovenska a Vietnamu**. Zvláštností v Libereckém kraji je **početná komunita s mongolskou státní příslušností na Českolipsku**. V samotné České Lípě je s mongolskou státní příslušností 104 dětí z celkového počtu 130 dětí cizinců v mateřských školách a 199 žáků z celkového počtu 281 žáků cizinců v základních školách.

Tabulka 3.5.3 Počty dětí a žáků cizinců v předškolním, základním a středním vzdělávání

Stupeň vzdělávání	Předškolní vzdělávání			Základní vzdělávání			Střední vzdělávání		
	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021
země původu									
Bulharsko	12	16	15	35	39	38	1	6	12
Česko	14642	14749	14484	39971	40408	40442	15269	15432	15944
Kazachstán	0	0	0	8	8	7	10	7	4
Moldavsko	15	16	11	49	52	48	9	8	10
Mongolsko	98	106	127	118	182	247	20	25	28
Německo	0	3	2	6	5	5	3	5	0
Polsko	9	6	10	23	21	24	7	4	7
Rumunsko	10	9	13	23	27	30	5	4	3
Rusko	6	12	12	28	24	23	15	18	13
Slovensko	59	60	54	222	238	223	70	55	57
Ukrajina	99	120	105	336	341	356	114	129	130
Vietnam	104	103	100	129	152	174	44	47	43
Ostatní cizinci	24	28	29	77	77	71	16	18	22
Celkem cizinci	436	479	478	1054	1166	1246	314	326	329

Zdroj dat: zahajovací výkazy S1, M3 a M8 podle stavu k 30. září v daném školním roce

K podpoře začleňování žáků cizinců do vzdělávání mohly školy využít **těchto možností**, a to buď jednotlivě, nebo v kombinaci:

- bezplatná příprava k začlenění do základního vzdělávání, zahrnující výuku českého jazyka (v rozsahu nejméně 70 vyučovacích hodin po dobu nejvýše 6 měsíců školního vyučování po sobě jdoucích) podle § 20 odst. 5 školského zákona a v souladu s ustanovením § 10 odst. 1 vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky,
- prostřednictvím rozvojových programů vyhlášených ministerstvem školství,
- s využitím podpůrných opatření podle § 16 školského zákona.

Krajský úřad Libereckého kraje ve spolupráci se zřizovateli **určil pět základních škol**, ve kterých je na území kraje poskytována **bezplatná příprava k začlenění dětí cizinců** ve věku plnění povinné školní docházky do základního vzdělávání. Třídy pro jazykovou přípravu podle potřeby otevíraly tyto základní školy:

- Základní škola Slovanka, Česká Lípa, Antonína Sovy 3056, příspěvková organizace,
- Základní škola s rozšířenou výukou jazyků Liberec, Husova 142/44, příspěvková organizace,
- Základní škola a mateřská škola, Stráž pod Ralskem, příspěvková organizace,
- Základní škola Jablonec nad Nisou, 5. května 76, příspěvková organizace,
- Základní škola Turnov, Skálava 600, příspěvková organizace

Za roky poskytování bezplatné jazykové přípravy v základních školách lze zobecnit tyto zkušenosti:

- jazyková příprava je určena všem žákům cizincům, kteří vstoupí do základního vzdělávání,
- síť škol poskytujících bezplatnou jazykovou přípravu je dostatečná a rovnoměrně rozložená,
- výuka je v určených školách zajišťována zkušenými pedagogy, kteří zpravidla absolvovali dvousemestrální zdokonalovací kurz k výuce češtiny jako cizího jazyka,
- určené školy poskytují jazykovou přípravu dlouhodobě, takže jsou již dostatečně vybaveny učebnicemi a učebními pomůckami,
- určené školy se nacházejí ve větších městech, takže jsou pro část žáků cizinců docházejících do škol v menších obcích nedostupné, je nutno si uvědomit, že žák-cizinec se dopoledne vzdělává ve své kmenové škole, kde se kvůli počáteční jazykové bariéře obtížně začleňuje, a v odpoledních hodinách by měl odjíždět na kurz pořádaný určenou školou,
- garantovaný rozsah 70 hodin výuky v průběhu šesti měsíců je pro žáky s výrazně odlišného kulturního a jazykového prostředí nedostatečný.

K rozvojovým programům vyhlášeným ministerstvem školství

Na podporu výuky českého jazyka jako cizího jazyka, částečnou úhradu zvýšených nároků na práci s žáky cizinci při jejich výuce a další aktivity škol při integraci těchto žáků vyhlášovalo MŠMT rozvojové programy.

V období od září do prosince 2020 dobíhal v základních a mateřských školách rozvojový program Podpora vzdělávání cizinců ve školách (č. j.: MSMT- 33 014/2019) určený na podporu dětí a žáků – cizinců v povinném předškolním a základním vzdělávání, včetně odpovídajících ročníků víceletých gymnázií. Dotací v celkové výši 2 734 777 bylo podpořeno 31 mateřských a základních škol. MŠMT novelou školského zákona č. 284/2020 Sb. zrušilo financování formou rozvojových programů a připravilo návrh upraveného systému podpory vzdělávání cizinců ve školách. Změna počítá se zahájením fungování upraveného systému od 1. 9. 2021.

V přechodném období od ledna do června 2021 pak bylo pro základní školy financování jazykové přípravy žáků cizinců zajištěno z rezervy krajského úřadu. Základní školy zřizované krajem a obcemi podaly krajskému úřadu za toto období pouze 9 žádostí o finanční zohlednění jazykové přípravy žáků cizinců, celkem 847 odučených hodin. V nízkém počtu požadavků se projevila distanční výuka, během které školy neposkytovaly tuto přípravu v obvyklém rozsahu.

Podpora vzdělávání žáků cizinců s využitím podpůrných opatření podle § 16 školského zákona je možná, ovšem jen tehdy, pokud mají tito žáci cizinci vedle neznalosti českého jazyka ještě další speciální vzdělávací potřeby, které vyplývají z jejich zdravotního stavu, z příslušnosti k jinému kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám, z nadání nebo mimořádného nadání, a to na základě doporučení školského poradenského zařízení. To vychází z charakteru obtíží dítěte nebo žáka, které mají dopad na jeho vzdělávání podle školského zákona a vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. Samotná skutečnost, že má žák jinou státní příslušnost než českou, není důvodem pro přiznání podpůrných opatření podle § 16 školského zákona.

Cílenou podporu školám pro děti a žáky cizince s odlišným mateřským jazykem při jejich adaptaci na nové prostředí realizuje liberecké **krajské pracoviště NPI**. Na podzim 2020 bylo poskytnuto 42 adaptačních koordinátorů a na jaře 2021 třináct adaptačních koordinátorů pro mateřské a základní školy. Ve školním roce 2020/2021 bylo navíc možné využít koordinátory i pro děti a žáky cizince, kteří nejsou nově příchozí, ale v důsledku distanční výuky zaznamenali propad ve vzdělání. Dalšími formami podpory jsou překlady, tlumočení, konzultace, webináře, distribuce tištěných metodických materiálů, výměna informací, potřeb a zkušeností jednotlivých aktérů.

4 AKTIVITY LIBERECKÉHO KRAJE VE ŠKOLNÍM ROCE 2020/2021

4.1 Educa MyJob Liberec 2020

Čtrnáctý ročník tradičního veletrhu EDUCA MYJOB Liberec se kvůli epidemické situaci a vládním opatřením nemohl uskutečnit v obvyklé podobě. Organizátoři proto připravili náhradní řešení – **veletrh EDUCA ONLINE**. Tato forma přinesla řadu výhod a oslovila mnohem širší škálu návštěvníků. Webové stránky veletrhu **www.educaliberec.cz** navštívilo přes 105 tisíc zájemců o nabídku středních škol, včetně nejrůznějších zaměstnavatelů z celé České republiky.

EDUCA ONLINE byla všem zájemcům dostupná po víc než čtyři měsíce – od poloviny října 2020 do konce února 2021. Online veletrh byl zahájen 15. října živým vysíláním dvou specializovaných studií STUDIO EDUCA a EDUCA UP, která se zaměřila na oblast školství a vzdělávání a na oblast trhu práce v Libereckém kraji. Živým vysíláním provázeli spolu s moderátorkami ČT žáci libereckého gymnázia Doctrina, podíleli se na něm i žáci Smíchovské střední průmyslové školy. Největší úspěch mělo živé vysílání v den zahájení, kdy si jej pustilo na 2 000 diváků.

Součástí veletrhu byly online vizitky jednotlivých škol a firem, které nechaly návštěvníky nahlédnout do zázemí. Vlastní prezentaci si pro veletrh EDUCA ONLINE připravilo **přes 50 středních škol** nejen z Libereckého kraje. Zájemcům o vzdělávání představovaly jak své studijní obory, tak i pedagogy, absolventy nebo ideální zájemce o studium.

Ani v online verzi veletrhu nechyběl doprovodný program. Novinkou byl EDUCA podcast, ve kterém se celkem v devíti dílech posluchačům představily zajímavé osobnosti z vybraných středních škol a firem v kraji. Podcast si poslechlo přes 1000 posluchačů. Nechyběl také druhý ročník oblíbené soutěže EDUCA PRESS PHOTO. Jejím hlavním tématem byl Člověk a životní prostředí a zúčastnilo se jí 50 soutěžících. Veletrh EDUCA ONLINE měl podle původních plánů skončit 31. ledna, ale pro velký zájem návštěvníků jej organizátoři prodloužili až do konce února.

4.2 Stipendijní program Libereckého kraje

Stipendijní programy pro žáky středních škol jsou realizovány napříč celou Českou republikou, v Libereckém kraji už od roku 2010. Stipendia jsou vyplácena žákům středních škol těch oborů vzdělání, jejichž absolventi jsou neúspěšně poptáváni trhem práce a kterým pro dlouhodobý nezájem ze strany žáků hrozí zánik.

Ve školním roce 2020/2021 bylo do stipendijního programu zahrnuto celkem **27 oborů**, z toho 25 tříletých řemeslných učebních a 2 čtyřleté maturitní obory. Programu se účastní **čtrnáct středních škol**.

Ve školách zapojených do stipendijního programu mohou žáci v podporovaných oborech získat v případě splnění podmínek 2 druhy stipendií – motivační a prospěchové. Motivační stipendium je vypláceno měsíčně ve výši 500 Kč při splnění těchto podmínek: nulová neomluvená absence, maximální míra absence 25 %, žák neopakuje ročník, věk do 26 let. Prospěchové stipendium je vypláceno pololetně při splnění podmínek, jeho výše je pro příslušný ročník diferencovaná. V 1. ročníku činí 1.000 Kč, ve 2. ročníku 2.000 Kč, ve 3. ročníku 3.000 Kč a u maturitních oborů ve 4. ročníku 4.000 Kč.

Z hlediska četnosti podpory jednotlivých oborů v rámci celé České republiky lze za jedinečné považovat zařazení oboru **Agropodnikání**, tento obor je podporován **pouze v Libereckém kraji**. Dalším obdobně výjimečným oborem je Technologie silikátů, která je podporována ve dvou krajích. Naopak oborem, ve kterém je možné získat středoškolské stipendium ve všech krajích, je obor Řezník – uzenář.

Tabulka 4.2.1 Přehled podporovaných oborů vzdělání

p.č.	Poskytováno od šk. roku	Kód KKO V	Název oboru vzdělání	Spolufinancování
1.	2010/2011	23-51-H/01	Strojní mechanik	
2.	2010/2011	23-52-H/01	Nástrojař	
3.	2010/2011	36-64-H/01	Tesař	
4.	2010/2011	36-67-H/01	Zedník	
5.	2010/2011	29-56-H/01	Řezník – uzenář	
6.	2010/2011	28-58-H/01	Sklář – výrobce a zušlechťovatel skla	
7.	2011/2012	23-55-H/01	Klempíř	
8.	2011/2012	39-41-H/01	Malíř a lakýrník	
9.	2011/2012	36-52-H/01	Instalatér	
10.	2011/2012	26-51-H/02	Elektrikář – silnoproud	
11.	2011/2012	26-51-H/01	Elektrikář (slaboproud)	
12.	2012/2013	23-62-H/01	Jemný mechanik	
13.	2015/2016	23-56-H/01	Obráběč kovů	
14.	2016/2017	41-51-H/01	Zemědělec – farmář	Regionální agrární rada Libereckého kraje
15.	2016/2017	41-41-M/01	Agropodnikání	Regionální agrární rada Libereckého kraje
16.	2016/2017	28-46-M/01	Technologie silikátů	Nadace PRECIOSA a.s.
17.	2017/2018	23-65-H/03	Strojník silničních strojů	Silnice LK a.s.
18.	2019/2020	53-41-H/01	Ošetřovatel	
19.	2020/2021	26-52-H/01	Elektromechanik pro zařízení a přístroje	
20.	2020/2021	23-55-H/02	Karosář	
21.	2020/2021	31-58-H/01	Krejčí	
22.	2020/2021	41-56-H/01	Lesní mechanizátor	
23.	2020/2021	29-53-H/01	Pekař	
24.	2020/2021	28-63-H/01	Výrobce bižuterie a dekorativních předmětů	
25.	2020/2021	41-52-H/01	Zahradník	
26.	2020/2021	82-51-H/03	Zlatník a klenotník	
27.	2020/2021	41-57-H/01	Zpracovatel dřeva	

Zdroj: Stipendijní řád Stipendijního programu pro žáky středních škol v Libereckém kraji (OŠMTS)

Tabulka 4.2.2 Počet žáků vzdělávajících se ve stipendijně podporovaných oborech vzdělání – podle škol

	2017/2018	2018/2019	2019/2020
SŠSSD Liberec	214	211	153
SOŠ a SOU Česká Lípa	183	185	198
OA, HŠ a SOŠ Turnov	115	127	137
SŠ řemesel a služeb Jablonec	4	9	13
ISŠ Semily	94	97	128
SPŠ technická Jablonec	120	122	119
VOŠ sklářská a SŠ Nový Bor	56	56	50
SŠ hospodářská a lesnická Frýdlant	70	64	82
SŠ a MŠ Liberec	70	64	82
SUPŠS Železný Brod	5	7	9
SZŠ Turnov			14
SZŠ Liberec			95
Integrovaná střední škola Vysoké nad Jizerou			16
Střední škola gastronomie a služeb, Liberec			29
Celkem	931	942	1 125

Zdroj: OŠMTS

Tabulka 4.2.3 Náklady na realizaci Stipendijního programu v jednotlivých letech v tis. Kč

Název položky/rok	2010+2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Vyplaceno v tis. Kč	476,4	900,3	1 466,25	1 883,85	2 041,6	2 287,62	2 367,33	2 446,98	2 686,85	2 393,43

Zdroj: OŠMTS

V rozpočtu Libereckého kraje byla na stipendia v roce 2020 vyčleněna částka 3.900.000 Kč, vyplaceno bylo celkem 2.393.433 Kč. Výše finančních prostředků vynakládaných na stipendia průběžně narůstá v závislosti na zvyšujícím se počtu podporovaných oborů a zvýšení obou příspěvků. V roce 2020/2021 se ale na výplatách odrazily přísnější podmínky programu při neúčasti žáků ve výuce.

Realizace stipendijního programu pro žáky středních škol je **v souladu s DZ LK 2020–2024**, neboť napomáhá stabilizovat a zvyšovat počty žáků především v učebních oborech s výučním listem, jejichž absolventů je na trhu práce nedostatek.

4.3 Spolupráce se zaměstnavateli

V rámci stipendijního programu bylo možné se ve školním roce 2020/2021 vzdělávat v některém ze čtyř podporovaných oborů, kde se na podpoře žáků finančně podílí Liberecký kraj společně se zaměstnavateli. Z oblasti zemědělství se jedná o obory **Zemědělec–farmář** a **Agropodnikání**, u nichž se na podpoře podílí Regionální agrární rada Libereckého kraje. Dalšími obory, do jejichž podpory jsou zapojeny soukromé subjekty, jsou **Technologie silikátů** (Nadace PRECIOSA) a **Strojník silničních strojů** (Silnice LK, a.s.). Poslední jmenovaný obor však není dlouhodobě naplněn, proto po 30. 6. 2020 nebyla prodloužena smlouva o spolupráci při zabezpečení stipendijního programu mezi Libereckým krajem a společností Silnice LK, a.s.

Zvyšování podílu zaměstnavatelů na finančním zajištění stipendijního programu je jedním z opatření navrhovaných pro oblast středního vzdělávání v **DZ LK 2020–2024**. I nadále zůstává prioritou Libereckého

kraje zvyšovat počet zaměstnavatelů zapojených do programu, a tím snižovat finanční zátěž krajského rozpočtu při současném navyšování počtu podporovaných oborů.

Pakt zaměstnanosti Libereckého kraje je strategickým partnerstvím šesti subjektů (Liberecký kraj, Úřad práce, Krajská hospodářská komora Liberec, Regionální rada Českomoravské komory odborových svazů, Sdružení pro rozvoj Libereckého kraje a Technická univerzita v Liberci) v oblasti trhu práce a zaměstnanosti. Realizátorem projektu je Sdružení pro rozvoj Libereckého kraje z. s. Hlavním cílem je nabídnout nezaměstnaným kvalifikaci a vzdělání, které jim pomůže při hledání nového zaměstnání. Pakt zaměstnanosti je jedinečnou formou, jejímž prostřednictvím se lze postarat o vytváření vhodného společenského klimatu a pracovních míst v regionu. Celková koncepce je založena na spolupráci veřejné správy, privátních subjektů a neziskového sektoru. Jedině efektivní spolupráce všech činitelů trhu práce může pomoci lidem k co nejrychlejšímu návratu do práce. Myšlenka společné platformy pro řešení problémů v oblasti zaměstnanosti je stále funkční a životaschopná. Činnost Paktu zaměstnanosti podporuje Liberecký kraj **částkou 200.000 Kč** ročně poskytnutou realizátorovi projektu.

4.4 Bezpečnost a ochrana škol

Liberecký kraj se už potřetí zapojil do dotačního programu Ministerstva vnitra ČR projektem na ochranu škol a školských zařízení v kraji jako měkkých cílů s názvem: **Liberecký kraj – ochrana škol a školských zařízení jako měkkých cílů III**. Smyslem projektu bylo navázat na dosavadní spolupráci s krajským ředitelstvím Policie ČR a vytvořit komplexní řešení ke zvýšení ochrany a bezpečnosti vybraných škol a školských zařízení v Libereckém kraji.

Dosud se projektu zúčastnilo **16 středních škol** a přes **300 pedagogických a nepedagogických pracovníků**. Zapojeny byly školy více ohrožené, v centrech měst, ale i školy a školská zařízení s celodenním provozem jako jsou domovy mládeže a dětské domovy. Za tři roky bylo na bezpečnost škol coby měkkých cílů vynaloženo v rámci projektu přibližně 3.500.000 Kč, z toho za rok 2021 částka činila přes 1.100.000 Kč. Obsah projektu byl nasměrován tak, aby u ohrožených škol co nejlépe řešil komplexní bezpečnostní otázku ochrany měkkých cílů a zároveň vyhovoval podmínkám vyhlášeného dotačního programu. Projekty byly konzultovány a tvořeny ve spolupráci se zástupci krajského ředitelství Policie ČR v Libereckém kraji.

Pro školy a školská zařízení byla zpracována bezpečnostní dokumentace, která obsahuje vyhodnocení ohroženosti školy, bezpečnostní plán a bezpečnostní procedury, případně koordinační plán školy. Součástí projektu bylo i vzdělávání zaměstnanců škol. Spočívalo především v poučení, jak se zachovat v krizových situacích, resp. jak při případném incidentu snížit rizika do příjezdu složek záchranného systému. Vzdělávání i praktický výcvik byly určeny jak pro management škol, tak pro pedagogické a nepedagogické pracovníky. Pro školy byla vytvořena také **instruktážní brožura** s názvem „Jak se zachovat v nouzových situacích – Uteč! Schovej se! Bojuj!“

Praktický výcvik zaměstnanců škol vyvrcholil cvičením **v koordinaci s Policií ČR**, které se uskutečnilo v prostorách školy a domova mládeže Střední zdravotnické školy Turnov, 28. října 1390, příspěvková organizace. V pěti hraných krizových situacích si pracovníci škol vyzkoušeli získané poznatky z výcviků v souladu se strategií Uteč, schovej se, bojuj! Návčik policejního zásahu zároveň posloužil Policii ČR k zefektivnění její činnosti při případném zákroku.

4.5 Olympiáda dětí a mládeže, soutěže a ocenění ke Dni učitelů

Olympiáda dětí a mládeže se v roce 2021 neuskutečnila z důvodu nepříznivé epidemické situace spojené s onemocněním Covid-19. Zástupci Českého olympijského výboru a pořadatelských krajů se dohodli na posunutí celého cyklu Olympiády dětí a mládeže. Letní edici uspořádá Olomoucký kraj v červnu 2022. Zimní ODM bude v lednu 2023.

Také realizaci **soutěží a přehlídek** ve školním roce 2020/2021 výrazně ovlivnila mimořádná opatření vydaná z důvodu šíření onemocnění Covid-19. V důsledku nepříznivé epidemické situace v úvodu roku 2021 vydalo MŠMT seznam soutěží, které se mohly uskutečnit **pouze v distanční formě**. Současně vyhlásilo Výzvu o poskytnutí dotace na podporu okresních a krajských kol soutěží a přehlídek v zájmovém vzdělávání distanční formou v roce 2021 (dále jen Výzva MŠMT). S ohledem na fungující systém organizace soutěží v Libereckém kraji a na podmínky Výzvy MŠMT zajistil pro žáky základních a středních škol kompletní realizaci okresních a krajských kol soutěží **Dům dětí a mládeže Větrník, Liberec, Příspěvková organizace**. Na základě žádosti podané do Výzvy MŠMT získal Větrník dotaci ve výši 472.575 Kč. Projekt podpořil ze svého rozpočtu také Liberecký kraj částkou 180.000 Kč.

Pro všechny zainteresované strany – garanty soutěží, pořadatele postupových kol, vyučující i samotné účastníky, byla distanční forma soutěžení novinkou. Přes počáteční problémy se díky iniciativě a aktivnímu přístupu pedagogů přihlásilo do jednotlivých postupových kol 16 soutěží téměř 1 400 žáků základních a středních škol. V okresním kole porovnávalo své znalosti 775 žáků, v krajském kole 581 žáků. V celostátním finále úspěšně **reprezentovalo náš kraj 44 žáků**. Za dosažení výborných výsledků v celostátním kole soutěží bylo oceněno finančním darem 9 žáků středních škol.

Předávání ocenění ke **Dni učitelů** nejlepším pedagogickým pracovníkům Libereckého kraje bylo z důvodu vývoje počtu nakažených osob, platných nařízení vydaných Ministerstvem zdravotnictví a dle doporučení Krajské hygienické stanice zrušeno.

4.6 Obědy do škol

Liberecký kraj podal v dubnu 2020 v pořadí šestou žádost v projektu „**Potravinová pomoc dětem v Libereckém kraji 6**“ do výzvy Operačního programu Potravinové a materiální pomoci, kterou vyhlásilo Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR. V projektu bylo zapojeno celkem **74 příspěvkových organizací** z celého Libereckého kraje a bezplatné stravování bylo poskytnuto **1 796 dětem a žákům**.

Hlavním smyslem projektu je zabezpečení školního stravování dětem mateřských škol a žákům základních škol (případně žákům nižších stupňů víceletých gymnázií) ze sociálně slabých rodin ve věku 3–15 let.⁸ Stravné je hrazeno formou úhrady jednotkových nákladů (ceny stravného hrazeného zákonnými zástupci) stanovených na základě platné právní úpravy ve vnitřních dokumentech školy.

Nouzový stav vyhlášený v ČR **v souvislosti s pandemií** onemocnění Covid-19 v průběhu školního roku 2020/2021 výrazně ovlivnil čerpání finančních prostředků z projektu. Zapojené partnerské školy/zařízení školního stravování **plně nečerpaly finanční prostředky**, a to i přesto, že MŠMT umožnilo dětem a žákům v rámci distanční výuky využít školního stravování. Důvodem byl nízký zájem ze strany žáků a zákonných zástupců si stravu ve škole vyzvednout.

---

⁸ Zabezpečení školního stravování dětem mateřských škol a žákům základních škol (případně žákům nižších stupňů víceletých gymnázií) ze sociálně slabých rodin ve věku 3–15 let se týká těch, které se jako společně posuzované osoby z hlediska nároku na příspěvek na živobytí nacházely v hmotné nouzi, a to již bez ohledu na délku rozhodného období.

5 MEZINÁRODNÍ, DOTAČNÍ A ROZVOJOVÉ PROGRAMY

5.1 Dotační programy z rozpočtu Libereckého kraje

5.1.1 Oblast podpory školství a mládeže

V březnu 2020 byly vyhlášeny programy k předkládání žádostí o dotaci z Dotačního fondu Libereckého kraje pro programy s rokem realizace 2021:

- **4.1 Program volnočasových aktivit** (alokace 2.610.000 Kč, resp. 2.978.226 Kč včetně nerozepsané rezervy z minulých let,
- **4.3 Specifická primární prevence rizikového chování** (alokace 300.000 Kč),
- **4.7 Podpora kompenzačních pomůcek pro žáky s podpůrnými opatřeními** (alokace 300.000 Kč).

Zastupitelstvo Libereckého kraje se v červnu 2021 rozhodlo podpořit 72 projektů v programu 4.1 (ve 100% požadované výši dotace), 20 projektů v programu 4.3 (ve výši 75 % požadované dotace) a 7 projektů v programu 4.7 (ve výši 100 % dotace).

Tabulka 5.1.1 Přehled přijatých žádostí a podpořených projektů

	Počet přijatých žádostí	Počet podpořených projektů	Celková alokace FP pro program	Skutečný rozsah výše podpory ze strany kraje v tis. Kč
Program 4.1	79	72	2.978.226	20–50
Program 4.3	26	20	378.550	10–23
Program 4.7	8	7	291.420	22–69

Zdroj: OŠMTS KÚ LK

Liberecký kraj v roce 2021 poskytl také **individuální dotace**.

- Podpořil tak například **Pražský inovační institut, z.s.**, který vyvíjí nástroj pro podporu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, a to částkou 50.000 Kč.
- Každoročně Liberecký kraj také podporuje **vzdělávání seniorů**. V rámci něj různé organizace poskytují lidem v postproduktivním věku vzdělávací aktivity, a to jak v rámci virtuální univerzity třetího věku, tak studií v uměleckých oborech (hudební, výtvarný, taneční a literárně-dramatický). V roce 2021 podpořil kraj celkem sedm základních uměleckých škol a jeden zapsaný spolek celkovou částkou 435.900 Kč. Zapojené organizace:
  - Základní umělecká škola, Jablonec nad Nisou, Podhorská 47, příspěvková organizace
  - Základní umělecká škola Žandov, okres Česká Lípa, příspěvková organizace
  - Základní umělecká škola Turnov, příspěvková organizace
  - Základní umělecká škola Tanvald, příspěvková organizace
  - Základní umělecká škola, Liberec, Frýdlantská 1359/19, příspěvková organizace
  - Základní umělecká škola Václava Snítily, Mimoň, příspěvková organizace
  - Základní škola a Základní umělecká škola T. G. Masaryka, Hrádek nad Nisou, Komenského 478, okres Liberec, příspěvková organizace
  - Umíme si pomáhat, z.s.

5.1.2 Oblast podpory sportu a tělovýchovy

V roce 2021 bylo v rozpočtu Libereckého kraje vyčleněno **2.200.000 Kč pro významné sportovní areály** na území Libereckého kraje – přes 600 km lyžařských tras bylo i díky této finanční podpoře upravováno v rámci Jizerské, Krkonošské i Lužicko-horské magistrály. Vyznavači trailů pro horská kola mohou díky podpoře Libereckého kraje užívat tratě Singltrek pod Smrkem a BIKEPARK Polevsko.

V červenci 2021 se v Doksech konalo Mistrovství světa v orientačním běhu a Liberecký kraj přispěl mimo jiné na tvorbu map a zajištění arén pro tuto vrcholnou akci orientačního sportu.

V dotačním programu Podpora sportovní činnosti dětí a mládeže ve sportovních organizacích 2021 bylo rozděleno 29.188.900 Kč mezi 199 žadatelů. V dotačním programu Podpora sportovní infrastruktury byly pro projekty z oblasti výstavby, modernizace a rekonstrukce sportovních zařízení rozděleny finanční prostředky ve výši téměř 3 mil. Kč.

Více než 12 milionů Kč bylo vyplaceno formou individuálních dotací na podporu sportovní reprezentace Libereckého kraje, dále na podporu organizace sportovního prostředí a na další specifické sportovní projekty typu Mistrovství České republiky v cross country nebo maratonu. I přes omezení způsobená šířením onemocnění Covid-19, která na sportovní prostředí působila ve všech oblastech činnosti, se o individuální dotaci v oblasti sportu zajímalo více než 40 subjektů, 35 z nich bylo podpořeno.

S ohledem na mimořádnou situaci ve sportovním prostředí v souvislosti s pandemií onemocnění Covid-19 bylo sportovním subjektům umožněno požádat o mimořádnou podporu sportovní činnosti dětí a mládeže – této možnosti využilo 238 žadatelů a byly mezi ně rozděleny prostředky ve výši 8.885.220 Kč.

5.2 Dotační programy spolufinancované Evropskou unií

5.2.1 Strategické plánování rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje

Projekt Strategické plánování rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje (KAP LK), reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/15_002/0000002 pokračoval i ve školním roce 2020/2021. Probíhala jak realizace aktivit, tak evaluace naplňování cílů Krajského akčního plánu rozvoje vzdělávání Libereckého kraje II. (KAP LK II.) V rámci aktivit projektu se i nadále setkávalo pět odborných platforem pro diskusi důležitých témat v oblasti vzdělávání. Na konci června 2021 se projektový tým mohl pochlubit už cca 630 účastníky.

V souvislosti s pandemií Covid-19 nasměroval tým na podzim roku 2020 své **projektové aktivity k tématu digitálních kompetencí**. Dne 23. září 2020 proběhl webinář „Reakce na vzdělávání na dálku“, lektor Mgr. Daniel Vích (Vzdělávací centrum Microsoft při Střední škole a Mateřské škole, Liberec, Na Bojišti 15, příspěvková organizace) v něm shrnul základní poznatky z distanční výuky. K několika doporučením přidal i přehled dostupných zdrojů a materiálů k digitálnímu vzdělávání pro případnou další vlnu uzavírání škol.

Následovala série tří webinářů Google Apps pod vedením Mgr. Radovana Jansy (Google Educator Group Czech Republic). Prvním byl 30. září 2020 webinář pro začátečníky a mírně pokročilé se zaměřením na Google Meet a Google Classroom. Účastníci se naučili zakládat učebny, vytvářet třídy, zvat žáky a zákonné zástupce, vkládat materiály a zadávat úkoly. Vše probíhalo interaktivně a s průběžným zodpovídáním dotazů. Dne 14. října navázali účastníci prohlubováním dovedností v obou prostředích. Mgr. Jansa přidal i práci s interaktivní tabulí a nástěnkou JamBoard. Závěrečný webinář uspořádaný 22. října byl zaměřený na ověřování znalostí žáků a poskytování zpětné vazby.

Dne 27. října následoval webinář s aplikací Techambition, pomocníkem učitele matematiky. Vedl ho lektor Ing. Jakub Stránský (zakladatel Techambition). Účastníci se například dozvěděli, že aplikace sestavuje lekci pro skupinu žáků podle jejich předchozích výsledků a že přijímá všechny cesty, které vedou k řešení úlohy. Součástí webináře byly názorné ukázky z pohledu učitele a žáka a průběžné zodpovídání dotazů.

Rok 2021 zahájil 20. ledna **webinář Marketing a PR školy** se zkušeným lektorem Mgr. Miloslavem Hubatkou. Webinář se věnoval základní zásadám, jak marketingově ošetřit činnosti školy, jak prezentovat školu na veřejnosti, jak správně využívat médií a sociálních sítí a jak komunikovat s rodiči i se širší veřejností.

Následující den 21. ledna se uskutečnil webinář Jak přivést žáky ke čtenářství s Mgr. Nelou Votápkovou. Ta účastníkům vysvětlila, jak mohou žáky naučit najít vhodný text a ověřit jeho věrohodnost, jak informace dál zpracovávat a prezentovat je. Lektorka také představila různé metody vhodné pro práci žáků s textem.

Velmi úspěšný byl dvoudenní akreditovaný online seminář **Kariérové poradenství v praxi**, který se uskutečnil třikrát – 22. a 23. února, 18. a 19. března i 3. a 7. června. Semináře vedla Eva Kavková (lektorka, zakladatelka, ředitelka EKS). Určené byly především kariérovým a výchovným poradcům ve středních školách. Na seminářích došlo i k výměně zkušeností účastníků a praktickému zkoušení technik kariérového poradenství.

7. dubna se realizace aktivit opět vrátila k **digitálním kompetencím** a konal se první z webinářů Mgr. Václava Maněny, Ph.D. (pedagog, lektor, youtuber) Tipy a triky pro efekt(iv)ní online výuku. Po shrnutí průběhu distanční výuky a tipech na uspořádání online pracovního prostředí lektor předvedl účastníkům nástroje vhodné pro online výuku a aktivizaci žáků v ní. Na základě dalších dotazů, ohlasů a protiepidemických opatření byl 13. května upořádán druhý webinář Tipy a triky k rotační výuce. Jednalo se o nadstavbu s konkrétními využitími online nástrojů pro středoškolské pedagogy.

Nejen do oblasti inkluze zavedl účastníky webinář **Formativní hodnocení**, který se konal 28. dubna. Mgr. Miroslav Jiříčka (lektor, bývalý ředitel a pedagog) se zabýval systematickým teoretickým pojetím formativního hodnocení, vysvětlil pět klíčových strategií a představil vybrané techniky, které lze použít v pedagogické praxi.

K posílení kompetencí pedagogů v oblasti podpory podnikavosti, iniciativy a kreativity přispěl 4. května webinář Jak podporovat kreativitu a designové myšlení u žáků. Webinářem provedla Veronika Šancová (zakladatelka Prototypci, z.s., lektorka, metodička pro podnikavost), věnovala se například vývoji trhu práce a konkrétním technikám rozvoje podnikavosti. I samotný způsob vedení webináře byl inspirací pro rozvoj podnikavosti žáků. Nechybělo průběžné zodpovídání dotazů a aktivní účast zapojených pedagogů a zástupců odborné veřejnosti.

Prostřednictvím projektu KAP LK byla také poskytována další podpora ředitelům a klíčovým zaměstnancům středních a vyšších odborných škol bez ohledu na zřizovatele, a to formou vzdělávání a výměny zkušeností v oblastech řízení škol, hodnocení kvality vzdělávání a strategického plánování. Vzhledem k přetrvávající pandemii onemocnění Covid-19 byl i Workshop pro ředitele SŠ a VOŠ v Libereckém kraji částečně přesunut do online prostředí. Dne 11. března proběhl online kulatý stůl se zástupci OŠMT a náměstkem hejtmana Ing. Ramzerem. Následoval webinář s Mgr. Ditou Fuchsovou (lektorka, novinářka) **Jak zvládnout krizovou komunikaci školy**. Na konkrétních příkladech článků a televizních reportáží ilustrovala, jakými způsoby mohou média k tématům jako je šikana ve škole, drogy, napadení učitele žáky apod. přistoupit a podat je. Vedením škol doporučila, jak v krizové situaci postupovat právě ve vztahu k médiím a veřejnosti.

Oproti minulému školnímu roku došlo ke zvýšení počtu webinářů. Díky tomu mohla být zájemcům o rozvoj vzdělávání předávána zajímavá témata bezpečnou formou i během pandemie.

5.2.2 Naplňování krajského akčního plánu rozvoje vzdělávání Libereckého kraje II

V prosinci 2020 začala realizace projektu Naplňování krajského akčního plánu rozvoje vzdělávání Libereckého kraje II (registrační číslo CZ.02.3.68/0.0/0.0/19_078/0017282), který přímo navázal na projekt Naplňování krajského akčního plánu rozvoje vzdělávání Libereckého kraje I (reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_034/0008498).

Do nového projektu Naplňování krajského plánu rozvoje vzdělávání Libereckého kraje II (NAKAP LK II) je zapojeno celkem 48 partnerů, z toho 39 středních škol z Libereckého kraje, 4 pedagogicko-psychologické poradny a 5 dalších subjektů – konkrétně Technická univerzita v Liberci, Krajská vědecká knihovna v Liberci, iQLANDIA, Nadační fond LISTEM 21 a Malá technika, z. ú.

Celkový rozpočet projektu činí víc jak 130 milionů korun. 85 % se podílí Evropská unie, 10 % Česká republika a 5 % Liberecký kraj. Aktivita budou realizovány do srpna 2023 a projekt se oficiálně uzavře v listopadu 2023.

Stejně jako v předešlém projektu je i projekt NAKAP LK II zaměřen na několik oblastí vzdělávání. Především pokračuje v **podpoře polytechnického vzdělávání**, a to formou podpory realizace projektových dnů pro základní školy (realizátory jsou střední školy), volnočasových aktivit ve středních školách a projektových dnů pro střední školy (realizátory jsou Technická univerzita v Liberci a iQLANDIA). Základním školám je zapůjčeno (a následně darováno) vybavení pro polytechnické vzdělávání (realizátorem této aktivity je Nadační fond LISTEM 21). Mateřské školy jsou do projektu zapojeny v podaktivitě zaměřené na polytechnické vzdělávání v MŠ, kterou realizuje Malá technika, z. ú. Sérii aktivit uzavírá realizace metodických center zaměřených na rozvoj polytechnického vzdělávání ve školách a je určena jak pedagogům základních, tak středních škol.

Další důležitou činností v projektu je **zkvalitňování péče o nadané žáky**. V rámci ní je poskytována metodická podpora nejen pedagogickým pracovníkům, ale hlavní metodička nadání a metodička nadání poskytují pomoc přímo v terénu. V říjnu 2021 byla realizována první Konference o nadání, která přinesla několik velmi zajímavých přednášek na téma nadání a přínosné workshopy zaměřené na práci s nadanými žáky. Dále je pravidelně aktualizována Příručka pro systémovou podporu nadaných žáků v Libereckém kraji, která je volně k dispozici na úložišti materiálů pro práci s nadanými a mimořádně nadanými žáky.

Od ledna 2021 je realizována i **podpora rozvoje gramotností s akcentem na čtenářskou a matematickou gramotnost**. Metodická centra pro rozvoj matematické gramotnosti jsou určena pedagogům základních a středních škol. Metodická centra pro rozvoj čtenářské gramotnosti jsou realizována Krajskou vědeckou knihovnou v Liberci a nabízejí semináře, přednášky a workshopy jak pro pedagogy, tak i pro žáky a studenty. Díky podpoře z projektu NAKAP LK II vznikla nová expozice MatematikUm v iQLANDii a od ledna 2022 budou nabízeny programy pro žáky základních a středních škol se zaměřením na rozvoj matematické gramotnosti.

Povinnou aktivitou projektu je **prevence předčasných odchodů ze vzdělávání**. Projekt NAKAP LK II. řeší tuto problematiku dvojnásobem. Pro základní školy byl vybrán dodavatel pro realizaci vzdělávání pedagogů základních škol v oblasti kariérového poradenství. Této aktivity se účastní 40 pedagogů ze 33 základních škol napříč Libereckým krajem. Střední školy zapojené do projektu jsou podpořeny podaktivitou zaměřenou na harmonizační pobyty pro nově vytvořené kolektivy žáků s poskytnutím následné péče pro minimalizaci předčasných odchodů ze vzdělávání.

Další povinnou aktivitou je **podpora rovných příležitostí ve vzdělávání**, ve které jsou podpořeny především pedagogicko-psychologické poradny a speciálně pedagogická centra v Libereckém kraji. Podaktivity jsou zaměřeny na společnou platformu PPP a SPC a podporu odborných stáží v těchto zařízeních. Důležitou podaktivitou je také **vznik platformy zaměřené na setkávání odborníků ve vzdělávání k řešení problematiky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami**.

Realizace projektu NAKAP LK II je od začátku poznamenána situací způsobenou pandemií onemocnění Covid-19. I přes dlouhé uzavření základních a středních škol byli partneři schopni alespoň online formou realizovat projektové dny, volnočasové aktivity nebo setkávání v rámci metodických center a platform. Po částečném uvolnění striktních pravidel projekt přešel do své plné realizace.

5.3 Mezinárodní programy na školách zřizovaných Libereckým krajem

Školy zřizované Libereckým krajem se dlouhodobě aktivně zapojují do mezinárodních projektů. Řada škol navázala a dále rozvíjí bilaterální vztahy se školami v zahraničí.

Důležitými zdroji pro financování škol v oblasti zahraniční spolupráce jsou v rámci fondů EU **programy přeshraniční spolupráce**, zejména Program spolupráce Česká republika – Svobodný stát Sasko 2014–2020

a Interreg V-A Česká republika – Polsko. Těchto projektů se účastní např. Střední uměleckoprůmyslová škola sklářská, Kamenický Šenov, Havlíčkova 57, příspěvková organizace (Škola a sklo – inkubátor na cestě do života) nebo Střední průmyslová škola strojní a elektrotechnická a Vyšší odborná škola, Liberec 1, Masarykova 3, příspěvková organizace a Vyšší odborná škola mezinárodního obchodu a Obchodní akademie, Jablonec nad Nisou, Horní náměstí 15, příspěvková organizace (Kompetence 4.0).

Dále se školy významně zapojují do aktivit **programu Erasmus+** administrovaného v ČR Domem zahraniční spolupráce. Jedná se o program Evropské komise, který podporuje spolupráci a mobilitu ve všech sférách vzdělávání, v odborné přípravě a v oblasti sportu a mládeže. Na základě „Výzvy 2020“ vyhlášené Národní agenturou pro evropské vzdělávací programy předložily školy opět žádosti o grant na realizaci svých mezinárodních projektů v následujících letech. V tomto programu byl ve sledovaném období největší zájem o podporu v Klíčové aktivitě 1 - mobilita žáků v odborném vzdělávání a přípravě, kdy školy mohou vysílat žáky na zahraniční praktické stáže v podnicích nebo odborných školách a tato stáž může trvat od dvou týdnů do tří měsíců.

S ohledem na opatření proti pandemii onemocnění Covid-19 se ve školním roce 2020/2021 mnoho akcí konalo buď v online prostředí anebo byly odsunuty na pozdější termín.

5.4 Rozvojové a dotační programy ze státního rozpočtu

K podpoře prioritních oblastí ve školství jsou MŠMT vypisovány dotační a rozvojové programy. Vybrané oblasti jsou tímto způsobem podporovány již několik let, jiné odpovídají aktuálním potřebám a změnám ve školství. Organizace sběru žádostí vyhlášených programů je realizována buď přímo **MŠMT – dotační programy** nebo **prostřednictvím krajského úřadu – rozvojové programy**. Jedná se o tyto programy:

- Rozvojový program „Excelence středních škol – hodnocení škol podle výsledků žáků v soutěžích ve školním roce 2019/2020“.
- Rozvojový program „Vybavení školských poradenských zařízení diagnostickými nástroji v roce 2020“.
- Rozvojový program „Podpora výuky plavání v základních školách v roce 2020 (VII. etapa)“ leden-červen.
- Rozvojový program „Podpora výuky plavání v základních školách v roce 2020 (VII. etapa)“ září-prosinec.
- Pokusné ověřování „Vzdělávací programy paměťových institucí do škol“ leden-srpen 2020.
- Rozvojový program „Podpora vzdělávání cizinců ve školách“ na rok 2020.
- Rozvojový program "Podpora financování přímé pedagogické činnosti učitelů do nároku Phmax v mateřských, základních, středních školách a konzervatořích" modul A.
- Rozvojový program "Podpora financování přímé pedagogické činnosti učitelů do nároku Phmax v mateřských, základních, středních školách a konzervatořích" modul B.
- Rozvojový program "Podpora financování přímé pedagogické činnosti učitelů do nároku Phmax v mateřských, základních, středních školách a konzervatořích" modul C.
- Rozvojový program „Mimořádné odměny zaměstnanců dětských domovů a dětských domovů se školou za práci po dobu nouzového stavu vyhlášeného v souvislosti s onemocněním covid-19“.
- Rozvojový program Podpora okresních a krajských kol soutěží a přehlídek v zájmovém vzdělávání pro rok 2020.
- Rozvojový program „Podpora přípravy sportovních talentů na školách s oborem vzdělání Gymnázium se sportovní přípravou“ pro rok 2020.
- Dotační program "Podpora sociálně znevýhodněných romských žáků středních škol, konzervatoří a studentů vyšších odborných škol na rok 2020“ leden-srpen.

6 EKONOMICKÁ ČÁST

Tato část výroční zprávy, která obsahuje rozbor financování škol a školských zařízení, se vztahuje ke **kalendářnímu roku 2020**. Klíčové zdroje jsou dva – státní rozpočet a rozpočet zřizovatele.

6.1 Celkové výdaje na školy a školská zařízení zřizované Libereckým krajem

6.1.1 Přímé výdaje hrazené prostřednictvím krajských normativů

Rozpis rozpočtu přímých výdajů pro školy a školská zařízení zřizované krajem provedl Krajský úřad Libereckého kraje v souladu s příslušnými právními předpisy.⁹ **Od roku 2020** se změnil normativní systém financování škol a školských zařízení zřizovaných krajem, obcí, nebo dobrovolným svazkem obcí na tzv. **normativně nákladový systém financování**.¹⁰ Finanční prostředky na přímé výdaje k zabezpečení ostatních činností škol a školských zařízení rozepisoval krajský úřad v přenesené působnosti prostřednictvím krajských normativů.

V roce 2020 bylo přímými výdaji ze státního rozpočtu financováno **58 příspěvkových organizací zřizovaných Libereckým krajem**. Rozpis závazných ukazatelů přímých výdajů pro školy a školská zařízení zřizované Libereckým krajem na rok 2020 je uveden v **tabulce 6.1.1** v příloze. Počty zaměstnanců, rozpočtované mzdové prostředky a neinvestiční výdaje celkem za školy a školská zařízení zřizované Libereckým krajem jsou uvedeny v **tabulce 6.1.2** v příloze. Průměrné platy zaměstnanců škol a školských zařízení zřizovaných Libereckým krajem jsou uvedeny v **tabulce 6.1.3** v příloze. Podrobněji se rozpočtovanými průměrnými platy zabývá kapitola 6.4.

6.1.2 Provozní výdaje

Školám a školským zařízením zřizovaným Libereckým krajem je podle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, poskytován příspěvek na neinvestiční výdaje v návaznosti na výkony nebo jiná kritéria jejich potřeb. U příspěvkových organizací jsou uplatňovány odvody do rozpočtu Libereckého kraje přidělených finančních prostředků na odpisy nemovitého majetku. Na odpisy svěřeného movitého a nemovitého majetku byl poskytnut účelový příspěvek, který byl součástí příspěvku na provoz od zřizovatele.

V **tabulce 6.1.4 v příloze** je uveden objem poskytnutých finančních prostředků z rozpočtu zřizovatele na výdaje související s provozem škol a školských zařízení v roce 2020. Poskytnuté prostředky obsahují i prostředky určené na opravu a údržbu objektů škol, které nejsou poskytovány samostatně.

Školám a školským zařízením byl v roce 2020 zřizovatelem poskytnut provozní příspěvek ve výši 255.535.038 Kč, který zahrnoval i příspěvek na odpisy svěřeného majetku. Z celkového počtu 58 příspěvkových organizací jich hospodařilo se ziskem 46, vyrovnaně 5 a se ztrátou 7. Organizace dosáhly celkového výsledku hospodaření před zdaněním ve výši 14.845.177,54 Kč. Z toho v hlavní činnosti 7.294.955,99 Kč a v doplňkové činnosti 7.550.221,55 Kč. Předpokládané zdanění činilo 1.428.627 Kč a výsledek hospodaření po zdanění 13.416.550,54 Kč.

⁹ To znamená v souladu s § 161, § 161a, § 161b a § 161c školského zákona, vyhláškou MŠMT č. 310/2018 Sb., o krajských normativních, ve znění pozdějších předpisů, a se Směrnicí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy č. j. MSMT-24005/2016, o závazných zásadách pro rozpis a návrhy rozpisů finančních prostředků státního rozpočtu krajskými úřady a obecními úřady obcí s rozšířenou působností, ve znění směrnice č. 8/2019 Věst. VpOK.

¹⁰ Změna financování škol proběhla na základě zákona č. 101/2017 Sb. ve znění zákona 167/2018 Sb. V této souvislosti MŠMT centrálně stanovilo pro jednotlivé právnické osoby vykonávající činnost školy nebo školského zařízení uvedené v § 161 odst. 1 školského zákona, tj. pro mateřské školy, základní školy, střední školy, konzervatoře, vyšší odborné školy, základní umělecké školy a pro pedagogickou práci školních družin, výši finančních prostředků na vzdělávání a školské služby podle § 161 odst. 3 písm. a) až h) a § 161 odst. 4 na kalendářní rok.

Významným zdrojem finančních prostředků některých příspěvkových organizací je doplňková činnost a vlastní výnosy v rámci hlavní činnosti. K povoleným doplňkovým činnostem patří například pořádání odborných kurzů, školení, lektorské činnosti, kroužků, výroba, obchod, různý typ služeb, hostinská činnost, autoškola, provozování tělovýchovných zařízení, mnohé činnosti navazující na odborné zaměření školy a v neposlední řadě pronájem bytových a nebytových prostor.

6.1.3 Investiční výdaje, výdaje na rekonstrukci a modernizaci

Zdrojem financování investičních akcí organizací resortu školství, mládeže a zaměstnanosti v roce 2020 byly prostředky poskytnuté z rozpočtu Libereckého kraje a prostředky vlastních peněžních fondů škol a školských zařízení zřizovaných Libereckým krajem. Společně jsou také hledány další zdroje finančních prostředků pro obnovu svěřeného movitého a nemovitého majetku.

Za rok 2020 je přehled vybraných akcí uveden v **tabulce 6.1.5 v příloze**, která obsahuje finanční prostředky vynaložené nejen na rekonstrukci a modernizaci škol a školských zařízení, ale také na opravu a údržbu svěřeného majetku. Na zajištění investičních akcí bylo alokováno více než 80 mil. Kč. V roce 2020 došlo např. k výměně výtahů u Střední zdravotnické školy a Střední odborné školy v České Lípě za téměř 7 mil. Kč. Pro dětský domov v Jablonci nad Nisou byl pořízen startovací byt za 3,8 mil. Kč. A další významnou akcí byla výstavba hřiště u domova mládeže u Střední školy strojní, stavební a dopravní Liberec za 2,5 mil. Kč.

6.1.4 Výdaje na rozvojové programy

Kromě přímých výdajů na vzdělávání (účetní znak 33 353) byly školám a školským zařízením zřizovaným Libereckým krajem v roce 2020 poskytnuty finanční prostředky na rozvojové programy v celkové výši 14.685.304 Kč, což je oproti předchozímu roku pokles.

Nejvyšší objem finančních prostředků byl poskytnut na rozvojový program ÚZ 33 080 „Mimořádné odměny zaměstnanců dětských domovů a dětských domovů se školou za práci po dobu nouzového stavu vyhlášeného v souvislosti s onemocněním covid-19“ (5.251.168 Kč). Další velký objem finančních prostředků byl poskytnut z rozvojového programu ÚZ 33 079 "Podpora financování přímé pedagogické činnosti učitelů do nároku PH max v mateřských, základních, středních školách a konzervatořích" (4.480.480 Kč).

Podrobný rozpis všech rozvojových programů je uveden **v příloze v tabulce 6.1.6** Výdaje na rozvojové programy pro školy a školská zařízení zřizované Libereckým krajem 2020.

6.2 Neinvestiční výdaje na školy a šk. zařízení zřizované obcemi nebo svazky obcí

V působnosti Krajského úřadu Libereckého kraje bylo v roce 2020 financováno 346 právních subjektů zřizovaných obcemi. Svazkem obcí není v Libereckém kraji zřizován žádný školský subjekt.

Rozpis závazných ukazatelů přímých výdajů pro školy a školská zařízení zřizované obcemi na rok 2020 je uveden v **tabulce 6.2.1 v příloze**. Počty zaměstnanců, rozpočtované mzdové prostředky a neinvestiční výdaje celkem za školy a školská zařízení zřizované obcemi v Libereckém kraji jsou uvedeny v **tabulce 6.2.2 v příloze**. Průměrné platy zaměstnanců škol a školských zařízení zřizovaných obcemi v Libereckém kraji jsou uvedeny v **tabulce 6.2.3 v příloze**. Podrobněji se rozpočtovanými průměrnými platy zabývá kapitola 6.4.

Výdaje přidělené na rozvojové programy pro školy a školská zařízení zřizované obcemi Libereckého kraje jsou uvedeny v **tabulce 6.2.4 v příloze**. Tabulka je přehledem přidělených dotací v rámci všech rozvojových programů.

6.3 Finanční prostředky ze státního rozpočtu na činnost soukromých škol a zařízení

Ke dni 31. 12. 2020 bylo v Libereckém kraji zapsáno do školského rejstříku celkem 33 právnických osob vykonávajících činnost škol a školských zařízení, které nejsou zřizovány státem, krajem, obcí, dobrovolným svazkem obcí, jehož předmětem činnosti jsou úkoly v oblasti školství (dále jen „svazek obcí“), nebo registrovanou církví nebo náboženskou společností, které bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy (dále jen „soukromé školy a školská zařízení“).

Soukromým školám a školským zařízením jsou dotace poskytovány podle zákona č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“). V roce 2020 byly z MŠMT pro soukromé školství poskytnuty finanční prostředky pod účelovým znakem 33 155 v celkové výši 245.826.294 Kč.

V roce 2020 byly soukromým školám a školským zařízením zaslány v souladu se zákonem finanční prostředky na dotace v celkové výši 245.658.253 Kč. Doposud byly finanční prostředky poskytnuté soukromým školám vyúčtovávány v rámci finančního vypořádání dle vyhlášky č. 367/2015 Sb., o zásadách a lhůtách finančního vypořádání vztahů se státním rozpočtem, státními finančními aktivy a Národním fondem (vyhláška o finančním vypořádání). Podle sdělení MŠMT tato vyhláška však nestanovuje žádný postup pro vyúčtování mezi krajským úřadem a právnickou osobou a nelze tak podle ní postupovat a ustanovení § 6 odst. 7 zákona aplikovat. Z uvedeného důvodu soukromé školy nepředkládaly finanční vypořádání za kalendářní rok 2020. Krajský úřad pouze před koncem roku 2020 zaslal na účet MŠMT nerozdělené finanční prostředky ve výši 168.041 Kč.

Součástí poskytnuté dotace jsou také finanční prostředky ve výši 5.290.294 Kč na podpůrná opatření určená žákům se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP), která byla zavedena s platností od 1. září 2016 novelou zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školského zákona), ve znění pozdějších předpisů.

Tabulka 6.3.1 Výše dotací roku 2020 podle jednotlivých druhů škol a školských zařízení

Druh školy	Poskytnuté dotace v roce 2020 (v Kč)
Mateřské školy	33 245 144
Základní školy	48 137 787
Střední školy	125 279 201
Školní stravování	38 996 121
Celkem	245 658 253

Zdroj: OŠMTS KÚLK

Kromě výše uvedených dotací byla soukromým školám a školským zařízením zaslána ze státního rozpočtu další účelová dotace na základě rozvojového programu Excellence středních škol v celkové výši 89.250 Kč, která byla v rámci finančního vypořádání vyúčtována.

6.4 Přímé výdaje na vzdělávání

Největší objem finančních prostředků ze státního rozpočtu spravovaných MŠMT směřuje do oblasti regionálního školství. Ve vztahu ke krajům jsou tímto resortem poskytovány finanční prostředky na tzv. přímé náklady na vzdělávání pro školy a školská zařízení zřizované obcemi, svazky obcí a krajem, neinvestiční dotace soukromému a církevnímu školství.

Rok 2020 byl ve znamení spuštění reformy financování regionálního školství. V tomto roce MŠMT poprvé centrálně stanovilo pro jednotlivé právnické osoby vykonávající činnost školy nebo školského zařízení uvedené v § 161 odst. 1 školského zákona, tj. pro mateřské školy, základní školy, střední školy, konzervatoře, vyšší odborné školy, základní umělecké školy a pro pedagogickou práci školních družin, výši finančních prostředků na vzdělávání a školské služby podle § 161 odst. 3 písm. a) až h) a § 161 odst. 4 školského zákona na kalendářní rok. Finanční prostředky na přímé výdaje k zabezpečení ostatních činností škol a školských zařízení rozepisoval krajský úřad v přenesené působnosti prostřednictvím krajských normativů.

Pokud se školy zapojily do vyhlášených programů a grantů mohly, tak jako v letech předchozích, získat další finanční prostředky z účelových dotací MŠMT, z rozpočtu Libereckého kraje, z jiných ministerstev a v neposlední řadě i z Evropské unie.

V roce 2020 poskytoval Krajský úřad Libereckého kraje finanční prostředky na:

- přímé výdaje v souladu se školským zákonem (ze státního rozpočtu pro školy a školská zařízení zřizované územními samosprávnými celky),
- dotace pro školy a školská zařízení, které nezřizuje kraj, stát, obec, svazek obcí, registrovaná církev nebo náboženská společnost v souladu s § 162 školského zákona a zákonem č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, ve znění pozdějších předpisů,
- účelové dotace a rozvojové programy v souladu s § 163 školského zákona (ze státního rozpočtu pro výše uvedené příjemce),
- provozní prostředky (z rozpočtu zřizovatele) pro školy a školská zařízení zřizované Libereckým krajem.

Prostředky státního rozpočtu poskytované prostřednictvím Krajského úřadu Libereckého kraje školám a školským zařízením lze dle účelu použití rozdělit na:

- přímé výdaje pro školy a školská zařízení zřizované územními samosprávnými celky,
- výdaje pro školy a školská zařízení, které nezřizuje kraj, stát, obec, svazek obcí, registrovaná církev nebo náboženská společnost (soukromé školy),
- účelové dotace pro školy a školská zařízení všech zřizovatelů.

Finanční prostředky pro školy a pedagogickou práci školních družin souhrnně pro Liberecký kraj jsou pro rok 2020 stanoveny následovně:

Tabulka 6.4.1 Finanční prostředky pro školy a pedagogickou práci školních družin

	NIV celkem v Kč	Prostředky na platy v Kč	ONIV v Kč	Počet zam.
Liberecký kraj	5 243 096 791	3 806 519 232	73 843 677	8 296,67

Zdroj: OŠMTS KÚLK

Podrobný rozpis rozpočtu pro školy a pro pedagogické pracovníky školních družin pro rok 2020 je uveden samostatně v materiálu MŠMT.¹¹

Prostřednictvím republikových normativů byly v roce 2020 z rozpočtu MŠMT rozepisovány do rozpočtů jednotlivých krajů finanční prostředky pro školská zařízení s výjimkou finančních prostředků na pedagogickou práci školních družin.

Tabulka 6.4.2 Normativní rozpis podle § 161a a § 161b školského zákona pro rok 2020

	Výkony 2019/20	NIV celkem v Kč	Prostředky na platy v Kč	Odvody celkem v Kč	ONIV celkem v Kč	Počet zam.
Liberecký kraj	71 023,45	703 743 738	513 845 633	183 982 309	5 915 796	1 584,24

Zdroj: OŠMTS KÚLK

¹¹ Materiál MŠMT je dostupný na: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/financi-prostredky-stanovene-ministerstvem-pro-skoly-a>

Rezervu finančních prostředků určenou k řešení objektivních disproporcí ve finančním zabezpečení škol a školských zařízení vytvářely v roce 2020 z normativně rozepsaných zdrojů jednotlivé krajské úřady. Zároveň rezervu ve sledovaném roce stanovilo a rozepsalo jednotlivým krajům MŠMT. Její součástí byly i finanční prostředky na podpůrná opatření vykázaná v roce 2019 jednotlivými krajskými a obecními školami a školskými zařízeními v kraji, a to ve výkazu R 43-01 a dále pak ve výkazu R 44-99 za měsíce září až prosinec 2019, která tedy budou realizována i v roce 2020.

Tabulka 6.4.3 Rezerva

REZERVA STANOVENÁ MŠMT	NIV celkem v Kč	Prostředky na platy v Kč	Prostředky na OON v Kč	ONIV v Kč	Počet zam.
Celkem	362 817 058	234 147 134	32 863 340	873 209	665,56
z toho podpůrná opatření	269 163 559	198 034 420	0	232 300	580,01

Zdroj: OŠMTS KÚLK

V „Principech normativního rozpisu rozpočtu přímých výdajů RgŠ na rok 2020“ garantuje MŠMT pro rozpočet roku 2020 zejména:

- plné pokrytí nárůstu počtu dětí, žáků, studentů ve školním roce 2019/2020 oproti roku 2018/2019,
- zvýšení prostředků na platy pedagogických pracovníků o 10 % od 1. 1. 2020, z toho zvýšení platových tarifů o 8 %,
- zvýšení platových tarifů pro nepedagogické zaměstnance o 3,6 % a dále pak o 1 500 Kč od 1. 1. 2020,
- zvýšení finančních prostředků včetně zvýšení limitu počtu zaměstnanců v oblasti pedagogické práce na zajištění „překryvu práce“ učitelů ve třídě mateřské školy a prodloužení provozu mateřských škol,
- zvýšení finančních prostředků včetně zvýšení limitu počtu zaměstnanců v oblasti pedagogické práce, tj. větší dělení hodin výuky v základních a středních školách v rámci maximálního počtu hodin výuky v základních a středních školách financovaného ze státního rozpočtu (tzv. PHmax),
- zvýšení finančních prostředků včetně zvýšení limitu počtu zaměstnanců na posílení nepedagogické práce v mateřských, základních, středních a vyšších odborných školách a konzervatořích,
- omezení výdajů na společné vzdělávání,
- snížení sazby odvodů na sociální pojištění z 34 % na 33,8 %.

V rámci celého roku 2020 došlo ze strany MŠMT ve vztahu k Libereckému kraji k úpravě rozpočtu v pěti případech. Ve dvou případech se jednalo o přesuny mezi položkami rozpočtu s ohledem na přesuny mezi ukazatelem platy, ONIV a OON. V ostatních případech došlo k navýšení rozpočtu v souvislosti s finančními prostředky na zabezpečení podzimního termínu maturitních zkoušek v určených školách a s poskytnutím finančních prostředků základním a středním školám na pořízení ICT.

Celkový přehled přímých výdajů a účelových dotací poskytnutých ze státního rozpočtu školám a školským zařízením prostřednictvím Krajského úřadu Libereckého kraje v roce 2020 je uveden **v příloze v tabulce 6.4.4** Dotace ze státního rozpočtu poskytnuté na rok 2020 školám a školským zařízením všech zřizovatelů.

7 PŘEHLED A ZMĚNY V REJSTRÍKU ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ

Školy a školská zařízení na území Libereckého kraje lze dle zřizovatele rozdělit na:

- školy a školská zařízení zřizovaná obcemi,
- školy a školská zařízení zřizovaná krajem,
- školy a školská zařízení, která nejsou zřizována státem, krajem, obcí, dobrovolným svazkem obcí, registrovanou církví nebo náboženskou společností, které bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy (dále jen soukromé školy a školská zařízení),
- školy a školská zařízení zřizovaná registrovanými církvemi a náboženskými společnostmi, kterým bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy (dále jen církevní školy a školská zařízení),
- školy a školská zařízení zřizovaná MŠMT

7.1 Přehled škol a školských zařízení všech zřizovatelů na území Libereckého kraje

Všechny následující údaje o počtech škol a školských zařízení se vztahují k 31. 8. 2021.

Ve školním roce 2020/2021 bylo v Libereckém kraji evidováno **345 příspěvkových organizací zřizovaných obcemi a 58 příspěvkových organizací zřizovaných krajem**. Na území Libereckého kraje působilo celkem **34 soukromých škol** a školských zařízení a **tři církevní**. **MŠMT** zřizovalo na území Libereckého kraje **tři školská zařízení** pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy.

Přehled škol a školských zařízení všech zřizovatelů nacházejících se na území Libereckého kraje je veden a pravidelně aktualizován na webu www.edulk.cz.

Tabulka 7.1.1 Počet škol a školských zařízení v Libereckém kraji podle zřizovatele (vyjma MŠMT)

	Obec	Kraj	Soukromé	Církev	Celkem
Mateřská škola	214	8	16	1	239
Základní škola	184	10	5	2	201
Střední škola	2	37	9		48
Vyšší odborná škola		6			6
Základní umělecká škola	21				21
Dětský domov		7			7
Domov mládeže a internát		17	1		18
Pedagogicko-psychologická poradna		4			4
Středisko volného času	16			1	17
Školní družina	183	8	4	2	197
Školní klub	17			1	18
Školní jídelna	292	29	23	2	346

Zdroj: OŠMTS KÚLK

7.2 Změny v rejstříku škol a školských zařízení ve školním roce 2020/2021

Změny v rejstříku škol a školských zařízení se uskutečnily v souladu s DZ LK 2020–2024 a současně s DZ ČR 2019–2023.

7.2.1 Změny v rejstříku škol a školských zařízení zřizovaných obcemi

Ve školním roce 2020/2021 bylo předloženo **68 žádostí** o provedení změn zápisu v rejstříku škol a školských zařízení, z toho 30 žádostí bylo podáno v mimořádném termínu, což je jev, který není žádoucí.

Obce podávaly především žádosti týkající se navyšování kapacit základních škol, mateřských škol a zařízení školního stravování. Schválením těchto žádostí došlo ke **zvýšení kapacit mateřských škol o 201 dítě, základních škol o 157 žáků a zařízení školního stravování o 1285 stravovaných.**

1. 9. 2020 zahájila činnost nová **Mateřská škola Všelibice, příspěvková organizace**, jejíž součástí je mateřská škola a školní jídelna. Stále platí, že obce v důsledku demografického vývoje **rekonstruují mnohé mateřské školy, přistavují třídy nebo staví nové budovy.** Obec Šimonovice podala žádost o zápis nové mateřské školy a školní jídelny–výdejny, jejichž činnost vykonává Mateřská škola Šimonovice, příspěvková organizace.

Nárůst kapacit zařízení školního stravování způsobila zejména nově vzniklá školní jídelna při Základní škole s rozšířenou výukou jazyků, Liberec, Husova 142/44, příspěvková organizace, která byla do rejstříku zapsána k 1. 3. 2021. Dále se zapisovaly i školní jídelny – výdejny, a to např. při Základní škole Turnov – Mašov, příspěvková organizace nebo Základní škola, Liberec, Česká 354, příspěvková organizace. Nově se od 1. 10. 2020 mohou do rejstříku zapisovat výdejny lesních mateřských škol. O tento zápis požádala Základní škola a mateřská škola, Okna, okres Česká Lípa, příspěvková organizace.

Docházelo i ke změnám ředitelů v rejstříku škol a školských zařízení. Obce podaly 11 takových žádostí.

Tabulka 7.2.1 Změny v rejstříku škol a školských zařízení zřizovaných obcemi

Typ žádosti	Počet změn v rejstříku	Navýšení kapacity o
Navýšení kapacity MŠ	9	201 dítě
Navýšení kapacity ZŠ	6	157 žáků
Navýšení kapacity ŠJ	11	1285 stravovaných
Navýšení kapacity ŠD	2	3 žáky
Navýšení kapacity ZUŠ	3	180 žáků
Změny v osobě ředitele	11	
Snížení kapacity školy/školského zařízení	3	
Zápis místa školy/ školského zařízení	4	
Výmaz místa školy/ školského zařízení	3	
Zápis školy/ školského zařízení	6	
Výmaz školy/ školského zařízení	1	
Změna názvu právnické osoby	2	
Sloučení	1	
Změna kontaktních údajů	4	
Navýšení kapacity oboru ZŠ	2	
Celkem podaných žádostí	68	

Zdroj: OŠMTS KÚLK

V průběhu školního roku 2020/2021 došlo také ke **sloučení škol.** S účinností k 1. 1. 2021 byla na žádost města Semily sloučena Waldorfská mateřská škola Semily, příspěvková organizace, s Mateřskou školou, Treperka Semily, příspěvková organizace, přičemž byl změněn název na Mateřská škola Treperka a waldorfská Semily, příspěvková organizace.

Na základě změny v DZ ČR 2019-2023 **zažádaly o navýšení kapacity tři základní umělecké školy**, a sice Základní umělecká škola Nový Bor, okres Česká Lípa, příspěvková organizace, Základní umělecká škola Doksy – příspěvková organizace, Základní škola a Základní umělecká škola Jablonné v Podještědí, příspěvková organizace. Celkem se navýšila kapacita základních uměleckých škol **o 180 žáků.**

7.2.2 Změny v rejstříku škol a školských zařízení zřizovaných Libereckým krajem

Ve školním roce 2020/2021 bylo předloženo **16 žádostí** o provedení změn zápisu v rejstříku škol a školských zařízení zřizovaných Libereckým krajem. Jednalo se o zápisy oborů vzdělání, změny oborových kapacit, zápisy odloučených pracovišť ad.

Integrovaná střední škola, Vysoké nad Jizerou, Dr. Farského 300, příspěvková organizace zapsala obor vzdělání 23-65-H/03 **Strojník silničních strojů**, který byl původně zapsán Střední škole strojní, stavební a dopravní, Liberec II, Truhlářská 360/3, příspěvková organizace. **Sociální partneři si od změny slibují zvýšení zájmu žáků o obor.**

Střední škola, Lomnice nad Popelkou, Antala Staška 213, příspěvková organizace, zapsala nový obor vzdělání 53-41-M/02 **Nutriční terapeut**.

Střední průmyslová škola strojní a elektrotechnická a Vyšší odborná škola, Liberec 1, Masarykova 3, příspěvková organizace požádala o navýšení kapacity oboru vzdělání 18-20-M/01 **Informační technologie**. Jako kompenzaci nechala označit za dobíhající obor 87-42-M/01 Technické lyceum.

V souvislosti se zápisem střední školy, jejíž činnost bude vykonávat Střední škola pedagogická a sociálně právní a střední zdravotnická škola Jana Blahoslava, zřizovaná Jednotou bratrskou, do rejstříku škol a šk. zařízení, byly sníženy kapacity oborů vzdělání některých středních škol zřizovaných Libereckým krajem.

7.2.3 Změny v rejstříku škol a školských zařízení soukromých a církevních

Ve školním roce 2020/2021 podaly soukromé školy a školská zařízení celkem **12 žádostí** o změnu ve školském rejstříku. Týkaly se zápisů nových škol, změn kapacit škol a školských zařízení, úprav kapacit oborů vzdělání či změn ředitelů.

1. 9. 2020 zahájila činnost soukromá **Mateřská škola – Happy Smile Liberec**, s.r.o., jejíž součástí je mateřská škola a školní jídelna – výdejna.

Svobodná základní škola, o.p.s., Jablonec nad Nisou zapsala místo poskytovaného vzdělávání na nové adrese.

Lesní mateřská škola Lesmír z. s. požádala o zápis výdejny lesní mateřské školy.

O zápis nové základní umělecké školy požádala Základní umělecká škola Folklorika Liberecko, s. r. o. Žádost však není v souladu s DZ LK 2020-2024, byla tedy odeslána ministerstvu s negativním stanoviskem krajského úřadu.

Žádost o zápis střední školy podala opakovaně církev **Jednota bratrská**. Liberecký kraj jí poskytl prostory v Hejnicích a snížil kapacity oborů vzdělání stávajících středních škol, které zřizuje, tak, aby žádost byla v souladu s DZ ČR 2019-2023 i DZ LK 2020-2024. Škola ponese název Střední škola pedagogická a sociálně právní a střední zdravotnická škola Jana Blahoslava a bude mít zapsány obory vzdělání 53-41-H/01 Ošetřovatel, 68-43-M/01, Veřejnosprávní činnost, 75-31-M/01 Předškolní a mimoškolní pedagogika a 75-41-L/51 Sociální činnost (nástavba). Činnost zahájí 1. 9. 2021. Jednota bratrská bude provozovat i domov mládeže a školní jídelnu.

8 ZÁVĚR

Po významné období školního roku 2020/2021 vláda v souvislosti s pandemií onemocnění Covid-19 zakázala osobní přítomnost žáků ve školách. Školy musely vyučovat distančně, omezený byl i provoz školských zařízení. Protiepidemická opatření výrazněji nezasáhla pouze předškolní vzdělávání.

Na jaře 2020 se odhady počtu žáků, které se nepodařilo do vzdělávání v této podobě zapojit, pohybovaly až kolem 50 tisíc v celé ČR. Ani pozdější šetření ČŠI mapující situaci ve školním roce 2020/2021 přesnější čísla nepřinesla.¹² Jisté je, že od září 2020 byly školy na distanční výuku lépe připraveny a technicky vybaveny. Nejčastěji vyučující kombinovali asynchronní (domácí samostatná příprava žáků na hodinu) a synchronní online výuku.¹³ Nejrůznější digitální nástroje si postupně osvojili učitelé i žáci.

Školy a jejich zřizovatelé museli v průběhu roku rychle reagovat na časté změny v opatřeních. Školy se přizpůsobovaly změnám rozvrhu a střídání tříd, změnám v přijímacím řízení, maturitách nebo praktickém vyučování v závěrečných ročnících středních škol. Žáky testovaly a musely dohlížet na dodržování hygienických opatření. Krajský úřad zajišťoval distribuci testů a ochranných pomůcek do škol a školských zařízení v kraji. OŠMTS sledoval nařízení a změny a nabízel aktérům vzdělávání v Libereckém kraji metodickou podporu, pro ředitele škol a pedagogy organizoval vzdělávací semináře a setkání online formou.

Vývoj v jednotlivých segmentech vzdělávací soustavy a podporovaných oblastech vzdělávání v Libereckém kraji lze shrnout do následujících poznatků.

Ve školním roce 2020/2021 došlo u mateřských škol k navýšení kapacit o 201 míst, přičemž v kraji vznikly dvě nové. Zvýšila se tím dostupnost předškolního vzdělávání v území. Zároveň tím také došlo ke snížení průměrné naplněnosti tříd, což je plně v souladu s cíli a opatřeními DZ LK 2020-2024. Pedagogové v mateřských školách se tak budou moci lépe soustředit na individuální přístup k dětem.

Demografický vývoj se projevuje i v základním vzdělávání. Patrný je v posledních pěti letech nárůst počtu žáků vstupujících do základního vzdělávání, který však začíná slábnout. Zatímco mezi roky 2015–2017 přibývalo meziročně přes tisíc žáků, v posledním školním roce jich bylo už jen 114. Nejsilnější ročníky se přesunuly do pátých a šestých tříd. Na území kraje zaznamenali nejvýraznější meziroční pokles počtu žáků v obvodu ORP Jilemnice. Vzhledem k možnosti individuálního vzdělávání i na 2. stupni ZŠ pokračoval nárůst počtu takto vzdělávaných žáků, meziročně stoupl o třetinu. Tento vývoj do jisté míry podpořila i situace vyvolaná pandemií onemocnění Covid-19. Specifikem Libereckého kraje nadále zůstává větší počet žáků cizinců, původem z Mongolska, na Českolipsku.

V oblasti středního vzdělávání ve školním roce 2020/2021 vzrostl počet žáků v oborech ukončených maturitní zkouškou a výučním listem. Nejvíce žáků nastoupilo do prvních ročníků oborů s maturitou a nástavbového studia. Největší zájem byl v přijímacím řízení tradičně o gymnázia, ekonomické, administrativní a inženýrské obory. Střední odborné školy negativně zasáhlo omezení praktického vyučování. U maturitní zkoušky v jarním zkušebním období uspělo 86,5 % žáků, což je o 15 % víc než v letech předchozích. Koresponduje to ale s celostátním průměrem. Napomohly tomu úpravy zkoušky v souvislosti s pandemií a distanční výukou, např. navýšení časové dotace u testů, zrušení písemné práce z českého jazyka nebo snížení hranice úspěšnosti

¹² Kvalita a efektivita vzdělávání a vzdělávací soustavy ve školním roce 2020/2021 – výroční zpráva ČŠI, 15.12.2021, [https://www.csicr.cz/cz/Aktuality/kvalita-a-efektivita-vzdelavani-a-vzdelavaci-s-\(4\)](https://www.csicr.cz/cz/Aktuality/kvalita-a-efektivita-vzdelavani-a-vzdelavaci-s-(4))

¹³ Kvalitní vzdělávání realizované v situaci, kdy jsou žáci fyzicky odděleni od svých učitelů, by mělo videokonference, tedy synchronní formu propojení učitele se žáky v reálném čase, využívat jen jako doplněk. Těžiště vzdělávání by mělo spočívat v asynchronní výuce, která je organizována a řízena v nějakém za tímto účelem provozovaném systému. Blíže k tomu zde: <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/22678/vzdelavani-na-dalku-prinasi-zmatky-v-pojmech.html>

v testu z matematiky.¹⁴ V posledních třech letech se nic nemění na faktu, že nejvyšší úspěšnosti dosahují žáci u zkoušky z cizího jazyka (96,8 %) a nejnižší u zkoušky z matematiky (90,7 %). V podzimním termínu u maturit uspělo 63,5 % žáků.

Segment vyššího odborného vzdělávání dlouhodobě spíše stagnuje. Ve školním roce 2020/2021 nebyl opakovaně z důvodu nedostatku studentů otevřen obor Tvorba uměleckého skla v Novém Boru (Vyšší odborná škola sklářská a Střední škola, Nový Bor, Wolkerova 316, příspěvková organizace). Nabídka vyšších odborných škol se rozšíří o jeden obor – Diplomovaný zdravotní laborant (Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická, Liberec, Kostelní 9, příspěvková organizace). Noví studenti ale budou přijímáni až od školního roku 2021/2022.

Zvláštní povaha školního roku 2020/2021 způsobená pandemií onemocnění Covid-19 ještě více přitáhla pozornost k informačním a komunikačním technologiím. Komplikací v realizaci výuky na dálku se v Libereckém kraji stalo mimo jiné špatné nebo chybějící internetové připojení domácností v některých okrajových částech území. Školám v Libereckém kraji se ale v posledních letech daří obnovovat IT vybavení, a to jak počítače stolní, tak přenosné. Celkově jich ve školách přibývá. Dostupnost školní bezdrátové sítě je v Libereckém kraji srovnatelná s celorepublikovým průměrem.

Na podporu rozvoje digitálních kompetencí byly ve sledovaném školním roce zaměřeny i projekty zjednodušeného vykazování, konkrétně Vzdělávání pedagogických pracovníků středních škol, vyšších odborných škol a domovů mládeže. Semináře pro pedagogickou veřejnost organizovaly online formou také odbor školství v rámci projektu Krajský akční plán (KAP), Centrum vzdělanosti Libereckého kraje, Krajské pracoviště Národního pedagogického institutu v Liberci nebo místní akční skupiny. Je zřejmé, že školy a pedagogové výrazně pokročili ve svých IT dovednostech, přesto jejich podpora musí pokračovat.

V oblasti vzdělávání žáků se SVP se i ve školním roce 2020/2021 potvrdil trend z posledních let – dětí se SVP stále přibývá, v Libereckém kraji konkrétně o 1 140 ve srovnání se školním rokem 2018/2019.

Přes různé překážky spojené s protiepidemickými opatřeními se alespoň částečně podařilo ve školním roce 2020/2021 realizovat i dlouhodobé aktivity Libereckého kraje. Například úspěšný veletrh EDUCA MYJOB Liberec se přeměnil do digitální podoby EDUCA ONLINE. Pokračoval také stipendijní program pro žáky středních škol. Výše finančních prostředků vyčleněných na program v rozpočtu kraje stále stoupá, pouze v tomto školním roce jich bylo vyplaceno méně s ohledem na nižší přítomnost žáků ve školách. Zvyšování podílu zaměstnavatelů na finančním zajištění stipendijního programu zůstává jedním z cílů DZ LK 2020-2024.

---

¹⁴ Blíže k výsledkům a úpravám v podobě maturitních zkoušek 2021 zde: <https://cermat.cz/aktuality/aktualita/329-tiskova-zprava-vysledky-spolecne-casti-maturitni-zkousky-v-radnem-termínu-jarního-zkusebního-období-2021>

9 Seznam použitých zkratk

Zkratka	Celý název
CERMAT	Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání
COV	Centrum odborného vzdělávání
CNC	číslicové řízení počítačem
ČR	Česká republika
ČŠI	Česká školní inspekce
DD	dětský domov
DDM	dům dětí a mládeže
DDÚ	dětský diagnostický ústav
DM	domov mládeže
DVPP	další vzdělávání pedagogických pracovníků
DZ LK 2016–2020	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje 2016–2020
DZ LK 2020–2024	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje 2020–2024
DZ ČR 2015–2019	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky z roku 2015–2019
ECVET	Evropský systém pro přenos kreditů v odborném vzdělávání
EDUCA	veletrh vzdělávání a pracovních příležitostí
EQAVET	národní referenční body pro zajišťování kvality
EQF	Evropský rámec kvalifikací
ESF	Evropský sociální fond
EURES	mezinárodní síť pro mobilitu pracovních sil
EVVO	environmentální vzdělávání, výchova a osvěta
FI LK	Fond investic Libereckého kraje
FKSP	fond kulturních a sociálních potřeb
HW	hardware
ICT	informační a komunikační technologie
IROP	Integrovaný regionální operační program
IT	informační technologie
IVP	individuální vzdělávací plán
KAP LK	Krajský akční plán Libereckého kraje
KKOV	klasifikace kmenových oborů vzdělání
KON	konzervatoř
KSPN	krajská síť podpory nadání
KŠKP	krajský školský koordinátor prevence
KZÚV	krajská zařízení ústavní výchovy
LMP	lehké mentální postižení
MAP	místní akční plán
MAS	místní akční skupina
MC	metodické centrum
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠ	mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NAKAP LK	Naplnění krajského akčního plánu rozvoje vzdělávání Libereckého kraje
NIV	neinvestiční výdaje
NPI	Národní pedagogický institut
NT	náhradní termín
NÚV	Národní ústav pro vzdělávání

OMP	okresní metodik prevence
ONIV	ostatní neinvestiční výdaje
OON	ostatní osobní náklady
OPPP	ostatní platby za provedenou práci
ORP	obce s rozšířenou působností
OŠMTS	odbor školství, mládeže, tělovýchovy a sportu Krajského úřadu Libereckého kraje
P-KAP	projekt Podpora krajského akčního plánování
PO	podpůrná opatření
PPP	pedagogicko-psychologická poradna
PS	přípravný stupeň
PT	přípravná třída
RgŠ	regionální školství
RCHBO	radiační, chemická a biologická ochrana
RVP ZV	rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání
SEPA	system evidence preventivních aktivit
SEV	středisko ekologické výchovy
SOŠ	střední odborná škola
SPC	speciálně pedagogické centrum
SPV	středisko praktického vyučování
SRP	projekt Strategické řízení a plánování ve školách a územích
SŠ	střední škola
SVČ	středisko volného času
SVP	speciální vzdělávací potřeby
SPU	specifické poruchy učení
SW	software
ŠD	školní družina
ŠJ	školní jídelna
ŠD	školní družina
ŠK	školní klub
ŠPZ	školské poradenské zařízení
ŠMP	školní metodik prevence
ŠVP	školní vzdělávací program
ŠZ	Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
VOŠ	vyšší odborná škola
ZP	zdravotní postižení
ZŠ	základní škola
ZUŠ	základní umělecká škola

10 Seznam tabulek a grafů v příloze

Tabulka 2.2.2	Vývoj počtu tříd a žáků v základním vzdělávání podle ORP 2015-2020
Tabulka 2.2.5	Počty tříd a žáků v základních školách v jednotlivých ročnících školní docházky podle ORP
Tabulka 2.6.1	Přehled základních uměleckých škol a odloučených pracovišť
Tabulka 2.6.2	Počty zapsaných účastníků a kapacity základních uměleckých škol
Tabulka 2.8.1	Přehled středisek volného času
Tabulka 2.8.4	Pravidelná činnost účastníků a útvarů zájmového vzdělávání v členění podle obcí s rozšířenou působností
Tabulka 6.1.1	Rozpis závazných ukazatelů přímých výdajů pro školy a školská zařízení zřizované Libereckým krajem
Tabulka 6.1.2	Počty zaměstnanců a rozpočtované mzdové prostředky za školy a školská zařízení zřizované Libereckým krajem
Tabulka 6.1.3	Průměrné platy zaměstnanců škol a školských zařízení zřizovaných Libereckým krajem
Tabulka 6.1.4	Příspěvek na provozní neinvestiční výdaje poskytovaný školám a školským zařízením zřizovaným Libereckým krajem 2020
Tabulka 6.1.5	Přehled vybraných akcí financovaných z rozpočtu Libereckého kraje 2020
Tabulka 6.1.6	Výdaje na rozvojové programy pro školy a školská zařízení zřizované Libereckým krajem 2020
Tabulka 6.2.1	Rozpis závazných ukazatelů přímých výdajů pro školy a školská zařízení zřizované obcemi v Libereckém kraji
Tabulka 6.2.2	Počty zaměstnanců, rozpočtované mzdové prostředky a neinvestiční výdaje celkem za školy a školská zařízení zřizované obcemi v Libereckém kraji
Tabulka 6.2.3	Průměrné platy zaměstnanců škol a školských zařízení zřizovaných obcemi v Libereckém kraji
Tabulka 6.2.4	Výdaje na rozvojové programy pro školy a školská zařízení zřizované obcemi Libereckého kraje v roce 2020
Tabulka 6.4.4	Dotace ze státního rozpočtu poskytnuté na rok 2020 školám a školským zařízením všech zřizovatelů